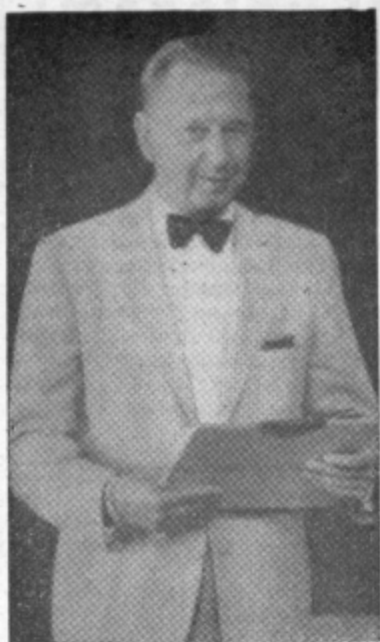

Na doslej še nepojasnen način je v noči od nedelje na ponedeljek našel smrt generalni tajnik Združenih narodov Dag Hammarskjöld. Toda veliko bolj kot vesti o slučajni nesreči se vsiljuje sum, da je visoki funkcionar OZN žrtev temnih sil, najbrže istih, ki so terjale življenje velikega kongoškega voditelja Patrisa Lumumbe.

Da! Hammarskjöld je vsekakor žrtev nasprotij v sodobnem političnem položaju sveta. Če ni njegovo smrt terjali okoreli monstrum kolonializma neposredno, potem je krivdo treba iskati v verigi posledic zamotane svetovne politike.

Pieteta zahteva: v mrtvih vse najboljše. Dag Hammarskjöld je kot visoki uradnik OZN storil mnogo pomembnih dejanj. Rešitev sueške krize, libanonskega zapleta in vrste drugih, za mir grozečih dogodkov je z uspehom reševal. In če je bilo v preteklosti dosti pripomb in kritik na njegovo osebo po vprašanju Konga, potem tu ni treba iskati vzrokov samo pri njegovi osebnosti, temveč v celotnem kompleksu blokovske zategnenosti in rastočega sovraštva blokovsko zaslepljenih silnic.

Dag Hammarskjöld je sicer pozno, pa vendarle odločno stopil na pot, da ob svoji navzočnosti in z osebnim vplivom pomagal spravi kongosko krizo z dnevnega skoraj kronana s popolnim uspehom, kar kažejo njegovi razgovori v Leopoldvillu in odločna akcija sil OZN v Katangi. Vendar je temačna upornost kolonialnih interesov ponovno zapletla položaj. Kolonialistična marioneta Moïse Combe gotovo ni bil edina ovira za rešitev tega vprašanja. Akcije kolonialnega šefa Walenskega v osrednji afriški uniji in profrancoskega patra iz Brazzavillea tudi gotovo ni samonikla »napoved vojne« sklopom in silam OZN. V kongoski zmešnjavi so zbrane najbolj ekstremistične sile z vso trdovratnostjo kolonialistične reakcionarnosti.

S smrtjo Daga Hammar skjölda, o kateri bo svetu moralo biti natočeno čisto vino, se je mednarodni položaj še poslabšal. Poslabšal se je zaradi tega, ker bo blokovska razcepljenost okoli izpraznjenega mesta generalnega tajnika povzročila nove težave in nasprotja. Tragika je tudi v tem, da utegnejo prav ta nasprotja, oživljena s tragično smrtjo Hammar skjöld, potisniti v ozadje prizadevanja sil miru, zlasti za prizadevanja neblokovskih dežel, ki so na nedavni konferenci v Beogradu vili toliko upanja človeštvu za uspešen potek 16. zasedanja Združenih narodov.

J. Krašovec

SERGEJ KRAIGHER v Jurkloštru

V Jurkloštru, ki je bil med Narodnoosvobodilno vojno med prvimi osvobojenimi področji, se je v nedeljo zbralo več sto ljudi k proslavi 20. obletnice ljudske revolucije.

Med udeleženci proslave je bilo tudi mnogo preživelih aktivistov in borcev kozjanskoga odreda.

Slavju se je pridružil tudi sekretar komiteja za zunanjo trgovino tov. Sergej Kraigher, ki je ob tej priliki imel krajši govor v katerem se je dotaknil predvsem vloge in zaključkov Beograjske konference nevezanih držav in vloge Jugoslavije pri reševanju perečih mednarodnih problemov.

Po kulturnem programu, ki so ga izvedli učenci osnovnih šol in DPD Svoboda Rimskih Toplic in Laškega je tov. Sergej Kraigher odprl nov Kulturni dom, ki je za zaoptimal del Jurkloštra izrednega pomena.

televiznik

Pred novo sezono političnega izobraževanja

TEŽIŠČE NA SODOBNIH PROBLEMIH

Smo pred vrati nove sezone ideološko-političnega izobraževanja, ki je v zadnjih letih dobilo ustaljeno obliko v okviru političnih šol, seminarjev in krajsnih tečajev z različnim področjem nasega družbenega, ekonomskega in ideološkega prizadevanja.

Dosedanje izkušnje, predvsem pa vse večje potrebe po se globljem poznavanju nase družbene prakse in okoliš, v katerem živimo, so terjale mnoge spremembe tako po organizacijski, kot po vsebinski, snovni plati.

Jasno je, da je družbeno politično, ideološko izobraževanje v prvi vrsti na skrbil Zveze komunistov, ki mora bolj kot kdajkoli skrbeti za to, da njeni člani v čim večjem številu in čim globlje osvojijo potrebno znanje s tako široko razgibanega področja naše družbene dejavnosti in ciljev. Hkrati pa je popolnoma jasno tudi to, da enake težnje na osnovi živih potreb kažejo tudi vse ostale politične organizacije od sindikatov, SZDL, do organizacij Ljudske mladine.

Omenili smo izkušnje. Da, ravno izkušnje, soočene z dejanskimi potrebami na današnji stopnji družbenega razvoja, so narekovale vrsto izboljšav in sprememb, predvsem na področju političnega šolstva.

Navkljub velikim uspehom in koristnosti dosedanjega dela na tem področju, ni moremo biti povsem zadovoljni z vsem. Zato v novo sezono družbeno-političnega izobraževanja ne moremo stopiti iz starih okvirjev. Vsebinski programi političnih šol so bili doslej vse preveč kasicistični. Prevladoval je historičizem, premalo poudarka pa je bilo na sodobnih problemih našega razvoja in razvoja v svetu posebej. Primeri, da so slušatelji političnih šol dostikrat bolje poznali zgodovinsko vlogo Pariške komune od one sodobne, v kateri živijo, daje misliti. Prav tako je poznavanje klasične politične ekonomije o šibkem znanju o sodobnih ekonomskih procesih le preslabotna obožnost naših političnih kadrov. Kronologija razvoja delavskega gibanja do druge svetovne vojne je vsekakor važna, toda ob dinamičnosti in zapletenosti sedanjega razvoja, zlasti pa ob tako živem procesu nastajanja novih progresivnih sil, nepopolna.

S tem v zvezi bodo letošnji snovni programi političnih šol veliko bolj približani naši stvarnosti in sodobnemu času. Razumljivo je, da bo tak program terjal

več naporov, tako od organizatorjev in predavateljev, kakor od slušateljev političnih šol. Z ozirom na to, da bo potrebno veliko več individualnega proučevanja, je bilo treba skrajšati tudi čas efektivnega šolskega dela na mejo dejanskih možnosti.

Vse te in še številne druge vsebinske spremembe bodočega političnega šolstva, terjajo tudi organizacijsko doraslost novim okvirjem.

Predvsem naj politične šole nastajajo v skladu z dejanskimi možnostmi, predvsem pa potrebami. Politične šole naj bi v tem letu postale stalni izobraževalni sistem, ki se v bistvu ne bi smel razlikovati od ostalih vej šolstva in izobraževanja. Politične šole naj imajo svojega profesionalnega vodjo, svoje ustrezne prostore, pogodbeno vezane predavatelje, zagotovljena materialna in učna sredstva. Nadalje mora politične šole voditi skrbno izbran šolski odbor, ki bo živo zainteresiran za uspešen pouk in nemoteno poslovanje. Eno bistvenih nalog pa bodo morali opraviti tisti organi, ki naj v te šole kadrujejo perspektivne, predvsem pa mlade in predane ljudi iz vrst proizvajalcev, upravnih in družbeno političnih služb ter iz vrst tehnične inteligence.

Politične šole, kakršne bodo v našem okraju organizirane v vseh občinah, predvsem pa v celjski, žalski in šoštanski, se bodo prilagodile potrebam na ta način, da bodo organizirale ustrezne stopnje in oddelke, še več, da bodo postale popolni politični izobraževalni centri.

Končno še o nevarnosti drobitve, ki bi imela lahko usodno posledico razvojenitve uspešnosti političnega izobraževanja. Politična šola naj s svojimi oddelki in stopnjami, pa tudi seminarji in tečaji služi vsem političnim, pa tudi gospodarskim in upravnim organizacijam. Zgorelo je misliti, da je politična šola zgolj šola za kadre ZK. Ob novem konceptu snovnega programa je to šola za upravjalce, za aktiviste SZDL, sindikata, mladine itd., jasno pa je, da hkrati šola za člane Zveze komunistov, katerih področje dela obsega vse te družbene dejavnosti.

Pri izbiri organizacijske oblike naj nas vodijo sicer enotni okviri, vendar naj bosta oblika in organizacijska struktura odvisna od namena, stvarnih potreb in na takih temeljih grajene vsebine.

J. Kr.

Organizacije Socialistične zveze pred važnimi nalogami

V vseh občinskih odborih Socialistične zveze v celjskem okraju prav te dni živahno razpravljajo o programu in sistemu dela v jesenskem in zimskem obdobju in s tem v zvezi že snujejo komisije in podkomisije, ki bi naj proučevale in usmerjale posamezna družbena področja v občini.

Ker smo o programu in sistemu dela že pisali, prav tako pa tudi o tem, kakšne komisije in podkomisije bi kazalo ustanoviti v posameznih občinah, naj tokrat strnemo nekaj pglavitnih nalog, ki jih bodo reševale posamezne podkomisije.

Podkomisija za kmetijstvo čaka kopica nalog in problemov, s katerimi se bo morala spoprijeti. Proučiti bo morala osnovno nalogo v kmetijstvu — kako se izvajajo smernice petletnega družbenega plana v občini. V tej zvezi pa se bo komisija srečala še z vrsto vprašanj, kot n. pr. kako je s krepitvijo družbenega sektorja, kako kmetijske zadruge in kmetijska gospodarstva vplivajo na socialistično preobrazbo vasi, kako je s kooperacijo, kako se krepi delavsko upravljanje in teh kmetijskih organizacijah itd.

Ta podkomisija bo morala analizirati še vrsto problemov, ki zavirajo hitrejši razvoj v kmetijstvu. Eden med njimi je ta, da so še močne kmetijske zadruge orientirale precej v komercialne posle, manj pa v probleme družbe-

ne preobrazbe vasi. Na dnevni red bo potrebno postaviti tudi vprašanje kako vodijo zadržno politiko osrednji zadržni sveti in kako jim pri tem pomagajo področni zadržni sveti v proizvodnih okoliših.

To vprašanje bo potrebno še posebej proučiti, kajti izgleda, da ponekod še niso povsem domeli prave vloge področnih zadržnih svetov. Namesto, da bi le-ti pomagali kmetijskim zadrugam, se kažejo ponekod težnje, ki nimajo dosti skupnega z našimi cilji v zadržništvu. Namesto, da bi odigrali vlogo posvetovalnega organa, kako izboljšati kmetijsko proizvodnjo na proizvodnem okolišu, se večkrat ti sveti ukvarjajo z nebitvenimi vprašanji, ki zavirajo uspešno in napredno kmetovanje.

V Zgornji in Spodnji Savinjski dolini so ugotovili ponekod, da se področni zadržni sveti zavzemajo za drobitev zadržnih sredstev v nebitvene namene ali pa v namene, ki ne sodijo v domeno kmetijske zadruge temveč občinskega odbora. V teh svetih se kaže zlasti težnja po delitvi zadržnih

Plenum Okrajnega odbora Socialistične zveze v Celju

HITREJE NAPREJ v kmetijski proizvodnji in preobrazbi vasi

V torek so na razširjenem plenumu Okrajnega odbora Socialistične zveze, ki ga je vodil tovariš Franc Lubej, obširno razpravljali o stanju in problemih nadaljnjega razvoja v kmetijstvu in gozdarstvu v celjskem okraju.

Po uvodnih referatih o problematiki kmetijstva in gozdarstva, razprava, ki je še posebej poka- ki sta jih prečitala predsednik podkomisije za kmetijstvo pri OO SZDL inž. Dolfe Tavčar in

inž. Urleb, se je razvila živahna razprava, ki je še posebej pokazala na nekatere pomanjkljivosti v kmetijstvu in gozdarstvu ter nakazala pot za odklanjanje

objektivnih predvsem pa subjektivnih težav.

Ugotovitev referata in razprave je bila, da zajema družbeni sektor kmetijstva v okraju le 5,6 odstotkov obdelovalnih površin. Če se bodo hitreje večale družbene površine zemlje, ne bo možno uresničiti težnje perspektiv- (Nadaljevanje na 5. strani)

Mednarodni kongres arheologov v Celju

17. t. m. se je v Celju pričel kongres znanstvenikov, ki proučujejo rimski limes, rimski obrambni sistem od Anglije do Črne morja. Pokroviteljstvo nad kongresom so prevzeli naši vodilni politični predstavniki Rodoljub Čolaković, predsednik Izvršnega sveta FLRJ, Vladimir Bakarić, Miha Marinko, Jovan Veselinov in predsedniki srbske, jugoslovanske in slovenske akademije znanosti. Pripravljalni odbor so tvorili dr. Grga Novak, predsednik Jugoslovanske akademije znanosti iz Zagreba, in med drugimi dr. Josip Klemenc, univ. prof. iz Ljubljane.

Kongres je s svojim delom pričel v nedeljo od pol devetih zjutraj v veliki dvorani Narodnega doma. Otvoril ga je dr. Grga Novak z daljšim govorom, s katerim je opredelil naloge kongresa. Obenem je pozdravil dr. Helijsko Mo-

dica, podpredsednika Ljudske skupščine LRS, Borisa Kocjančiča, predsednika Sveta za kulturo LRS, in Bena Zupančiča, sekretarja Sveta za znanost in kulturo LRS, ter 70 članov kongresa iz obeh Nemčij, Grčije, Alžira, Švice, Italije, Anglije, Jugoslavije, Bolgarije, Izraela, Holandije, Čehoslovaške, ZDA, Poljske, Belgije, Francije in Avstrije. Nato je ugledne goste pozdravil v imenu okraja in mesta predsednik Sveta za kulturo OLO Celje prof. Tine Orel.

Nato je Komorni zbor pod vodstvom prof. Egon Kuneja dovršeno zapel pet pesmi.

Po tem pozdravu se je začelo redno delo kongresa. Dopoldnje je predaval dr. Klemenc o panonskem limesu v Jugoslaviji, za njim R. Laur-Belart iz Basela o novih švicarskih dognanjih pri raziskovanju rimskih mest, oba v

nemškem jeziku; nato pa je sledilo daljše predavanje polkovnika arheologa J. Baradeza iz Alžira o obrambnih napravah Tipase. Ob 11 uri je OLO Celje članom kongresa in gostom priredil sprejem, nakar so se odpeljali v Sempeter, kjer jim je dr. J. Klemenc pojasnjeval pomembnost šempeterskih izkopanin. (na sliki zgoraj)

Kongres je popoldne ob petih nadaljeval s svojim delom. Predavali so: E. Birley iz Durhama v Angliji o rimskih mejah v 4. st. n. e. (referat je prebral namesto bolnega očeta sun), J. Irmischer iz vzhodnega Berlina o delu berlinske akademije za raziskovanje limesa, E. Will iz Sévres o obrambnem pasu mesta Bavai (Bagacum Nerviorum), tipičnem obrambnem pasu za severno Francijo (predavanje je pospremila zelo živa debata, ki jo je sprožil A. F. G. Piganiol, delovni predsednik popoldanskega zasedanja, svetovna znanstvena korifeja). Končno je nastopil še mladi E. Larrabee iz New Yerseyja, ki je obširno razčlenjeval podobnost med rimsko pacifikacijo severne Britanije in ameriško pacifikacijo severne Columbijske planote med yakimsko vojno (pred 110 l.). Predavanje je bilo formalno zelo lepo, ni pa naletelo na ugoden odmev niti pri domačih niti pri tujih poslušalcih.

Po referatih je podpredsednik ObLO Celje tov. Krivec v Evropi priredil članom kongresa in gostom večerjo, ki je potekala v prijateljskem mednarodnem vzdušju. Njegov pozdrav je z vnesenimi besedami, polnimi hvale na lepoto in znamenitosti mesta in pokrajine, vrnil Bernarbo Brea iz Siracuze na Sicilijo.

Kongres je združil za nekaj dni v delovnem in prijateljskem vzdušju v naši domovini 60 uglednih znanstvenikov iz 16 držav in ima nedvomno za nas velik pomen. Za nekatere bo zanimivo vedeti, da je program kongresa izšel v latinščini, medtem ko so za sporazumevanje služili predvsem francoski, angleški in italijanski jezik.

Iz Celja so kongresisti odpotovali v Ptuj, Varaždin, Zadar, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Sremsko Mitrovico in končno v Beograd. Pred in po kongresu pa je Jugoslovanska akademija znanosti organizirala za udeležence še izlete v Istro, Dalmacijo, vzhodno Srbijo in Makedonijo.

Človeških poslov tok kipi in pa, bi lahko rekli s Shakespearom, pri tem pa je stare jeze vedno dovolj, da planet plane v nov spor. Kennedyjev odgovor na beograjsko poslanico ni ravno spodbuden. Po diplomatskem komplimentu v uvodu sledi takoj očitek, da ZDA niso prav nič krive pri sedanjih krizi in da je treba razgovore med Vzhodom in Zahodom počasi in skrbno pripraviti, pomeni, da pred nami ne stoji novi Dunaj in da gre zraven tudi za pridobivanje na času, kar je stara taktika Zahoda. ZDA na bližnjem zasedanju OZN Gromiku ne bodo servirale ultimata a prav tako ne mislijo opustiti svoje odgovornosti oziroma načina, s katerim so doslej svojo odgovornost v Evropi izvrševale. Ta Kennedyjeva beseda pomeni, da zanj dve Nemčiji nista realnost, čeprav v nadaljevanju trdi, da glede Nemčije vodijo ZDA realno politiko, da pa je tudi za Nemčijo in Berlin treba uveljaviti načela samoodločbe.

Ta del Kennedyjeve poslanice je najmanj vzpodbuden, ker se je z njim postavil na znano Adenauerjevo stališče, ki je nedvomno surova provokacija vseh tistih narodov, ki jim je nemški itažem grozil z uničenjem. Kennedy objavlja Nemcem, da se bodo ZDA držale svojih obveznosti in da so pripravljene na silo odgovoriti s silo. SZ da sicer kaže voljo do pogajanj, ne kaže pa spoštovanja do zahodne partnerja, češ da terja popuščanje samo pri zahodnih pravicah.

Kennedy vztraja, da je le SZ kriva, če se jedrski poskusi nadaljujejo. Francije, ki je s poskusi ves čas v Afriki nadaljevala in po izjavi predsednika Tita v francoskem imenu poskuse tu dela še kdo drugi, Kennedy sploh ne omenja. V zadnjem delu svojega govora Kennedy razlaga ameriško stališče glede razorožitve, stališče, ki se seveda v ničemer ne pokriva s sovjetskim. Pozitivno v odgovoru je Kennedyjevo priznanje neangažiranosti državam, da je njihovo prizadevanje za svetovni mir važno in v pomembno in da morajo pri razorožitvenih pogajanjih sodelovati.

Na Kennedyjev odgovor je nedvomno pritiskala Zahodna Nemčija. Ko je na eni strani privolila v nekakšno nadzorstvo OZN nad statusom Berlina, je na drugi strani zagrozila, da o kaki mirovni pogodbi z Vzhodno Nemčijo ne sme biti govora na eventualnih pogajanjih med Zahodom in Vzhodom. Pri tem niso izbirali sredstev: Adenauer, Brentano in Strauss so za grozili Ameriki, da je Nemčija že toliko močna, da bo lahko vodila svojo lastno politiko, če bi ZDA Vzhodu hotele popustiti. Odprto pišejo, da bodo znižali gospodarsko pomoč tistim nezaviti državam, ki bi priznale Vzhodno Nemčijo. Hitlerjev strokovnjak za kolonije von Merkatz je to izjavil samemu Sukarnu, ko se je ta preko Dunaja vračal od Kennedyja. Nemčija tudi hujska ZDA, naj ravna podobno in naj neangažirane države sortirajo v prozahodne in provzhodne. Povrh je Adenauer ponovno zahteval atomsko oborožitev za Bundeswehr, češ da je to pogoj ameriško-nemškega bratstva v orožju.

Hruščev je ponovno izjavil, da je pripravljen na pogajanja. Pri pogovorih z Nehrujem je ponovno obsojal vse oblike kolonializma in vojne priprave Zahoda, ki kažejo, da so na Zahodu še vedno na delu desničarske sile, ki računajo s fizičnim zatorom naprednih socialnih idej.

Ne daleč od naših meja se razpihuje novo žarišče nemira. Italija je prišla do dokazov, da so tirolski atentatorji doma iz Avstrije in celo iz Nemčije. V svoji noti Avstriji trdi italijanska vlada, da je za tirolsko iredento pangermanizem, šovinizem in revanšizem, torej vse tisto, kar je nekoč hranilo nacistično gibanje. Tudi to kaže, da je nemški problem za svetovni mir najnevarnejši. Kdor ga razpihuje, se res ne more proklamirati za prijatelja miru. Celo v atentatu na de Gaulle išče nemška propaganda krivdo in SZ, češ, če bodo Francozi ubili de Gaulle, bo Francija vzplamtel v državljanski vojni, s tem pa bi avtomatično izpadla iz »obrambne« fronte Evrope. Nemčija prevzema torej spet odgovornost za nekakšno Evropo in to pod pretvezo enake antikomunistične histerije kakor pred 30 leti.

Res, pogajanja so potrebna, nujna, biti pa morajo konstruktivna da ne bo prišlo do še hujskega spora.

T. O.

PRED PRAZNIKOM ŠOŠTANJSKE OBČINE

ŽIVLJENJE TEČE DALJE

SALEŠKA DOLINA JE PO VOJNI NAPRAVILA VELIKANSKI KORAK NAPREJ. PO RAZVOJU, KI GA JE DOSEGLA, NIMA PRIMERE V NOBENEM DRUGEM PODROČJU PRI NAS. ČEPRAV SE JE KOLO NAPREDKA ZAVRTELO TAKOJ PO OSVOBODITVI, PA POSPEŠEN TEMPO RAZVOJA SPREMLJMO ZLASTI ŠE PO 1953. LETU, KO JE TUDI VELENJSKI RUĐNIK LIGNITA ZAČEL URESNICEVATI SVOJ DESETLETNI NAČRT.

V dolini ob Paki teče tudi zdaj življenje hitro naprej. Osnove za nadaljnjo gospodarsko rast šoštanske komune so tu. Tu je velenjski lignit, premog, sicer brez večje kalorične vrednosti, toda z možnostjo, da po oplemenitju postane dragocenejši. Razen tega pa je osvojen tudi načrt o njegove uplinjevanju. Tako se srečamo z začetki in osnovami bodočega kemokombinata. V prvi fazi njegove izgradnje je v načrtu ureditev sušilnice in uplinjevanje premoga (veleplinarne). V tem proizvodnem procesu pa bodo nastajali še drugi proizvodi, kot osnovne surovine za nadaljni razvoj kemične industrije, za proizvodnjo umetnih gnojil, za izdelovanje plastičnih mas in podobno. S tem bodo ustvarjeni pogoji za nastanek predelovalne industrije. Računajo, da bo tkalnicno plastičnih niti prevzela Škofja Loka, predilnico in proizvodnjo najrazličnejših izdelkov iz plastičnih mas pa bodo bržkone povezali s sedanjo šoštansko Galanterijo, ki ima na tem področju že določene izkušnje in lepe uspehe. Z uresničitvijo teh načrtov bodo postavili izredno lepe osnove za napredek lahke industrije, istočasno pa rešili problem zaposlovanja ženske delovne sile.

Po okvirnem predračunu bo gradnja prve faze kemokombinata (sušilnica premoga, veleplinarne ter gradnja cevovodov do vseh večjih industrijskih središč v Sloveniji) zahtevala okoli 21 milijard dinarjev investicij. Pri tem računajo na približno petdesetodstotno lastno udeležbo vseh interesentov, ostalo pa naj bi zagotovili s posojili.

Rudnik lignita v Velenju je tik pred izpolnitvijo proizvodnih nalog desetletnega načrta. Tako predvidevajo, da bodo 1963. leta nakopali že tri milijone ton premoga. V načrtu je nadalje gradnja novega jaška v Metlečah v Šoštanju, kjer naj bi čez sedem do deset let dobili nadaljnjih 2,5 milijona ton lignita letno. V programu nadaljnjega razvoja rudnika pa je tudi otvoritev dnevne-

ga kopa in to pri jezeru. Predvidevajo, da bodo lahko tu začeli z delom 1962. ali najpozneje 1963. leta, proizvedli pa bodo po 500.000 ton premoga letno. Če seštejemo vse te številke vidimo, da bo znala proizvodnja velenjskega rudnika lignita najpozneje čez deset let šest milijonov ton vsako leto, oziroma stotino predvidenih zalog. Ali z drugimi besedami, pri eksploataciji šestih milijonov ton premoga letno, bodo ležišča premoga zadoščale za sto let.

S povečano proizvodnjo premoga pa se bo povečala tudi proizvodnja njegovega prahu na takšno količino, ki je termoelektrarna ne bo mogla potrošiti. Nastane torej vprašanje, kam s povečano količino premogovega prahu. Odgovor — v načrtu je gradnja nove termoelektrarne z zmogljivostjo okoli 150 MW. Njena lokacija še ni znana. Odvisna pa bo od odločitve, na kak način in katero vodo bo elektrarna uporabljala.

Vzporedno z nastankom kemokombinata bo šel tudi razvoj lahke in predelovalne industrije. To velja tako za Galanterijo, ki se zdaj stiska v neprimernih prostorih, kot tudi za ostale nove in stare obrate. Vendar pri tem zadevajo ob problem lokacije za to industrijo. To vprašanje še ni urbanistično rešeno. Vendar vse kaže, da bo lahka industrija dobila svoj življenjski prostor med Velenjem in Sentjanjem. V tem sklopu vprašanj bo treba rešiti proizvodnjo in lokacijske probleme LK Šoštanja in prav tako podjetja Gorenje, ki je v Velenju stopilo na pot zelo naglega razvoja in se že zdaj bliža milijardi bruto proizvoda. Že v kratkem času, odkar so prišli v Velenje, so osvojili nekaj novih proizvodov. V načrtu imajo tudi proizvodnjo pečni in infrardeče žarke. Gradnja nove tovarne je slej ko prej na vidiku. Računajo, da bodo zanj zavzeli kar poldrugi hektar površin. Izredno lepe perspektive ima tudi mehanična delavnica, ki bi lahko proizvajala nekatere dele za potrebe rudnika, nadalje Krom-

metal in tako dalje.

Tu pa je še šoštanska tovarna usnja, najstarejša tovarna pri nas sploh. Zdaj je v rekonstrukciji. Vendar dela zaradi pomanjkanja lastnih sredstev ne gredo zadovoljivo naprej. Trenutno gradijo nov krovov oddelek, vendar se zdi, da bodo morali misliti na rekonstrukcijo celotne tovarne in ne samo enega oddelka. Rekonstrukcija in uvedba nove proizvodnje pa sta nujni zahtevi, sicer jih bo čas in razvoj ostalih usnjaj v državi prehitel.

Tovarna elektrofilitrskih gradbenih elementov dela v sklopu velenjskega rudnika lignita. Spričo težav, ki nastajajo zaradi neredne dobave hidriranega apna, pa tudi pepela, računajo ne samo na ureditev lastne apnenice v Šmartnem ob Paki, ampak tudi na gradnjo silosev. V načrtu je še izdelava stropnih nosilcev. Novi elementi so preizkušnjo odlično prestali.

To je kratek prerez skozi stanje in perspektive industrije na območju šoštanske občine. Problemov in nalog je vsekakor več, kot smo jih našli. Ne glede na to, pa že ti kažejo, da gre tod življenje svojo značilno pot naprej in da se na osnovi krepitve materialnih sredstev močno utrjujejo socialistični družbeni odnosi.

M. B.

V zadnjem tednu na DOMOVINI

Petek, 15. septembra
V ZAGORJU je bila lepa svečanost, na kateri so počastili zaključek tistih del pri gradnji zasavske ceste, ki so jih izvršile enote JLA. Trasa od Zagorja do Renk je zdaj prebita, že lani pa so enote JLA zgradile odsek ceste od Renk do Pasjeka pri Savi. S tem so najtežja zemeljska dela opravljena, nove graditve pa čaka le še utrditveni deli.

Sobota, 16. septembra
V SARAJEVU se je začel šesti kongres Zveze književnikov Jugoslavije.

Nedelja, 17. septembra
V GORIŠKIH BRDih je bila veličastna proslava 20-letnice vstaje, na kateri se je zbralo nad 15.000 ljudi. Na proslavi je govoril predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, ki je odkril tudi spomenik borcem in žrtvam, padlim v boju za osvoboditev Slovenskega Primorja.

Ponedeljek, 18. septembra
V NARODNI IN UNIVERZITETNI KNJIŽNICI v Ljubljani so odprli razstavo del slovenskih slavistov.

Torek, 19. septembra
Z UKAZOM vrhovnega komandanta oboroženih sil je bil za načelnika generalštaba JLA imenovan generalpodpolkovnik Rade Hamovič.

Sreda, 20. septembra
RAČUNAJO, da bo v novem šolskem letu na univerzah in visokih šolah v naši državi študiralo okoli 400 tujih študentov.

JAKI V BENETKAH

Po uspeli razstavi v Milanu, je slikar Jože Horvat-Jaki razstavil svoja dela tudi v Galeriji 22. marca v Benetkah. Tu je bila otvoritev razstave njegovih del 9. septembra; odprta pa bo do konca tega meseca.

za čas od 22. septembra do 1. oktobra

Prevladovalo bo lepo vreme, le okoli 27. je pričakovati prehodne padavine.

ORGANIZACIJE SZDL

Pred važnimi nalogami

(Nadaljevanje s 1. strani)

stinstvo. Zlasti v Zgornji Savinjski dolini pa tudi v nekaterih drugih občinah bo potrebno proučiti vprašanje rekreativnega in komercialnega turizma in nakazati jasnejšo perspektivo skladno s smotri družbenega plana.

Se je vrsta komisij in podkomisij, katerih področja dela ne bomo posebej omenjali. V tem sestavku smo prikazali le nekaj področij dela poglavitnih podkomisij, ki jih te dni ustanavljajo pri občinskih odborih Socialistične zveze. Ne bo odveč, če še omenimo področje dela zelo pomembne podkomisije za proučevanje samoupravnih organov. Tu je še vrsta slabosti, ki zavirajo uspešnejši razvoj na najbolj važnem področju našega demokratičnega mehanizma.

Ta podkomisija bo proučevala delo samoupravnih organov, krajevnih odborov, stanovanskih skupnosti, poravnalnih svetov, svetov pri občinah in zavodih, zborov volivcev in zborov proizvajalcev. Tu je še vrsta pomanjkljivosti, ki jih bo morala ta komisija analizirati in pomagati odklanjati. Naj navedemo le primer. V nekaterih občinah je opaziti, da sklepov posameznih občinskih svetov ne spoštujejo, da posamezni uslužbenci občine ukrepaajo mimo sklepov teh svetov in kar je najhuje ter za naš razvoj nevzdržno, da o tem niti ne obvestijo področnega sveta. Takih birokratskih primerov je tudi na drugih področjih družbenega upravljanja še precej. In ravno pri reševanju takih ekscesov bo vloga te podkomisije prav pomembna.

Pomenek ob stroju

»Ti, Stefan, kaj nisi član našega upravnega odbora?«

»Seveda! Ne, član delavskega sveta sem!« je jezno odvrnil Stefan in pritisnil, da so iskre švig-nile izpod svečda.

»Saj nisi bil včeraj na seji?« se je začudil Marko.

»Ne!«

»Seja je bila...«

»Seveda je bila! Saj so zasedali, ki imajo dovolj časa!«

»Kdo?«

»I, kdo? Direktor vendar! Računovodja, sekretar, administrator-ka pa obratovodja...«

»Tebe niso povabili?«

»Ne. Če grem jaz, zaostaja proizvodnja. Kaj pa misliš: plačani smo vendar po učinku!«

»Zakaj pa si potem član delavskega sveta, če ne hodiš na seje?«

»Saj tudi na sejo občinskega sindikata nisem šel, čeprav sem član sveta. Direktor me ni pustil, ker trpi proizvodnja; pa sam vem, da več koristim, če delam!«

»Hahaha!« se je krhko zasmel delavec Marko. »Veš, primojduš, tako pa ne more iti! Ljudje iz uprave bi lahko hodili okrog, delavec pa nikoli!«

Neverjetno! O podobnem pomenku je bilo slišati tudi na zadnji seji občinskega sindikalnega sveta v Šmarju pri Jelšah.

S.

Kot vidimo, je problemov in konkretnih vprašanj, ki jih bodo reševale podkomisije, več kot dovolj. Če jih bodo reševale sistematično, dosledno in odločno, bodo zaživele tudi sekcije v krajevnih organizacijah Socialistične zveze. Vse to pa bo pospeševalo naš gospodarski in družbeni razvoj, kar se bo končno odražalo v boljši življenjski ravni in še večjem zadovoljstvu delovnih ljudi.

-ma-

Mednarodni dan gluhih

Kakor vsako leto, tako tudi letos proslavljamo zadnjo nedeljo v septembru mednarodni dan gluhih, dan štiridesetih milijonov ljudi s poškodovanim sluhom in po večini tudi takih, ki ne morajo govoriti. Cilj proslave je, da se naša javnost spozna s položajem teh ljudi in z možnostjo njihove koristne rehabilitacije.

V svetu še danes obstaja jo zablode o možnosti usposabljanja gluhih oseb in jih čisto smatrajo za manjvredne ljudi. V naši državi pa se že dolgo uveljavljajo sodobna načela rehabilitacije gluhih. Doseženi so bili izredni uspehi, saj se je na tisoče oseb izšlo v ustreznih zavodih. Po zaslugi takega šolanja in posebnih tečajev danes z uspehom opravljajo svoje dolžnosti na ustreznih delovnih mestih v proizvodnji. Dva tisoč gluhe mladine obiskuje posebno šolo, medtem, ko veliko število prosvetnih ustanov v državi dela na preprečevanju gluhotine in išče potov za čim hitrejšo vračanje oglušelih v proizvodnjo.

Zveza gluhih Jugoslavije zajema v svojem delu 21.000 gluhih oseb ter s pomočjo in sodelovanjem ljudske oblasti razvija živahno aktivnost pri reševanju pereče problematike gluhih.

Po nepopolnih podatkih imamo v državi 45.000 gluhih in nad 20.000 naglušnih oseb. Mnoge izmed njih še ni zajela rehabilitacija, v glavnem zaradi napačnega tolmačenja tega dela, pa tudi zaradi nezanimanja staršev gluhe mladine. Zato je pred nami vsi naloge, da z združenimi močmi zberemo vse gluhe ter jih s sodobnimi sredstvi rehabilitacije usposobimo za koristne in produktivne državljane.

Delovni kolektivi, sprejemajte v svoje vrste tudi gluhe delavce. Zdravstveni in prosvetni delavci, v primernih oblikah in s sodobnimi učnimi metodami dajte svoj delež za zmanjšanje posledic gluhot. Starši gluhe mladine, samo s šolanjem se lahko vaš otrok pravilno izobražuje, se nauči govoriti in usposobi za življenje.

niku in gledali, kako so zapečatili stanovanje, na vhodna vrata pa nalepili trak z napisom — zaplenjeno.

Zajokali smo, hkrati pa tolažili drug drugega.

Znova so nas nagnali.

Cudna kolona toplo oblečenih ljudi, vsak s kovčkom v roki, je krenila po hodniku in stopnicah. Pred nami in za nami so stopali zeleni uniformiranci s puškami v rokah.

Od sosedov smo se poslovili zelo hitro, le redki so si drznili stopiti do pregnantice in jim stisniti roko.

Ko smo prišli na ulico se je že toliko zdanilo, da so na trgu postavljali prve stojnice in so se začele zbirati prve kmetice. Gledale so nas presenečeno.

Gnali so nas proti kolodvoru. Tam je že bilo nekaj znancev, ki so ta dan delili usodo z nami. Namesto na vlak so nas strpali na tovorni avtomobil. Zada je sedli oboroženi vojaki.

Odpeljali so nas v meljsko vojašnico v Maribor.

(Nadaljevanje sledi)

Motiv iz Šoštanja

na to, da bo treba zapustiti dom, se posloviti od brezskrbnega, še skoraj otroškega življenja, in iti z enim samim kovčkom v neznan, takrat še ni vznemirjala. Sele potem, ko sem 23. junija ob uri, ko sta si noč in rano jutro podajala roke, zaslišal v veži in kmalu zatem še v dolgem hodniku pred stanovanjem teške udarce podkovanih škornjev, me je stisnilo. Ali

bi si uredili svoje reči in jih spravili v kovčke. Vsak je imel svoje. Pripravili smo si jih že prej. Venomer so nam stali za petami in preganjali, kakor da bi bili zločinci.

Ko sem že zapiral kovček, sem na polici pri oknu zagledal svojo športno opremo. Vzel jo bom, mi je šinilo skozi glavo. To misel je razbrala mati, pa me je odvrnila od namere, rekoč: — Pusti te reči doma, saj te bodo do zime, ko se vrnemo, počakale. Ubogal sem jo, pograbil še eno srajco in se oddahnil. Bil sem pripravljen. Ob nastopu vročega poletnega jutra, smo bili oblečeni, kakor da gremo na severni tečaj. Vzbujaali smo nenavadno, menda precej smešno podobo.

Zdaj smo se zbrali v kuhinji že vsi trije bratje in svakinja. Samo matere še ni bilo. Še enkrat je šla skozi sobe in prevrnila vse,

kar je bilo še kaj vrednega. Nekaj sladkorja in moke, kar si je pripravila za vojni čas, je razsula po tleh in po tem čudnem kupu zllila vodo iz vaze.

Ne smejo dobiti ničesar, je dejala mirno, kakor da se ni nič zgodilo in se nam pridružila.

Zdaj je prišlo najhuje. Slovo od doma, slovo od stanovanja,

Pa nas sa prišli...

od namere, rekoč: — Pusti te reči doma, saj te bodo do zime, ko se vrnemo, počakale.

Ubogal sem jo, pograbil še eno srajco in se oddahnil. Bil sem pripravljen. Ob nastopu vročega poletnega jutra, smo bili oblečeni, kakor da gremo na severni tečaj. Vzbujaali smo nenavadno, menda precej smešno podobo.

Zdaj smo se zbrali v kuhinji že vsi trije bratje in svakinja. Samo matere še ni bilo. Še enkrat je šla skozi sobe in prevrnila vse,

kjer smo preživeli dolga leta, lepe in težke dneve. Spet smo bili vsi skupaj. Samo očeta ni bilo. Takrat je že bil v nemškem vojnem ujetništvu.

Se enkrat sem se ozrl po kuhinji. Zdaj sem na kredenci zagledal album slik. Bil je moj. Skočil sem ponj in ga stisnil pod pazduho. Bilo mi je lažje, saj sem s seboj vzel košček otroških let, spomine na prijatelje in sošolce, spomine na športna tekmovanja...

S silo in udarci so nas spravili iz kuhinje. Znašli smo se na hod-

niku in gledali, kako so zapečatili stanovanje, na vhodna vrata pa nalepili trak z napisom — zaplenjeno.

Zajokali smo, hkrati pa tolažili drug drugega.

Znova so nas nagnali.

Cudna kolona toplo oblečenih ljudi, vsak s kovčkom v roki, je krenila po hodniku in stopnicah. Pred nami in za nami so stopali zeleni uniformiranci s puškami v rokah.

Od sosedov smo se poslovili zelo hitro, le redki so si drznili stopiti do pregnantice in jim stisniti roko.

Ko smo prišli na ulico se je že toliko zdanilo, da so na trgu postavljali prve stojnice in so se začele zbirati prve kmetice. Gledale so nas presenečeno.

Gnali so nas proti kolodvoru. Tam je že bilo nekaj znancev, ki so ta dan delili usodo z nami. Namesto na vlak so nas strpali na tovorni avtomobil. Zada je sedli oboroženi vojaki.

Odpeljali so nas v meljsko vojašnico v Maribor.

(Nadaljevanje sledi)

HITREJE NAPREJ V KMETIJSKI proizvodnji in preobrazbi vasi

(nadaljevanje s 1. strani)

ega plana, da bo družbeno kmetijska proizvodnja dala že 1965 eta okoli 70 odstotkov tržnih presežkov.

Za pospešitev teh nalog bo potrebno odločnejše razgibati proces pridobivanja družbenega sektorja zemljišč. Čeprav je bilo zadnjem letu pridobljenih novih 700 ha zemljišč, bo potrebno za razvoj še pospešiti, saj mnogi že kmetje sami zaradi pomanjkanja delovne sile in odhajanja mladine v industrijska središča ponujajo zemljo v zakup ali odkup. Ugodni pogoji za poruševanje zemlje so predvsem okoli industrijskih središč in v posebej v štajerski občini, kjer je komaj 18 odstotkov kmetijskega prebivalstva.

Na plenumu so tudi govorili, da bi bili uspehi večji, če bi naša in cilje v kmetijstvu, ki so sem dobro znani, izvajali v praksi. Čeprav so kmetijska gospodarstva v zadnjem času napravila določen napredek, bolelaj se vedno na tem, da njihova proizvodnja ni dovolj ekonomična in da še nikjer niso uvedli ekonomskih enot, čeprav so pogoji za to. Takšne in podobne probleme bi morale politične organizacije v občini analizirati, poiskati kje so razlogi za tako stanje, nato pa konkretno ukrepati. Namesto take enotne akcije pa se pogostokrat pojavlja dvornost pri reševanju teh in podobnih vprašanj predvsem med drugo in kmetijskim gospodarstvom.

Tudi v kooperacijski proizvodnji, ki zajema 15,3 odstotke obdelovalnih površin, ni stanje boljše. Ta proizvodnja vsebinsko odgovarja le v hmeljarstvu, kjer je zadruga neposredno vključena v proizvodnjo na zasebnih zemljiščih. V ostalih proizvodnjah se pa kooperacija odraža v glavnem le v kontrahaciji in kreditiranju proizvodnje. Čeprav je mela taka kooperacija pred leti svoj pomen za doseganje visokih pridelkov in uvajanje mehanizacije, je danes za družbo nevzdržna, ker ne omogoča zadostne krepitve družbenih sredstev za proizvodnjo. Zato današnji razvoj nujno narekuje, da v občinah proučijo kooperacijske odnose in dajo na osnovi sedanjih izkušenj nove smernice, ki naj pospešijo krepitev družbenih sredstev in omogočijo v večji meri kmetijske proizvodnje in družbeno preobrazbo na vasi sploh.

Z združevanjem manjših zadrug v večje je od 69 sedaj v okraju le 11 zadrug, ki so se ekonomsko močno okrepile. Šibkost zadrug je v tem, da še niso v celoti uveljavile načel novega gospodarskega sistema. Pospešiti bo potrebno predvsem decentralizacijo in uvajanje ekonomskih enot, skladno s tem pa še bolj prenesti neposredno upravljanje na same delovne kolektive.

V tem smislu se javljajo težnje po združitvi nekaterih kmetijskih gospodarstev in zadrug v enotne organizacije, v katerih bi se naj okrepili družbeni obrati, proizvodno sodelovanje s kmetovalci pa podredilo lastni proizvodnji. Pri tem pa vse bolj prihaja do izraza možnost za združevanje proizvodnje, predelave in prodaje, o čemer zlasti

veliko razpravljajo v štajerski občini, kjer se zavzemajo za ustanovitve agrokombinata. S takim združevanjem bi pospešili koncentracijo proizvodnih sredstev, ustvarjeni viški in skladi pa bi se še v večji meri vlagali v proizvodnjo. Pri tem obstaja pa nevarnost, kot se je v razpravi pokazalo, da ne bi izbile na dan lokalistične težnje po drobljenju sredstev za gradnjo malih obratov lokalnega značaja. Zato se bo treba zavzemati za izgradnjo industrijskih predelovalnih obratov najmanj za potrebe okraja odnosno proizvodnega bazena.

V razpravi so sodelovali tudi sekretar Okrajnega komiteja tovariš Franc Simonič, predsednik

Predstavljamo vam:

Jožeta Žagarja

Pred časom je mariborska Tovarna avtomobilov sporočila, da bo vsem šoferjem, ki bi z njenimi avtomobili prevozili preko 200 tisoč kilometrov brez večjih popravil, v znak priznanja dodelila zlate značke za vestnost in strokovno vzdrževanje vozila.

Pred dnevi smo obiskali šoferja Jožeta Žagarja, ki je s tovornjakom TAM 4500 prevozil ob

Jože Žagar

ZANIMIVA POBUDA

Kot smo zvedeli so se v celjski občini odločili, da bodo naslednji zbori volivcev pripravljani tako, da bodo sami volivci z enega območja predlagali dnevni red zasedanja zbora volivcev. Sodiijo, da bodo tako zbori volivcev živahnejši in tudi bolj obiskani. Saj bodo stanovanjske skupnosti, podjetja in krajevni odbori izbrali za razpravo tisto snov, ki jih najbolj zanima. Občina pa bo poskrbela, da bodo posamezne probleme, vprašanja in pripombe pojasnjevali strokovnjaki za posamezna področja dela občinskega ljudskega odbora.

SAMO PASTERIZIRANO MLEKO!

Na zadnji seji sveta za blagovni promet pri Občinskem ljudskem odboru v Celju so obravnavali nekatere pereče probleme preskrbe mlečanov s kruhom, mlekom in mesom. Hkrati so sprejeli tudi odlok o prepovedi prodaje nepasteriziranega mleka.

OO SZDL tovariš Franc Lubej in predsednik okraja tovariš Miran Cvenk. Če na kratko strnemo njihove misli, velja zaključek, da bo potrebno hitreje in odločnejše v praksi realizirati smotre, ki jih zasledujemo v kmetijstvu, da bo potrebno za uspešno delo združiti vse napredne sile v občini v enotno akcijo in se boriti za odklanjanje pomanjkljivosti, ki zavirajo ta razvoj. Pri tem delu naj bo osnovni smoter — čim večja ekonomičnost kmetijske proizvodnje in družbeno preobrazba vasi. Na čelu teh prizadevanj pa naj bodo občinski odbori Socialistične zveze, ki bi naj mobilizirali čim širši krog ljudi za izpolnjevanje vseh teh obsežnih nalog.

-ma-

podelitvi nagrad 235 tisoč kilometrov brez večjih popravil. Razen njega je iz Celja bilo nagrajenih z zlatimi značkami in ročno uro tudi nekaj šoferjev podjetja »Prevoznitvo«.

Tovariš Žagar nam je pokazal darila Tovarne avtomobilov. Hkrati pa je povedal, da 235 tisoč kilometrov, kolikor jih je opravil, do podelitve nagrad, še ni konec skrbi za tovornjak. Dejal je, da 250 tisoč kilometrov ne bo težko doseči, da pa hkrati upa, da bo vozil svoj TAM brez večjega popravila do 300 tisoč kilometrov. To je njegova velika želja in tej posveča posebno pozornost. Seveda, je dodal, ta čas se lahko pripeti tudi kaj ne predvidenega. Tedaj pač ne bo pomoči. Vendar je želja, volja in upanje, da bo cilj dosegel, veliko.

Brez dvoma so odlikovanci — šoferji iz Kovinotehne in iz Prevoznitva lahko vzor ostalim šoferjem, ker so dokazali, da vozilo TAM zmore tako visoko število opravljenih kilometrov. Prvi pogoj za to pa je, da šofer pazi na vozilo.

SVET DELOVNEGA KOLEKTIVA

Pred dnevi so uslužbenci Okrajnega ljudskega odbora in Tajništva za notranje zadeve OLO Celje volili svoj prvi svet delovnega kolektiva. Tako je tudi okrajni oblastveni organ dobil samoupravni organ. Koristna pobuda za volitve samoupravnega organa ni nova, vendar je to prvi oblastveni organ v Sloveniji, v katerem so uslužbenci iz svojih vrst volili svet kolektiva.

KONJUKTURA »MLINARJEVEGA JANEZA«

Ze v kratkem času se je pokazalo, da je »Mlinarjev Janez« zelo privlačna točka — za Celjane in za tuje goste. Promet se v tem obratu Počitniške skupnosti hitro večja. Zaradi tega in zaradi težnje, da bi ta objekt postal dejanska rekreacijska točka za delovne ljudi, je upravni odbor skupnosti sklenil, da bodo uredili bališče in kasneje bazenček.

Lignit - rjavo zlato Šaleške doline

Ze v osemnajstem stoletju so vedeli za lignit v Šaleški dolini, vendar ga le malo izkoriščali. Nekaj malega ga je že takrat odkopal kovač Zajc, ki ga je kuril v svoji kovačiji. To je bilo leta 1767. Leta 1846 sta bila v Velenju samo dva rudarja a 6 let pozneje je tu delalo že 58 delavcev. Takrat so odprli tudi prvi dnevni kop na Paki. Takrat so imeli rudnik v zakupu nemški aristokrati in pa neka nemška rudarska družba. Šele Daniel von Lapp je ustanovil pravi rudnik. Povezal se je s takratno industrijo po štajerski železi, organiziral gradnjo železnice in začel z rednim izkoriščanjem rudnega bogatstva.

Leta 1914 je Lapp prodal rudnik državi. Med prvo svetovno vojno je bila proizvodnja rudnika nekaj nad 170.000 ton na leto. V stari Jugoslaviji je rudnik dosegel največ 200.000 ton letne proizvodnje a je zato v letih krize padla proizvodnja tudi na

manj kot 100.000 ton. Nemški okupator, je po svojem roparskem sistemu dvignil proizvodnjo na okoli 300.000 ton letno. Vsi so rudnik izkoriščali, nobeden pa ni kaj prida investirjal v rudarske naprave.

Po osvoboditvi pa je začela proizvodnja lignita postopoma naraščati, posebno po 1953 letu, ko je dosegla že blizu 600.000, a že 1955 je presegla milijon ton, 1959 pa že dva milijona ton s perspektivo, da bo letos dosegla že dva in pol milijona ton letne proizvodnje in v 1963 leta že 3 milijone ton.

Ta kratka zgodovina kaže, da je rudniku dala možnost socialistična družba za hiter gospodarski vzpon, ga modernizirala in ga postavila po možnosti in produktivnosti na srednjeevropsko raven.

Mnogi vprašujejo kako kažejo zaloge? Ali se sploh izplača toliko investirati v naselje, ki ga delovni kolektivi gradijo okoli

rudnika, naselje, ki je prerastlo v moderno mestec in bodoči center Šaleške doline? No le brez skrbi! Sistematske raziskave po drugi svetovni vojni so pokazale, da ima šaleška kadunja ogromne količine lignita! Kadunja je dolga osem kilometrov a široka skoro dva kilometra (1,8 km). Njena daljša os leži v smeri vzhod-zahod. Pliocenske usedline so več kot 100 m debele. Na vzhodu je plast debela 8 metrov, na sredini je sloj debel do 140 m, a na zapadu sloj premera znaša do 40 metrov. Krovne plasti so na vzhodu 7 metrov debele, v sredini 430 m a na zapadu okoli 250 metrov.

Iz zgornjih številčnih prikazov vidimo, da so zaloge lignita v Šaleški dolini zelo velike in jih strokovnjaki cenijo na več kot 800 milijonov ton. Nekateri celo menijo, da ga je čez milijardo ton. Tako bo lahko tekla proizvodnja še mnogo desetletij, ko bo že marsikateri rudnik

Letošnja sadna letina je presegla vsa pričakovanja. To ne more biti slabo. Čimveč sadja združniki-kmetovalci pridelajo, toliko ugodnejše bo za potrošnike. Toda žal je to samo predpostavka! Kajti tržišče s sadjem nam ne daje slike o visoki sadni letini. Sadja namreč ni na pretek v zelenjavnih trgovinah, a tudi cene ne ustrezajo veliki ponudbi sadja. To je dokaj čudno, vendar ima tudi svoje globlje vzroke.

Letošnja sadna letina je rekordna. Toda kljub temu v prodajalnah ne zasledimo sortiranja blaga — mnogokrat celo tudi ne dobimo zahtevanega sadja, ker ga trgovina kratko malo nima. Zato so ustrezni višji organi že pred časom naročili tržnim inšpekcijam, da v svojih krajih zahtevajo sortiranje sadja, kar je dejansko pogoj za boljše potrošnje. Ko smo o tem vprašali predstavnika celjskega oskrbovalnega podjetja, nam je dejal, da se oni s tem popolnoma strinjajo in da so že pokrenili vse, da bodo celjski potrošniki lahko dobili sortirano sadje. Vendar, pravijo, uveljavljanje »JUS-a« (sortiranje blaga po kakovosti) v tej branži ne zavisi toliko od trgovine. Ključ problema, ki ga je potrebno rešiti, je pri proizvajalcih in v zadrugah. Žal pa ob tej obilni letini moramo ugotoviti, da zadrugne organizacije niso s sedanjimi kadri sposobne uveljaviti zahtev zveznih predpisov. Razumljivo je, da bodo zadrugne morale temu problemu v naslednjih letih posvetiti več pozornosti. Tembolj, ker je jasno, da od pravilnega formiranja cene sadja, ki se mora ujemati s ponudbo, v neki meri zavisi tudi življenjski nivo meščanov.

Zaradi podobnih razlogov je o tem vprašanju razpravljalo tudi Republiški svet sindikatov skupaj z trgovinsko zbornico in predstavniki kmetijskih organizacij.

Na tem sestanku so se domeni, da se letos spričo obilne sadne letine ne kaže togo držati načela, naj vse sadne viške odkupijo zadrug, če se pokaže, da tega v celoti ne bodo zmogle. Istočasno so na tem sestanku dali pobudo, da bi sindikalne organizacije letos organizirale nabavo sadja in ozimnice za člane kolektiva po cenah, ki velja-

prenehal delovati.

Znano je, da je lignit ena najslabših vrst premoga in velenjski ni izjema. Ima povprečno 45 % vlage in 8 % pepela. To se pravi, da prevažamo mnogo nepotrebnih količin po svetu, če ga ne uporabimo takoj pri premo-govniku. Ima tudi samo 2.600 kalorij kurilne vrednosti. V bistvu se daljši transport tega premoga ne rentira. Prav zaradi tega ga mislijo oplemeniti s sušenjem. Sušeni lignit bo potem baza za gazifikacijo in nadaljnjo predelavo. Posušenemu lignitu se dvigne kalorična vrednost na 4300. Plin, ki ga bodo pridobivali pa bo imel 4000 kalorij na kubni meter. Večina slovenske težke industrije bo potem koristila ta visokokalorični plin.

Vse to pa daje Šaleški dolini še široko in lepo perspektivo razvoja. Zato lahko po pravici rečemo, da je lignit — res rjavo zlato Šaleške doline.

V. V.

S A D J E ?

bi ostali še na slabšem.

V celjskem okraju je že večina sindikalnih podružnic sprožila to pobudo, kajti že bežne informacije so pokazale, da so razlike v cenah precejšnje. Nekateri so se celo domenili, da bodo sami obrali sadje, kar bo še bolj vplivalo na znižanje cene, hkrati pa bo to zanimiv izlet nekaterih naših kolektivov v sadonosne kmetijske predele, kjer doslej še niso bili. Po ocenah s Kozjanskega in savinjskega območja namreč kaže, da kmetovalci sami sadja pravočasno ne bodo mogli obrati.

Pobuda nekaterih kolektivov je vredna pohvale, zlasti še zato, ker se jim sleherni dan pridružujejo novi, tako da dejansko lahko računamo, da bo obilna letina koristila potrošnikom in proizvajalcem. Kajti gotovo je, da imajo vsi združniki, težnjo da bi večino sadja prodali, čeprav po nižji ceni, ker jim sicer grozi, da bo to sadje segnilo.

Večina kolektivov se je odločila, da bodo imenovali posebne komisije, ki bodo najprej proučile potrebe članov kolektiva, nato pa bodo smotno skušale željene količine dobaviti zaposlenim v podjetju. Povsod pa so odklonili kakršne koli divje vožnje in gonje za sadjem na slepo, saj bi s tem dejansko problema ne rešili.

Istočasno pa združniki vse bolj poudarjajo potrebo po krepitvi odkupne moči zadrug, ki se ne sme omejevat le na nekatere artikle.

-mi

Kuda kri po nepotrebnem

V zadnjem času je bilo v Celju precej hude krvi zaradi nekaterih stališč glede združevanja trgovin. Kaže, da je bilo vse skupaj nepotrebno in da je akcija Trgovinske zbornice začela z dobro vero in da ima zelo dober smoter, da pa so jo nekateri skušali kompromitirati.

Tako kot ostale panoge gospodarstva je povsem logično, da trgovina teži za napredkom. O nekaterih problemih, ki zavirajo hitrejši napredek, so pred časom razpravljali voljeni organi zbornice. Tedaj so menili, da je težnja (ki se tudi v zveznem merilu naslanja na ista načela) po krepitvi gospodarske moči trgovskih organizacij pot, ki je ne samo prezreti. Tedaj so obravnavali tudi osnutek za razprave, kako bi najbolje z ustanavljanjem večjih podjetij z večjo gospodarsko močjo lahko rešili predvsem probleme razvoja trgovine v celjski občini in tudi na območju okraja. Žal, pa so mnogi videli v temu že gotovo dejstvo in se hkrati zbal za svo-

je položaje. Reakcija je bila dokaj hitra in precej ostra. No, kmalu so se duhovi pomirili in sicer takoj, ko je bilo jasno, da gre za osnutek, o katerem naj razpravljajo posamezni kolektivi. Kajti namen Trgovinske zbornice ni bil in ni, da bi svojo voljo vsiljevala članom zbornice — trgovskim podjetjem.

Vendar nam pa že nekaj drobnih primerov lahko pokaže, kako ugodnejše gospodarske uspehe lahko doseže močna trgovska organizacija.

Pred časom smo imeli v Celju dve trgovini z elektrotehničnimi potrebščinami. Obe sta po svoje životvorni, v eni pa je prišlo celo do hudih kaznivih dejanj. Kmalu po združitvi obeh trgovin je močno trgovsko podjetje »Elektromerktor« uspelo urediti poslovanje, izvedli so specializacijo trgovin in na kraju uspeši so urediti novo sodobno specializirano trgovino za radijske in televizijske sprejemnike. Tega primera ni potrebno komentirati. Vsi Celjani ga poznajo. Resnici na ljubo je potrebno povedati le to, da bi nobena od prejšnjih trgovin tega ne zmogla, kar pa je bilo na koncu samo v škodo potrošnika. Podoben je tudi problem z ostalimi panogami. V Celju lahko zasledimo vrsto trgovin, ki so v takem stanju, da jih mirno lahko primerjamo s slabimi trgovinami pred tridesetimi leti.

Problem združevanja trgovskih podjetij v močne gospodarske organizacije pa je že v začetku razpravnega obdobja sprožil dokaj zanimive akcije. Tako je na primer neko podjetje, ki doslej ni posvečalo pozornosti investicijam in zbiranju sredstev za preureditev, že začelo razmišljati o obnovitvi prodajalnice. Druge se ogrevajo za združevanje, kar bi povečalo promet na zaposlenega, nekateri pa sodijo, da so sami sposobni rešiti iste gospodarske zahteve, ki jih zasleduje pobuda za združevanje. Tako lahko ugotovimo, da je že samo pobuda zbornice prinesla precej živahnosti v kolektivih trgovskih podjetij.

Razumljivo je, da bodo o združitvi razpravljali kolektivi. Najprej s stališča prvega osnutka. Razprave bodo nato vsaj nakazale dobre in šibke strani osnutka — brez dvoma pa bodo o tem — ali se bodo združili v močno trgovsko organizacijo ali ne? — odločali predvsem kolektivi teh podjetij. Te pravice jim vsakakor nihče ne more krati.

Vendar je jasno, da pobuda Trgovinske zbornice ima daleko več pozitivnih elementov, ki narokujejo združevanja, kot slabosti, čeprav osnutek za razpravo logično ne more biti brez slabosti. Vendar se zdi napadanje in konstruktivne pobude zaradi osebnih prestižnih interesov v sedanjem sistemu našega gospodarstva dokaj neumestno.

M. I.

Globlje delo odgovornejša vloga

V soboto je bilo v Zalcu plenarno zasedanje občinskega odbora SZDL, na katerem so obravnavali program in sistem dela te organizacije.

Kakor je poudaril plenum se je po zadnji občinski konferenci SZDL, zlasti pa še po smernicah, ki jih je nakazal peti kongres SZDL Slovenije, vloga socialistične zveze močno spremenila. Socialistična zveza je postala dejansko odgovorna za celoten razvoj v komunah, kar zahteva aktivno vključevanje v proces demokracije, hkrati pa istočasno obvladovanje vseh področij družbenega življenja in ne, kakor je bilo običajno do zdaj, občasno obvladovanje tega ali onega področja. Tak koncept je zlasti vreden spričo vedno širših pravic odločanja državljanov o vseh zadevah javnega življenja, tudi pri delitvi dohodka. Ker pa je tu še največ težav, problemov in ekscesov, ki razvoj dejansko zavirajo, bo morala Socialistična zveza kritično spremljati vse negativne pojave, dajati pobude in usmerjati mnenja državljanov. Usmeritev dela Socialistične zveze v javno diskusijo mora postati sistematična in organizirana, ne pa kampanjska. Kakor je bila pogosto doslej. V tem smislu dela tudi ne bo mogoče planirati za neko daljše obdobje, pač pa v okviru danih potreb in aktualne problematike.

Tako obsega program do konca tega leta temeljito in vsestransko obravnavo kmetijskih vprašanj, ki so v Savinjski dolini zelo pereča, posebej, kar zadeva zamotani mehanizem družbenega upravljanja v sami zadrugi, pa prav tako kooperacijo v hmeljarstvu, ki je preživela. Nadalje bo eno izmed svojih sej občinski odbor SZDL posvetil delu prosvetnih društev in kulturno prosvetnim vprašanjem sploh, kajti pokazalo se je, da so stare oblike te dejavnosti preživele, novih pa praktično še ni. Da bi tudi v obrtnih podjetjih odpravili nekatere slabosti, bodo temeljito analizirali predvsem vprašanje delavskega upravljanja. Razen tega bodo sklicali posvetovanje zastopnikov gospodarskih organizacij, centra za napredek gospodinjstva in stanovanjske skupnosti, kjer bodo skušali rešiti problem družbene prehrane v Zalcu.

Da bi lahko vse obsežne naloge uspešno rešili, bodo pri občinskem odboru SZDL formirali 11 komisij in 9 podkomisij, poleg tega pa še konferenco za družbeno aktivnost žena, ki se bo predvsem ukvarjala s problemi uveljavljanja žene v družbenem življenju.

Eno izmed vprašanj, ki ga je obravnaval plenum, je tudi vprašanje odnosa med občinskim odborom in osnovnimi organizacijami SZDL. Poudaril je, da bo osnovnim organizacijam treba nuditi vsi pomoč ter pomagati pri izdelavi njihovih programov. Vsaka osnovna organizacija ima namreč svoje specifične probleme, ki pa jih bo treba reševati v

skladu s komuno. V tem smislu bodo formirali občinske komisije, ki bodo na terenu analizirale delo. Ker so pri dosedanjem delu organizacije izgubljale vezi s članstvom, bi kazalo posvetiti posebno skrb sekcijam, ki ponekod še vedno niso zaživele. Pri ustanavljanju je bilo namreč ču-

titi preveč uniformiranosti in uradnosti, pogosto niso nastajale zaradi problemov, namreč zaradi njih samih. Sekcije bi morale postati tista tribuna, kjer bi prišlo do polnega izraza mnenja državljanov. Samo v takšnih okoliščinah imajo lahko tudi svoj smisel in svojo pozitivno utemeljitev.

Maturantska potovanja učiteljsčnikov

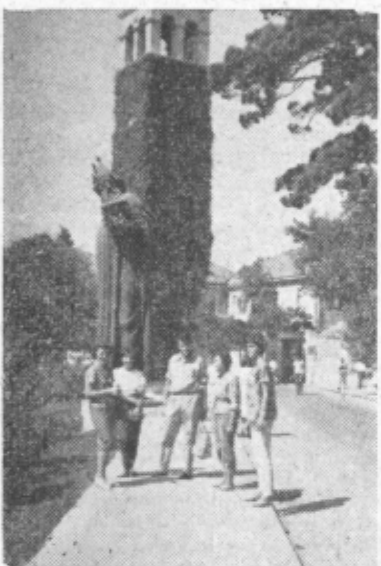
Učiteljske v Celju je letos pripravilo 5 maturantskih potovanj, ki se jih je udeležilo 5 letnikov, s skupaj 156 dijakov. Dočim sta dva leta letnika svoje ekskurzije opravila v juliju, so trije letniki 5 letniki odšli na pot v začetku septembra. Ekskurzije so predvidene v učnem načrtu z naloge, da bi dijaki spoznali zgodovinske, kulturne in druge znamenitosti, ki so jih teoretično spoznali v šoli. Sredstva je prispevala deloma šola, deloma pa dijaki sami.

Vsi letniki so obiskali predvsem Split, glavno mesto Dalma-

opie v zoološkem vrtu na Marjanu.

Iz Splita so skupine po enodnevni vožnji, na kateri so spoznali našo jadransko obalo v tem delu, prispele v dubrovniško pristanišče Gruž. Skozi zapadna vrata Dubrovnika so vstopali v tihim občutku, da spoznajo veličino nekdanje države, v slavno in znamenito mesto — nekdanjo republiko, ki je doživela najvišji vzpon v 16. stoletju. Veliko je pričevanj o bogastvu in veličini nekdanje republike: mogočno obzidje z obrambnimi stolpi, ki so ga v teku stoletij gradili, popravljali in dozdajali; znotraj zidov pa prekrasne palače, samostani in cerkve, knežev dvor, tržnica I. dr. Posebno temeljito so si ogledali knežji dvor, stanovanje kneza in sedež dubrovniške vlade, kjer je urejen zanimiv muzej, poleg akvarija zanimiv otok Lokrum, ki je prerasel z mediteranskimi in eksotičnimi rastlinjem, katerega so iz vseh krajev sveta prinesli pomorci.

Nekatere skupine so si ogledale tudi Budvo, Korčulo in nekatere otoke. Potovali pa so nazaj preko Sarajeva. V senpetinah se železnica vzpenja od Dubrovnika v višavje notranjosti. Še zadnji pogled na plavo morje, zeleno dolino in že se prebija vlak z mladimi potniki mimo sivih kamnitih sten. Na poti preko Popovega polja spoznavajo dijaki, kako silno negotovo in revno je življenje tamkajšnjih ljudi, saj je silna suša poletni in povodenj pozimi. V Mostarju so se čudili mostu, ki spada med najznamenitejše arhitektonske stvaritve turških mojstrov. Na poti skozi divje romantične kanjone malo pred postajo Jablanica je videti predel, kjer so v 4. sovražni ofenzivi prešli preko Neretve na mestu, kjer je sovražnik to najmanj pričakoval. Jablanica je

cije, danes znano kot industrijsko središče po veliki tovarni plastičnih mas, moderni ladjedelnici, velikih tovarnih cementa itd. Naše dijake pa je zanimala tudi slavna dediščina preteklosti, ki je tako lepo ohranjena na tem znamenitem koščku naše države. Dijaki so v predmestju Splita, današnjem Solinu, občudovali razvaline stare rimske Salone, ki so jo zrušili ob svojem prihodu v te kraje Avari in Slovani. Odkopani amfiteater, rimska svetišča, terme, starokrščanske bazilike, grobovi, vodovod, obzidje — vse omogoča domišljiji, da si ustvari realno predstavo o onih davno minulih časih. Z začudenjem so pregledovali cesarjev dvorec v Dioklecianovi palači, velike podzemeljske prostore, peristil, cesarjev mavzolej idr. Po obiskih pomorskega, arheološkega, etnografskega, prirodoslovnega muzeja so na prehodu na grič Marjan uživali razgled na široko pristanišče, posuto z belimi ladjami, hladili so se v senci bujne mediteranske vegetacije ter se smejali ob norčijah

INFEKTOLOŠKI SIMPOZIJ

Ob ustanovnem občnem zboru infektološke sekcije pri Slovenskem zdravniškem društvu, bo zadnji dan tega meseca (30. septembra) v dvorani Zdravstvenega doma v Celju infektološki simpozij. Dnevni red tega znanstvenega strokovnega posvetovanja obsega devet referatov, poleg tega pa bo v uvodni besedi predsednik Zdrženja infektologov Jugoslavije, akademik prof. dr. Kosta Todorović govoril o osnutku novega zakona o zatiranju nalezljivih bolezni.

simbol velike zmage nad sovražnikom.

Kmalu zatem pa je vidna iz vlaka velika zapora hidrocentrale Jablanice, simbol zmage nad naravo.

Sarajevo — mesto, kjer se križajo tri obdobja: pod turško oblastjo je bilo gradeno v orientalskem stilu, z množico džamij, minaretov; ob koncu prejšnjega stoletja so avstrijci gradili v zapadnoevropskem stilu, danes pa raste nova industrija in delavske stanovanjske zgradbe, mesto dobiva obličje moderne velemesta. V muzeju so ohranjene najdbe iz sarajevske okolice: neolitska cerdja iz naselja v Butmiru, bogati spomeniki, miljniki, mozaiki iz rimske dobe, ornamenti in zapiski v kamnu, ki so jih zapustili domači srednjeveški vladarji. Etnografski muzej nazorno prikazuje način življenja v času 400 let turške vlade. Zanimiva je baščaršija — stari trg z malimi predaljnami, v katerih rekedelci pred očmi mimoidočih izdelujejo predmete za prodajo. Naši dijaki so seveda segli v mešetarjenje za bosanska obuvala, spominke pepelnice in pipe. Zdal stojijo dijaki pri principovem mostu, kjer je Gavril Princip zvršil atentat na nadvojvodo Ferdinanda. Preko Zagreba, kjer so utrjevali ogledovali še velesesem, so se vrnili domov polni novih vtisov in bogati spoznanj.

Trije teh letnikov so letos še v šoli. Zadovoljni in hvaležni začenjajo novo šolsko leto. Med potjo so srečevali druge maturante: učiteljsčnike iz Karlovca, srednjo vzgojiteljsko šolo iz Ljubljane idr. Pričakujemo da bo njihovo popotovanje vplivalo vzpodbudno na delo v novem šolskem letu.

I. G.

Božo Lukman:

Popotni vtisi iz Čehoslovaške

Torej, zastopane so bile vse jugoslovanske narodnosti in v dokazilo enakopravnosti smo imeli v grupi tudi 6 zastopnic nežnega spola. Lahko rečemo, da so bile kar prijetne in da Čehinjam niso zamerile, če so prišle pri plesu večkrat na vrsto kakor one. Zbrali smo se v Centralnem svetu sindikatov Jugoslavije v Beogradu in krenili na petnajstdnevni dopust na Čehoslovaško.

Pot nas je vodila skozi Madžarsko in ko smo prečkali pri Kelebiji našo mejo, smo se vsi zresnili, kajti na oni strani so nas pozdravili stražarski stolpi, ki so dosti višji od onih na naši strani. Na obeh mejah smo se pač morali obnašati kot to zahtevajo carinski organi. To nam tudi ni bilo prihranjeno na madžarsko-češki meji, le da je tu skupna carinska postaja v Komarnem.

O carinikih bi lahko rekli, da se naši bolj zanimajo za prtljago, dočim oni drugi bolj za potne liste in ljudi. Zakaj, bi vsak dobil

odgovor najlaže, če bi imel priloiko potovati tja. Sicer pa jim moramo priznati, da so bili z nami vljudni in ravno tako vse vljudno osebe. Prvi daljši postanek je bil v Budimpešti, kjer smo se sprehodili po mestu in seveda posvetili največ pozornosti izložbam, v katerih smo opazili skromno izbiro pa vendar nekoliko bolj okusno od izbire v Češki. Ob petih zjutraj smo prispeli v Bratislavo. Tu nas je sprejelo spremstvo, ki je skrbelo za nas ves čas bivanja pri njih. Sprejem je bil zelo prisrčen in takoj so nas postregli s pivom in toplimi hrenovkami. Tovarišica Zdenka P. se je predstavila kot tolmač, vljudni in resni Oskar pa kot vodja in uslužbenec oddelka za rekreacijo ROH iz Prage. Tja smo prispeli opoldne. Ko smo se v hotelu nekoliko očedili, smo se vsedli k zelo lepo serviranemu omizju, kjer nas je pozdravil funkcionar sindikata in nam zaželel prijetno bivanje. Po izmenjavi zdravic smo začeli s svečanim kosilom,

Snidenje s Srbijo

Med 14. in 18. septembrom tega leta je v 100 Slovencev, ki je točno desena vsen pred 20 leti v Srbijo prignani, zopet obiskalo svoje nekuhanje gosuteje. Vlak iz Maribora s 16 novimi puhami je bil nad pol kilometra dolg. Vozil je velik napis »vjak bratstva in enotnosti« in na vsakem vagonu oznako katerega izmed glavnih krajev, ki so nekoc sprejeli prve žrtve nacističnega terorja iz Slovenije — po Hitlerjevi in Hitlerjevi volji in z Eichmannovim sodelovanjem pregnane in oropane družine.

Do zdaj pa je bila pot triumfa, ljubezni in sreče, pa tudi nezacejenih spominov na sorodnike, pred 20 leti ustreljene v Kragujevcu, v bojih širom po Srbiji padle, zaklane od cetniškega noža... Kajti pregnanci so z brati delili isto usodo tudi v borbi in končno skupaj z njimi dosegli zmago, ki jim je odprla pot povratka domov.

Pozdrav in pogostitev v Sremski Mitrovici, svečanost tam ob spomeniku 8000 padlih na sremski fronti. Lep sprejem v Beogradu na postaji. In vsepovsod dalje — v Mladenovcu, v Cupriji, v Svetozarevu in še dalje na železniških postajah so bile zbrane množice bratskega naroda pod zastavami in transparenti z napisli kakor »Dobro nam došli mili gosti Slovenci!« Povsod mladina s praporčki, godbe, vzkliki, objemanje, solze...

Vsak kraj je gostom pripravil udobno bivanje pri domačih družinah, deloma pri onih iz leta 1941. Ponudb stanovanj je bilo dosti več kakor treba. In kako neomejeno gostoljubje nas je čakalo povsod! V skrbi za nas so sodelovala občinska in okrajna oblastva, forumi ZKS in SZDL. Povsod svečani sprejemi, prireditve, polaganje vencev, ogledi zgodovinskih spomenikov in velike nove industrije, izleti... Pod geslom »Slovenci za vas« je mariborska kulturna skupina v več krajih v prenapolnjenih dvorinah žela brezkončne ovacije.

Kar smo Slovenci doživeli tu ob svojem obisku, nam je bilo v najlepše priznanje naše zvestobe v najtežjih dneh, naše povezanosti na življenje in smrt s srbskim narodom. »V svoji največji narodni nesreči smo imeli to srečo, da smo prav pri vas našli svoj dom!« je poudaril eden izmed naših govornikov.

Iz celjskega okraja nas je bilo nad 150, a smo se v Srbijo razdelili na več krajev. Najmočnejše smo bili zastopani v Cupriji, Kruševcu, Užicu, Paračinu. Med nami so bile vdove v Kraljevu ustreljenih talcev, bilo pa je tudi 17-letno dekle, rojeno v Kragujevcu, ki se je veselila, da bo spoznala svoj rojstni kraj.

»Kako je bilo v vašem kraju?« smo se križem vpraševali ob povratku. Ponavljali so se odgovori: »To se ne da z besedami opisati! Bili so to najlepši, najmočnejši doživljaji! Vse to so bile ene same opojne sanje!«

In videli smo socialistično Srbijo, prijazno, delavno, z novimi in-

dustrijskimi objekti, s pogozdenimi predeli, z novimi sojami in kulturnimi domovi, z močnimi stanovanjskimi bloki in modernimi trgovinami, prevsem pa — s ponosnimi, zavednimi, domoljubja polnimi ljudmi, ki so nas sprejemali veselo z odprtimi rokami in nam nudili vsega. In videli smo tudi Beograd, ki smo ga komaj še mogli spoznati, tako je ves nov, bel, bleščeč, mogočen in poln vedrih prebivalcev. Široko in visoko je vzrasel v svoji lepoti in tudi v mednarodnem pomenu. Prestolnica svobodne države, ki se dviga neverjetno smelo in hitro.

Bila je tu ura slovesa, ko so nas zopet množice spremljale k vlaku, ko so se v soncu bliskale solze, ko so v zvoke godbe in vihranje zastav segali vzkliki in obeti med objemi in poljubi. Še za na pot in za domov smo bili obsuti z darili.

Vse to nam ostane nepozabno. Navduševalo nas bo in krepilo danes in jutri. V maju 1962 pa bo nov »Voz bratstva i jedinstva« krenil iz Srbije v Slovenijo, da po 20 letih Srbi vrnejo Slovence oba obiska. To bo nova manifestacija hvalečnosti Slovencev Srbob in zvestobe v nezlomljivi skupnosti.

Hvala velikemu srcu Srbije! Bila si nam dom v letih trpljenja, borbe in žrtve, a danes si z nami bratsko povezana v radosti in sreči! Hvala ti, Srbija!

Registracija motornih vozil

Za registracijo motornih vozil sta bila prvotno predvidena 2 meseca. Spočetka je bilo zanjo nekoliko manj zanimanja. Kasneje pa se je naval povečal in je bilo največ registracij zadnje dni avgusta.

Doslej je bilo v žalski občini registriranih blizu 1000 motornih vozil. Od tega okrog 300 družbenih in okrog 700 privatnih. Družbeni sektor je registriral največ traktorjev in prikolic, osebnih avtomobilov, tovornjakov in motornih koles. Privatni sektor pa je obnovil registracijo ali na novo registriral okrog 400 motornih koles in blizu 300 osebnih avtomobilov. Računajo pa, da je v občini še vedno precej neregistriranih motornih vozil, saj cenijo, da je njih skupno število okrog 1500. Zato so bili primorani registracijo podaljšati za nekaj tednov. Po novem, podaljšanem roku pa lastniki brčkone ne bodo mogli več na cesto s staro registrsko tablico.

Letos so prvokrat registrirali motorna vozila na občini. Nekateri lastniki motornih vozil (zlasti gospodarske organizacije) niso imeli v redu zavarovalnih polic na prepisov dokumentov o lastništvu.

Tehnične preglede je vršila posebna komisija pri Agroservisu, ki je svojo nalogo tudi uspešno in natančno opravljala. Mnoga vozila je zavrnila, nekateri so morali celo po dvakrat ali trikrat na pregled. In prav je tako.

terih kljub hladnejšemu podneblju uspevajo sredozemske rastline. Ta zeleni in cvetlični vrt dopolnjujejo mali ribniki in spomeniki, ki imajo svoj pravilni izraz. Najpomembnejši zdravilni vrelci so za revmatična obolenja, ledvice, dihalne organe (zlasti za hude kadilce) in celo vrelci, ki daje moškimi ljubezenska navdahnjenja. Sem so hodili tudi nekateri naši tovariši. Toda že po nekaj dneh so ugotovili, da ta pramen (vrelce) nima tiste moči in se jim je stozilo po bizelskem rdečem pramenu, ki pa je tam tako drag, da je bil za naš »džeparac« nedosegljiv. Dva deci vina namreč stane 6 do 8 kron, kar predstavlja po čehoslovaškem kursu 1000 naših dinarjev, po našem pa približno 250 din. Vendar cene niso tako visoke v primerjavi z zaslužkom. Nas je presenetilo predvsem to, da je drag tekstil, medtem ko ostale cene še nekako odgovarjajo, čeprav bi lahko bile nižje. Če bi primerjali naš standard z njihovim, bi ugotovili, da je približno tak, kakor je bil pri nas v letih od 1953 do 1956. Ta ugotovitev velja za povprečje; delavci nimajo možnosti bistveno vplivati na svoj zaslužek, ker je premija (nagrada) za prekoračenje norme silno nestimulativna.

(Nadaljevanje sledi)

Sreča včasih prav pride in tako je tudi meni, ko sem bil izbran za sindikalno izmenjavo delegacij med Jugoslavijo in Čehoslovaško.

hoteli izmenjati čim več izkušenj in navezati tesnejša prijateljstva z njihovimi sindikati. Bilo nas je 28, in sicer pet Slo-

Marjanske Lazni — hotel, v katerem je prebival Goethe

Ali je termin »sindikalna delegacija« pravilen niti ne vem, kajti češko vodstvo nas je dostikrat rajši imelo za čiste »rekreante«, kakor pa za »sindikaliste«, ki bi

vencev, od katerih je bil tovariš Ivo Valentič iz Ilirske Bistrice vodja skupine. Približno toliko je bilo Bosancev, Makedoncev, Hrvatov, Srbov in celo Črnogorcev.

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM OBČINSKEGA ODBORA SZDL V SLOVENSKEH KONJICAH

Pred novimi nalogami

S predsednikom občinskega odbora Socialistične zveze v Slovenskih Konjicah, tovaršem Mrazom, sva se srečala na sedežu kmetijske zadruge tega prijetnega kraja. Menda je čas bližajoče se izobraževalne sezone zares primeren za pomenke o dosedanjih uspehih in bodočih nalogah. Zato prav gotovo ni naključje, da je bil najin pogovor usmerjen v delo sekcij krajevnih organizacij Socialistične zveze.

»Obdobje dopustov je pri nas prekinila beograjska konferenca neangažiranih dežel,« se je nasmehnil tovariš predsednik. »Obračunala je z delnim zatišjem v krajevnih organizacijah in vzpodbudila ljudi na terenu k delu v novem razdobju. Tako so delo beograjske konference spremljale štiri sekcije — v Konjicah, v Ločah, v Zrečah, na Resniku — pa tudi drugje je bilo ta čas zanimanje usmerjeno na razgovore v Beogradu. Pogosto se nam je celo pripetilo, da smo o tem zgodovinskem dogodku z občani razpravljali ob vsakem srečanju — celo na ulici.

Zdaj sekcije pripravljajo plane predavanja o vtisih z beograjske konference. Da pa bi predavanja dosegla svoj namen, smo formirali aktiv predavateljev, ki bo prav gotovo imel mnogo dela. Zanimivo je namreč, da so na terenu sami začutili potrebo po izčrnejših informacijah — tako v pogledu beograjske konference kot tudi o življenju doma. Tako

so nas pred dnevi presenetili člani iz Jerneja, ki so se na občinski odbor obrnili s prošnjo, da bi jim preskrbeli predavatelja, ki bi govoril o komunalnem sistemu. Jerneji pa ni osamljen primer — takih krajev je še več.

Sekcije za idejno politično delo pri krajevnih organizacijah se že dalj časa pripravljajo na razprave o novi ustavi, zaživele pa so tudi ostale sekcije. Veliko zmago je izbojevala sekcija za mladino v Zrečah, ki je uspela izgladiti trenja med kmečko in delavsko mladino. Mladi ljudje so si složno podali roke pri gradnji otroškega igrišča. Nekoliko več problemov imajo sekcije za delo z ženami, ki se po kongresu žena v Zagrebu niso prav znašle. Sicer pa komisija pri občinskem odboru Socialistične zveze pripravlja konferenco o uveljavljanju žena v družbenem upravljanju, ki bo gotovo razčistila marsikatero nejasnost. Tudi sekcije za kmetijstvo niso čisto prav zastavile svojega dela. Še vedno se namreč borijo

z začetnimi težavami. Že prej pa sem omenil, da smo bili neredkokdaj presenečeni nad lastnimi iniciativami ljudi na terenu. Te pobude nam dajejo upati, da bo nova sezona prinesla več uspehov. V Skomarju, Resniku in Spitalu so na primer ljudje sami zbrali sredstva za televizijske sprejemnike, organizacija Socialistične zveze pa se je obvezala organizirati prostovoljno delo na nekaterih komunalnih objektih. Ko že govorimo o lastni iniciativi v nekaterih krajih, naj torej omenim še enega izmed tistih, kjer ni tako — Tepanje na primer. Zanimivo je, da je v Tepanju za uspešno delo mnogo več pogojev kot v hribovitih zaselkih, pa imajo tendarle mnogo več pokazati.

Te dni pripravljamo na občinskem odboru program dela za jesensko obdobje, ki bi ga naj potrdil občinski plenum. Menimo, da bo treba v prvi vrsti utrditi enotnost kmetijske politike, usmeriti naše komisije v delo po določenih problemih, poživiti razvoj društvenih organizacij in še dolgo vrsto drugih nalog,« je najin razgovor zaključil tovariš Mraz.

Videti je torej, da je dopustniško razpoloženje že pri kraju. Če bo tudi konec delovne sezone tak, kot je bil začetek, delovnih rezultatov gotovo ne bo malo.

-ica

S PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE

Ob letu

Ko so na torkovem plenumu okrajnega odbora Socialistične zveze obravnavali problematiko kmetijstva, so med drugim govorili o problemih organizacije kmetijskih združenj.

Lansko združevanje kmetijskih združenj je bilo izvedeno z namenom, da bi s koncentracijo proizvodnih sredstev okrepiли zadruge, da bodo kos zahtevam moderne kmetijske proizvodnje; da bi izenačili kmetijske zadruge z ostalimi gospodarskimi organizacijami tudi glede upravljanja, ustvarjanja in delitve dohodka ter da bi pospešili proces socialistične proizvodnje v kmetijstvu, kar pa je mogoče seveda le na velikih socialističnih kmetijskih obratih.

Ob letu bi lahko ugotovili, da je enajst novih močnejših združenj sposobno obvladati sedanjo proizvodnjo. Nekoliko premalo pa je bilo storjenega v pogledu lastne kmetijske proizvodnje v kmetijskih združenjih. Res, da je kooperacija zajela razmeroma širok obseg, toda marsikje je pri tem tudi ostalo. Zadruge so premalo skrbale za hitrejšo ustvarjanje zemljiškega fonda. To je tembolj očitno v času, ko je ponudba zemlje v odkup in zakup iz dneva v dan večja.

Po združitvi združenj in novih volitvah v združne svete je udeležba kolektiva v združenem svetu in upravnem odboru zadruge večja, kakor prej, v malih združenjih. Kljub temu, da obstoječi gospodarski sistem in instrumenti ob pravilni organizaciji dela pozitivno vplivajo na gospodarjenje, na ustvarjanje in delitev dohodka, ne smemo pozabiti na to, da je za popoln uspeh novega sistema delitve dohodka

treba prilagoditi tudi notranjo organizacijo. Ekonomske enote so torej nujnost.

Ob vsem tem se poraja še neko vprašanje. Vse pogostejše so zadnji čas kažejo težnje, da se na centrih nekdanjih združenj ustanovijo področni združni sveti. Ti bi lahko bili v pogledu skrbi za povečano proizvodnjo, boljše organizacijo dela, predlaganje investicij itd. pomemben svetovalec združnega sveta. Področni združni sveti pa so mnogokje prerasli ta okvir in hočejo pristojnosti, ki jih ima le združni svet. Bolje bi bilo zato, da ostanemo le posvetovalni organi.

V prihodnje bo treba rešiti tudi problem nekaterih majhnih socialističnih obratov. Prav gotovo bo tudi tu treba razmišljati o koncentraciji zemlje in proizvodnih sredstev — le tako omogočimo več možnosti za uvajanje moderne proizvodnje. Ponemod že razpravljajo o ustanovitvi agrokombinativ — treba pa bo še precej dela, da bodo načrti postali resničnost.

Pobesneli konj zažgal slamo

Do nenavadnega dogodka, ki bi se lahko končal s slabimi posledicami, je prišlo v makedonski vasi Črni Lug. Dva dečka sta zažgala konju rep, ko se je pašel na travniku. Od bolečin in strahu je pobesnel konj zbežal proti hlevu, kjer se je hotel znebiti gorečega repa. Pri tem je zažgal 10 kopic slame. S hitro intervencijo vaščanov so preprečili, da se požar ni razširil po vsej vasi. Zanimivo je, da je do podobne igre v tej vasi že prišlo.

Krajevni združni sveti

Ko je združni svet kmetijske zadruge Laško na svoji zadnji seji analiziral delo za obdobje od združitve združenj in prav posebno še probleme, ki so nastali po združitvi, je prišel do zaključka, da bo vprašanje družbenega upravljanja v kmetijstvu v bodoče treba posvetiti še več pozornosti. Sodelovanje zasebnih kmetijskih proizvajalcev s kmetijsko zadruzo je premajhno in bo moralo to sodelovanje v bodoče biti dosti večje. To pa bo mogoče edino s formiranjem krajevnih združnih svetov, v katere bodo vključili poleg najboljših združnikov še vse področne kmetijske strokovnjake, ki bodo odgovorni za izvrševanje proizvodnih načrtov in s tem v zvezi za dvig kmetijske proizvodnje.

Tako je združni svet na omenjeni seji tudi sklenil, da v bodoče zadruge ne bo več sklepala kooperacijskih pogodb, ki bi temeljile zgolj na površini posejanih kultur, temveč bi bila v bo-

doče osnova le proizvodnja, ki se mora na podlagi sodelovanja kmet-zadruge dvigniti vsaj za dvakrat. Skratka, zadruge bo v bodoče sodelovala z združniki samo v primeru, kjer bodo podani pogoji za ustvaritev tržnih viškov.

Po drugi strani se ne more več dogajati, da zadruge kreditira kooperanta, ta pa prodaja svoje tržne viške mimo kmetijske zadruge.

Akcijski program zadruge predvideva prihodnje leto kooperacijsko proizvodnjo na 729 ha in je v ta namen že zasigurano preko 460 ton različnih umetnih gnojil.

Kmetijska zadruge bo po akcijskem programu organizirala lastno proizvodnjo na 152 ha. Predvsem bo posvetila vso pozornost, da obstoječim nasadom črnega ribeza in sadovnjakom.

Da bi si zadruge zagotovila potreben kmetijski kader, je v ta namen štipendirala 5 kmetijskih tehnikov, ki so že vsi na svojih delovnih mestih; poleg navedenih pa je zadruge zaprosila še kme-

tijskega inženirja, ki vodi in usmerja celotno kmetijsko proizvodnjo in sploh kmetijsko službo.

Zadruge se je v letošnjem letu temeljito pripravila na odkup in s tem v zvezi že sklenila prodajne pogodbe za 800 ton sadja.

Kakšno bo vreme te dni?

Letošnji september se je izkazal kot razmeroma suh in toplec mesec. Tako se je na primer povprečje deževnih dni gibalo v naši širši domovini od pet do deset, razen v Primorju, kjer so zabeležili pod pet deževnih dni in v Sloveniji, kjer jih je bilo nad deset. Metereologi so ugotovili, da je bila v tem mesecu povprečna temperatura od 15 do 20 stopinj — razen v Sloveniji v mestih z višjo nadmorsko višino. Tu je bila temperatura nekoliko nižja.

September se je torej pokazal v »normalni« podobi, tako v pogledu dežja kot v pogledu temperature. Zadnje dni se je vreme v vsej južni in jugovzhodni Evropi ustalilo in temperatura se je nočno dvignila. Pri nas je v nekaterih krajih živo srebro doseglo celo trideset stopinj. Nad večjim delom Evropske celine vlada namreč visok zračni pritisk, medtem ko je nad Atlantikom in zapadnimi obalami naše celine zaradi nizkega zračnega pritiska precej dežja.

Računamo lahko, da se bo toplo vreme obdržalo še nekaj dni. Prodor hladnih in vlažnih zračnih slojev iz Atlantika preko Alp pa lahko pričakujemo v zadnjih dneh septembra in prvih dneh oktobra. To pomeni, da se bliža spremenljivo vreme, z znižanjem temperature in deževjem.

Pogled na Prebold

Streljali so ptice

Med šolskimi počitnicami smo v uredništvo dobili to-le pismo s prošnjo, da ga objavimo:

Pred dnevi sva se z ženo napotila na Svetino. Po udobni vožnji sva obiskala tudi prijetno gorsko vasičko pod počitniškim domom. Gledala sva, se veselila in vesela bi bila ostala do konca izleta. Takrat pa sva opazila tri fante, ki so z zračnimi puškami v rokah tekali okoli hiš in streljali ptice. Na ves glas so se hvallili, koliko jih je že kdo »obrnili«. Hotel sem jih posvariti, pa so mi izrazili njihovih obrazov povedali, da bi vsako posredovanje vzburilo posmeh in prerakanje. Zapustila sva prijazno vasičko, še prej pa se pozanimala, kdo so bili fantje. Njihova imena so — Franc Kolšek in Franc Klinar iz Svetine ter Tomo Simon iz Celja. Puške jim je posodila učiteljica Ivanka Simon iz Svetine.

Puške so last pionirskih organizacij in zanimivo bi bilo vedeti, kaj bodo rekli na to dejanje pionirji. Tudi šolski odbor in pionirski starejšinski svet bi lahko rekla odločno besedo.

Božo Kolar, Celje

Mali interesi

Pod belo streho

Blizu železniške postaje v Imenem stoji še neometana zgradba obsojalske kmetijske zadruge, kjer bi naj po prvotnih načrtih bilo združno skladišče in uprava. Spomladi pa so v severnem delu stavbe montirali prvi valjni mlin v Obsotelju, ki je sicer že nekaj let čakal, da bi stekel. Bivša šmarska občina je nameravala graditi mlinško poslopje v Mestinju, po združitvi obsojalskih občin pa so ugotovili, da bi moral biti nekje na Imenskem polju. Ta zamisel je bila posrečena. Danes rdečkasto opečno barvo rahlo prekriva beli prah in mlin ropota skoraj noč in dan. Iz vseh krajev dovažajo kmetovalci žito: od Dolenca v Hrvaškem Zagorju, do Mestinja, iz Zibike, iz Loke pri Zusmu, s Prevorja, s Kozjanskega. Nenehno čakajo vprege pred poslopjem in obratovodja Alojz Bračun, ki dnevno prihaja z obsojalskim vlakom iz Savskega Marofa, ter Jurij Romih iz Podčetrka imata polne roke dela.

»Reči moram, da nisem pričakoval tolikšnega navala. Ure in ure morajo vozniki večkrat čakati, da se zvrste in premenjajo zrne za mleko,« je zadovoljno po-

vedal obratovodja. »Poslopje, v katerem je mlin, sicer ni zanj najbolj pripravno, vendar gre. Dnevno nameljem do 4.800 kg moke. Obratujemo sicer že od majskih dni, toda zdaj je delo na višku. Stroji in naprave so v redu,« je pokazal na osovje, ki se je s precejšnjim hrupom dokaj naglo vrtele.

»To pa je res bilo potrebno in pametno narejeno,« je pritrdil kmet Miha iz Imenske gorce. Rad mu verjamem. Obsoteljski valjni mlin je bil potreben, zato teče. Vegasti obrečni mlinci, ki so bili vselej odvisni od muhavosti dolinske rečice, se morajo umikati boljsemu. In marsikaj bi bilo še potrebno, zato tudi nekoč tu bo, če bodo ljudje pametno gospodarili kot dobri občani. Ob Sotli bi potrebovali še večje obrate, kot je ta pod belkasto streho. Morda bi bilo dobro, če bi kmetijska zadruge, ki je uspešno rešila vprašanje mline, uredila še vprašanje predeleževanja sadja in podobnega, ker to bi si ljudje na Šmarnskem želeli in potrebovali. Melodiji strojev pod belo streho se bodo v Obsotelju pridružili še drugi... S.

Skladišče za obsoteljski valjni mlin ni najbolj pripravno, toda obrat je tu zelo potreben

SADNA PLANTAŽA - velik obet

Na območju Kmetijske zadruge v Slovenskih Konjicah sta letošnji pozno poletje in zgodnja jesen radodarno obdarila sadovnjake. Marsikje so se veje mladega drevja kar upogibale pod sočnim bremenom. Ko smo se pred dnevi oglasili na sedežu zadruge, so nam povedali, da sadja ni bilo samo veliko — tudi dobro je bilo. Prav posebej pa so v Konjicah ponosni na združno sadno plantažo, ki je letos vse presenetila. Letina je presežila vsa pričakovanja in hkrati potrdila, da so v zadruzi dobro storili, ko so uredili plantažo.

To se je zgodilo pred tremi leti, na pobudo takratne

poslovne zveze. Jablane so zdaj posajene na petih hektarjih površine in trije hektari so letos že prvič obrodili. Nabrali so okrog petnajst tisoč kilogramov sadja, katerega kvaliteta je bila prav zadovoljiva. To se je poznalo tudi pri prodaji. Ne samo, da pri plasiranju na trgu ni bilo nobenih težav — sadje so tudi vnovčili za dvajset dinarjev pri kilogramu dražje, kot ono, ki je zraslo pri individualnih proizvajalcih. Ta velik uspeh pripisujejo predvsem ureditvi plantaže. Devetsto sadnih dreves na plantaži in sto dvajset, kolikor jih posadijo na hektar individualni proizvajalci, je res zanimiva

primerjava in presenečenje zadruge in kmetov je bilo po letošnjem uspehu prav razumljivo.

V celjskem okraju je konjiško območje menda res najbolj primerno za sadjarstvo, mi je pripovedoval upravnik kmetijske zadruge v Slovenskih Konjicah. »Naša plantaža je bogato obrodila v zelo kratkem času in potrdila, da so naše namere o razširitvi pravilne. Računamo namreč, da bi v petih letih imeli sadja že na okoli petdeset hektarjih. Letos torej z dobrim, zdravim sadjem nismo imeli težav. Nekoliko težje je seveda s slabše kvalitetnim pridelkom.

Vinogradi nam obetajo srednje dober pridelek. Vreme je bilo letos dokaj ugodno in če bo tudi še teh nekaj dni toplo, bo vino kvalitetnejše kot je bilo lani. To je kar dober obet!

Drugače pa v zadruzi zadnji čas mnogo govorimo o ekonomskih enotah, ki bi naj zaživele po novem letu. O podrobnostih združni svet še ni razpravljala. Več smo namreč govorili o nujnosti enotne kmetijske politike v naši občini.

Tako torej v zgodnje jesenskem času tudi v zadruzi v Slovenskih Konjicah ne stojijo prekrizanih rok. Nasprotno kaže, da bo čez zimo prav živahno!

Pred pričetkom gledališke sezone

V skladu s potrebami

Bela vrana na polju urbanizma

vo bo režijsko pripravil B. Gombač.

Nova sezona se bo naposled pričela tudi z nekaterimi spremembami v ansamblu. V zameno za tiste, ki so odšli, je gledališče angažiralo diplomantko AIU v Beogradu Zoro Hudalesovo, režiserja Jura Kislingerja, ki se iz Maribora vrača na mesto, kjer je nekoč že bil ter Antona Šolarja, ki pa smo ga že v prejšnji sezoni videli v Rihardu II. Medtem ko sta ob tej priložnosti Kislinger in Šolar izrazila zadovoljstvo nad tem, da sta prišla v Celje, je Zora Hudalesova na vprašanje, kako se počuti v novi sredini, odvrnila: — Srečna sem, ker so me vsi tako lepo sprejeli, posebej pa še, ker je to prva priložnost, da zaigram, prva šansa, kajti v Beogradu za to ni bilo prilike.

Tako na kratko to, kar se skriva za zastori. In kako tisto, kar naj bi bilo gibalno celotne sezone? O tem pravi pomočnik upravnika Branko Gombač:

— Dvig kvalitete uprizoritve; povečati število obiskovalcev iz vrst neposrednih proizvajalcev in mladine. Napor v letošnji sezoni bodo večji kakor v preteklih sezonah. Ansambel mora preiti na nov sistem družbenega upravljanja — najvažnejši pogoji: zavest, kvaliteta, občinstvo in najsmotnejša poraba finančnih sredstev; varčevanje. Smo optimisti.

In še upravnik mg. Fedor Gradišnik?

— Menim, da bo v letošnji sezoni DRUGI FESTIVAL IZVIRNE SLOVENSKE Drame, ki se ga bodo udeležila vsa slovenska poljudna gledališča, kulturna manifestacija ne samo Celja, temveč republike Slovenije

Spričo tega, da je vsakokratni pričetek gledališke sezone v kraju s provincialnim kulturnim obelježjem pravzaprav dogodek, podoban specialiteti na standardnem jedilniku, se zdi samo po sebi razumljivo, da ga vsakokrat pričakujemo ne samo z ugaibanjem, kaj nam bo prinesel, pač pa predvsem z zavestjo, da nam bo nekaj prinesel. To nekaj je namreč v skrajnem primeru nekaj kakor kulturna osvoboditev ali manj negibnega kulturnega ozračja, podobno kakor pomeni včasih osvoboditev slabega filmskega repertoarja brizgalica z dehtečo vodo. Toda šalo ob stran.

Letošnja gledališka sezona se bo sicer samo uradno pričela 6. oktobra, v resnici se je pričela že dosti prej, saj ima ansambel za seboj že precejšen kos poti, ki jo je naredil v kraje svojih gostovanj. Tu je Ponikva, Šmarje, Gomilsko, Dobrna, Frankolovo, Braslovce... tu so prepolne dvorane in obiskovalci brez vstopnic, zakaj dati čim več širšemu krogu ljudi in hkrati zanimanje tolikšnega kroga ljudi je protislovje, ki ga vsaj zaenkrat še dvorane na podeželju

ne bodo mogle rešiti.

Tako je v gledališču v tem času vse v znamenju priprave na novo sezono. Vzdušje pričakovanja, ko se bodo, zdaj še blede, prižgale luči v tisti značilni barvi, ki jim jo daje prisotnost občinstva. Oder je izpolnjen s provizorji in v tišini dvorane zvenijo besede in se izgubljajo pri zori. Tokrat se prepletajo kar po tri vaje vzporedno — študirajo namreč Shakespeareov večer, Kekca in Mojca in Heroica. S S poslednjim delom Vinka Strgarja bo gledališče počastilo 20-letnico vstaje jugoslovanskih narodov. Ob tej priložnosti bo izšel tudi poseben gledališki list, posvečen temu jubileju.

Medtem ko pomeni uvrstitev Kekca in Mojce poleg še druge mladinske predstave v redni repertoar prizadevanja gledališča, da bi tudi najmlajšim obiskovalcem nudilo to, kar jim ne more nuditi, bo prav gotovo svojevrstno doživetje Shakespeareov večer v adaptaciji Jožeta Javorška, to je, odrsko strnjeno ter vsebinsko povezan izbor iz celotnega Shakespeareovega pesniškega opusa, ki zajema vse mejnike človekovega bivanja. Krstno predsta-

sploh. Kakor prvi, ki smo ga priredili pred leti, tako bo gotovo tudi letošnji festival velik prispevek k nadaljnjemu razvoju slovenske izvirne drame.

Vsekakor — veliki obeti; da bi se izpolnili!

dhr

V pretekli sezoni je žalska delavska univerza usmerila svoje delo v potrebe družbenega in gospodarskega razvoja ter se v tem okviru povezala s političnimi in družbenimi organizacijami. Tako je bila vsebina dela odvisna od aktivnih strokovnih sodelavcev — predavateljev, ki so bili voljni posredovati svoje znanje delovnim ljudem v komunih.

Kakor v prejšnji je tudi v zadnji sezoni potekalo delo po posameznih sektorjih.

Ideološko politično izobraževanje je zajelo idejno politično izobraževanje kadrov vseh političnih organizacij ter množično politično izobraževanje članov raznih organizacij. Na tem področju so bili doseženi zadovoljivi rezultati.

Manj zadovoljivi so bili rezultati na področju družbeno ekonomskega izobraževanja, saj predavanja, prirejena po kolektivni, s komaj 60 odstotno udeležbo, niso mogla nadomestiti intenzivnejših oblik, kakršne so na primer v problemskih seminarjih za člane delavskih svetov in ostalih organov družbenega upravljanja. Skupno s sindikalno organizacijo je delavska univerza priredila tri seminarje za sindikalne funkcionarje podružnic industrijskih podjetij, kmetijskih gospodarstev in obrtnih podjetij.

Največja težava, ki se je pokazala pri strokovnem izobraževanju, je bila v tem, da posamezna podjetja v žalski občini še vedno nimajo izdelanih profilov svojih kadrov, kar je močno oviralo tudi delo delavske univerze na tem področju. Za potrebe nekaterih podjetij je žalska delavska univerza priredila v pretekli sezoni pet tečajev, razen tega pa je delovala še srednja ekonomska šola za odrasle.

Najmanj razvita oblika pa je bila v pretekli sezoni splošno in poljudno znanstveno izobraževanje v oddelkih za odrasle pri osnovnih šolah, v šolah za starše in poljudno znanstvenih predavanjih.

Vodstvo delavske univerze meni, da bo v prihodnosti treba posvetiti vso skrb zredavateljskemu aktivu in pritegniti še širši krog strokovnjakov. S tem bo omogočeno, vnesti v izobraževalne programe pestrost ter zajeti čim več izobraževalnih področij. Treba bo tudi poskrbeti za večjo strokovnost predavanj. Posebno vprašanje je metodološka usposobitev predavateljskega aktivu in uporaba avdio vizualnih sredstev pri posredovanju določenega gradiva slušateljem. Tako bo imele delo večji uspeh, zagotovilo pa bo hkrati tudi večje interese.

Program delavske univerze za to sezono predvideva večerne politične šole, seminarje za mlade komuniste, mladinske politične šole, seminarje za vodstva mladinskih organizacij, šole za življenje, seminarje za šolske odbore, krajevne odbore in stanovanjske skupnosti, za člane upravnih

odborov v zdravstvu itd. Tako se bo zlasti strokovno izobraževanje v tej sezoni še bolj razmahnilo, saj so predvideni kar trije oddelki ekonomske srednje šole, oddelek administrativne šole, knjigovodski tečaj, administrativni tečaj, tečaji za dopolnjevanje teoretičnega znanja in tečaji za vzgojo vozačev. Splošno izobraževanje pa bo predvsem našlo mesto v oddelkih za odrasle pri osemletkah.

dhr

FILMI, ki jih bomo gledali...

VLAK

Poljski film, ki je bil nagrajen z zlato plaketo evropskega tehniškega združenja na festivalu v Benetkah 1959. Zgodba je dokaj preprosta in nudi dovolj, sicer ne preveč napetih, vendar spretnih zapletov, ki gledalca pritegnejo. Dogaja se na vlaku, ki je na poti iz Varšave proti morju. Med potniki je tudi ubežnik, ki ga išče policija, meki kirurg, ves obupan nad ponesrečeno operacijo in mlada ženska, ki beži pred dvorjenjem zelo mladega fanta. Tu pa so seveda tudi še drugi, običajni potniki. Na vmesni postaji vdre v vagon policija, ki hoče aretirati zdravnika, češ da je pobežli morilec. No, in v tem je pravzaprav nit klopčica, ki se prične odvijati, dokler se potlej ne odvijte.

V glavni vlogi nastopata Lucyna Winnicka in Leon Niemczyk, režiser pa je Jerzy Kawalerowicz.

POLKOVNIK IN JAZ

Ameriški film, v katerem nas prijetno preseneti zlasti doslej še nepoznani obraz Danny Kaya, ki smo ga običajno gledali v vlogah klovnov. Tokrat je Kaye dobrodušni poljski begunec pred nacisti, ki ga odkliče izredna volja do življenja, neizčrpna duhovitost in topla človečnost. Ko je pred nacisti pribežal v Pariz, tudi tu groze oklopne divizije. Da bi ponovno zbežal, si priskrbi avtomobil starega tipa, toda kaj, ko ne zna šofirati! Iz stiske ga reši poljski polkovnik (Curd Jürgens). Sledijo zelo neprijetne reči...

IN SE FILM, KI SMO GA VIDELI: KRALJ ČARDAŠA

Za nemško filmsko produkcijo je predvsem značilno, da kljub čudežem, v katerem živi, ne najde kakšne posebno čudežne snovi za obdelavo, marveč mora hoditi po motive drugam, tja, kjer se najmanj razume nanje, kakor recimo v tem primeru, na Madžarsko. Kar pa je tu dejansko velik čudež, je to, da jo je zamikal čardaš (kralja lahko abstrahiramo), ko ima vendar doma dovolj bogato diskoteko — korlačnik!

dhr

Izobraževanje

INTERVJU

teresi gospodarskih organizacij in slušateljev ujemali, in tako si lahko tudi razložimo to, da je bilo največ prijavi kandidatov za poglobljanje in dopolnjevanje strokovnega izobraževanja in da so dobili tečajniki iz te skupine tudi največjo materialno pomoč.

— Kakšen je bil uspeh teh tečajev in seminarjev?

— Z uspehom jih je dokončalo 1718 slušateljev. Analiza predizobrazbene strukture pa je ugotovila zlasti dvojce vrzeli: pomanjkljivo zmožnost pismenega in ustnega izražanja in zelo pomanjkljivo znanje osnovnih računskih operacij. Ker nam doslej iz tehničnih vzrokov ni bilo mogoče vseh tečajnikov preizkusiti in razporediti po njihovi izobrazbi, smo našli izhod v tako menovanih dopolnilnih tečajih in seminarjih. Vanje smo vključili predvsem tiste slušatelje, ki so pokazali podpopravne rezultate.

— Kaj bi lahko povedali o programu za to sezono?

— Pri delavski univerzi smo mnenja, da more uspešno izobraževanje zagotoviti samo povezava in sodelovanje vseh institucij,

ob sodelovanju, ne ločeno

cij, ki se ukvarjajo z izobraževanjem. Tudi resolucija govori o tem, da je treba razvijati sistem izobraževanja. Vprašanje je seveda kako: ločeno ali koordinirano. Tako smo zavzeli stališče, da je treba sprejeti obliko, ki bo družbeno utemeljena in koristna. Ta pa seveda ni v tem, da bi se z izobraževanjem ukvarjala vsaka organizacija ali ustanova zase, saj bi tako odločili od prizadevanj množico ljudi.

— Center za strokovno izobraževanje je zato navezal najtesnejše stike s društvom stenografov in strojeписcev, knjigovodij, DIT in društvom pravnikov. Ta oblika se je že v pretekli sezoni izkazala zelo uspešna. V tej sezoni bo seveda naša prva naloga, da bomo po ustanovah in podjetjih poiskali vse tiste kandidate, ki nimajo osnovnošolske izobrazbe in jih vključili v oddelek za odrasle. Pokazalo se je namreč, da je prav pomanjkanje osnovne izobrazbe resna ovira pri dopolnilnem strokovnem izobraževanju in vključevanju v organe delavskega upravljanja. V program

nameravamo kot novost vključiti tečaje iz srednješolskih predmetov — slovenskega jezika, matematike, fizike in kemije. Tako bo kandidat, ki bo želel priti do mature, imel možnost instrukcije in bo lahko opravljal izpite na redni šoli, za kar bo na koncu prejel spričevalo. Možnost vključevanja v te tečaje bodo imeli tudi srednješolci. V programu so tečaji tujih jezikov, med katere uvajamo letos tudi esperanto, z upanjem, da se ga bo udeležilo čimveč mladine; nadalje specializirani seminarji za posamezne

službe v gospodarstvu in dr. Načrt še ni dokončen, ker ga bomo dopolnjevali glede na potrebe.

— Pripisujete uspeh strokovnega izobraževanja »tržišču«?

— Ne. Potrebam.

— Ali je bila ustanova »prisiljena« razvijati strokovno izobraževanje?

— Mislim, da ne. Imela je pač človeka. Strokovno izobraževanje tudi ni zato tu, da bi držalo delavsko univerzo finančno pokoncu. Res je sicer, da bo določene panoge izobraževanja, kakor poljudno znanstveno in družbeno politično, še treba dotirati, toda to ne bi smelo postati splošno pravilo za vse dejavnosti. Poslušam potrebam in kvaliteta se bosta izostrila predvsem tam, kjer bo izobraževanje plačano.

dhr

O novi sezoni

V sredo dopoldne je bila v prostorih Slovenskega ljudskega gledališča tiskovna konferenca, na kateri so najvidnejši predstavniki te celjske kulturne in umetniške ustanove seznanili časnike z repertoarjem v novi gledališki sezoni.

Da nam ne bi mogel kdo očitati kakšne nedoslednosti, se zdi že takoj na začetku vredno pripomniti, da ta primer »bele vrane« verjetno ni izjemen. In ker je naposled stvari najprimerneje obravnavati tam, kjer so najbolj otipljive, je v tem še opravičilo za specifičnost teh nekaj pripomb, ki bodo po vsej priliki naletele na ugovor. V čemer seveda ni nič slabega, temveč kvečjemu veliko dobrega. Saj je namreč res, da utegne imeti širša javna obravnava nekega vprašanja, še posebej, če je to vprašanje pomembno, vzpodbudnejše vplive na rešitev, kakor če je o njem slišati le »eno plat zvonce«. (Ceprav tu ni mogoče nič več rešiti.)

Da pa ne bi ob nadaljnjem razvijanju takih ugotovitev ta »seksotična ptica« morebiti »odletela«, je treba seveda brž pojasniti, za kaj prav za prav gre.

Stvar je namreč v tem, da imamo v Celju urbanistični načrt, ki ima sicer tak in tak smisel in namen, ki pa ga je očitno mogoče tudi »ignorirati«, kar pomeni, da je v načrtu dejansko tudi nekaj nenačrtnosti. Urbanistični načrt določa recimo poleg lokacije za objekte, o katerih govorimo, tudi njih zunanjo fiziognomijo. Tako je v Jenkovi ulici predvidel tri tako imenovane dvojčke, se pravi, tri enake stanovanjske objekte, pri čemer velja razumeti — enake po zunanji zgradbi. Toda v resnici sta se »rodila« dva dvojčka in pol, medtem ko bo zadnja polovica tretjega dvojčka nekakšen »enojček«.

Pri tem se seveda upravičeno poraja vprašanje, kakšen smisel ima v takšnih okoliščinah urbanistični načrt, kdo je dovolil korekturo, in predvsem, čemu nismo že od vsega začetka dopustili proste izbire projektov?, saj, prvič, ni izključeno, da posamezni stanovalci ne bi z enako pravico uveljavili svojih lastnih zamisli, in drugič, urbanistična podoba ne bi bila nič bolj popačena, kakor bo zdaj! V tem pa tiči navsezadnje bistvo problema. Tisti, ki jim je urbanistični načrt tako rekoč vsilil enotni projekt (ta izraz je na mestu spričo primera, ki je urbanističnemu načrtu vsilil svoj lastni projekt), lahko vsekakor podvomijo v doslednost urbanistične politike in se hkrati čutijo prizadete, ker jih je pač ta politika postavila v nenačrten položaj. Ni sicer mogoče reči, da se ne bi bili odločili sami za projekt med projekti, ki so bili po vsej priliki določeni za to lokacijo, toda prav tako ni mogoče reči, da bi se bili odločili zanj, če bi se že takoj na začetku uveljavila težnja po izjemi! To, kar dopustimo prvemu, bi morali po logiki dopustiti tudi drugemu, ne glede na obratni vrstni red; ali drugače povedano: če smo si od vsega začetka prizadevali, da bi uveljavili urbanistični načrt, bi pričakovali, da bo uveljavljen tudi na koncu!

dhr

S polic Studijske knjižnice

Aleš F.: Varnostna vzgoja v podjetju. Ljubljana 1960. S. 21167.
Bebler A.: Narodnostne manjšine v Jugoslaviji. Ljubljana 1960. S. 19819/5.
Brandt W.: Mein Weg nach Berlin. München 1960. S. 21105.
Clarke W. D. & M. Mackenzie: Modern English Practice. 2. imp. London 1958. S. 21257.
D'Alembert J. le Rond: Uvod v enciklopedijo. Ljubljana 1960. S. 21165.
Dubbel Taschenbuch für den Maschinbau. I-II. 3. Neudr. der 11. Aufl. Berlin 1958. S. 21133.
Fuchs V. & Hillary: Cez belo celino. Ljubljana 1960. S. 21129.
Gabrovec St.: Pragozdovski Bled. Ljubljana 1960. S. 1290/12.
Ikodinić R. S.: Biološke nastave ekskurzije. Beograd 1956. S. 21094.
Kralj D.: Kvar prelegov pri esperanta literaturi. Ljubljana 1960. S. 21175.
Mandić O.: Država i pravo. I-II. 2. izd. Zagreb 1960-1961. S. 21161.
Newton E.: Kunstschätze der Welt. München & Zürich 1960. S. 21100.
Poissane et rayonnement du théâtre d'amateurs. Bruxelles 1957. S. 21256.
Raggles R.: Volkseinkommen und volkswirtschaftliche Gesamtrechnungen. Wien-Stuttgart 1952. S. 16560/28.
Taborski D.: Studij rada. I-II. Zagreb

Šoštanj - v rokah partizanov

TAKO NE MORE BITI

(Po pripovedovanju Kolarjevega Miheca, enega prvih kozjanskih aktivistov)

Sedmi oktober je bil nekoliko oblačen in kar precej hladen dan, a razpoloženje v taborišču je bilo dobro. Borci so se brili, strigli, krpali obleke in podobno. Popoldne smo dobili nalogo, da se dobro pripravimo za pohod, kajti odinili smo s prvim mrakom. Dosti se ni bilo treba pripravljati, kajti malo je bilo naše prtljage — v malem nahrbtniku je vsak nesel vse svoje premoženje. Jaz sem imel v njem tudi precej debel zvezek. Vendar so ga čez dobre tri tedne dobili v roke Nemci in mi ga je bilo prav žal, čeprav nisem bil tej izgubi kriv sam.

V prvem mraku smo se spustili v dolino, kjer so nas čakali terenski delavci. Tu nam je gov. Stane povedal naloge tega večera. Sledil je napad na Šoštanj in sicer s ciljem, da bi likvidirali glavne šoštanjske izdajalce, vrgli v zrak most na Paki pred vhodom v Šoštanj iz smeri Smartnega, zažgali žago in še mimoregre izpraznili nekaj hitlerjanskih trgovin — rabili smo sraje

jena dva tovariša, ki sta morala tudi preprečiti cerkovniku, da ne bi zvonil požarnega alarma, ko bi pričela goreti žaga.

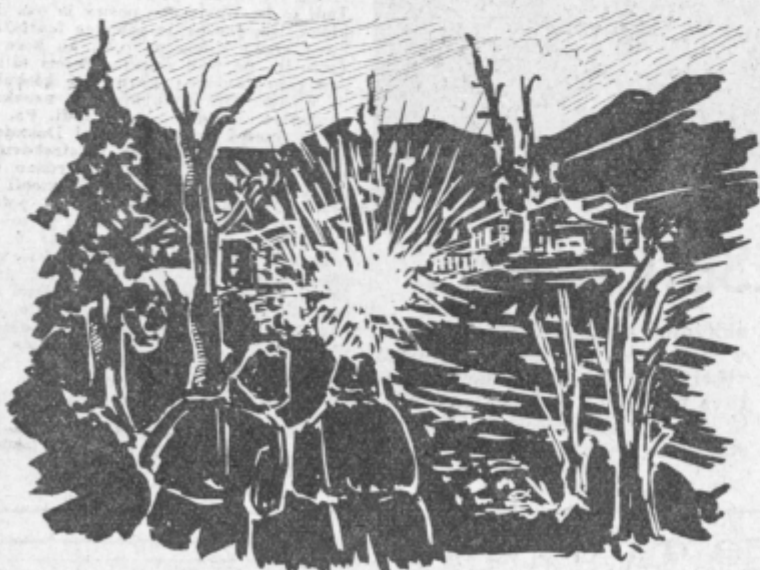
Z Mirkom sva nosila precej eksploziv, »zbrojevko« in še polno torbo municije. Ustavili smo se nad cesto, dobrih petdeset metrov od mostu. Malo naju je skrbelo, kako bo s hišami, ki so bile takoj na drugi strani mostu, vedela sva, da bo eksplozija razbila vse šipe, zato je Mirko prav previdno nalagal pod podpore mosta eksploziv — jaz pa sem odšel buditi ljudi ter jim naročil, da naj odprejo okna, če želijo imeti cela za zimo in naj se nikar ne plašijo, če bodo kaj slišali.

Točno ob enajsti uri je Mirko prižgal. Silna eksplozija je prelomila most, deske so letele v zrak in nekaj šip je zažvenketalo na nasprotni strani. Šla sva gledat in našla popolnoma razbit most, nekaj ljudi je pričelo iz oken vpraševati, kaj to pomeni in če bo še kaj pokalo. Cim je zletel v zrak most, je

si je nikdar nismo mogli odpustiti, posebno ne Lojze — švabi so bili namreč vsi pripravljeni, da se predajo, to je, da izročijo orožje — ker pa nihče ni šel po njega, jim je ostalo. Lojze pa seveda ni imel konkretne naloge, da bi zavzel žandarmerijo, ker smo računali, da jih je preveč in da ne bi uspeli. Nad Šoštanjem je kmalu nastal velik sij — zagorela je žaga, v mestu se je razlegala partizanska pesem, razbili smo vse napisne table in oglasne deske. Partizani so pričeli nositi iz švabskih trgovin stvari, katere smo rabili, ostalo pa prepustili ljudstvu, da si razdelijo med seboj. Ves čas borbe ni niti eden švab pokukal skozi okno. Na mestih, kjer so bile zasede, je bilo vse tiho, kar je bil znak, da ne prihaja nobena pomoč. Nas je pričelo že po malem zebsti, kajti ni bilo prijetno ležati tako-le v travi cele ure in to še v oktobru, ko pade rosa, kot bi dež namočil zemljo. Ležali smo v zasedi skoraj do četrte ure zjutraj. Počasi so pričeli prihajati partizani iz vseh strani, nekateri natovorjeni, da so komaj dihal, drugi pa zopet prazni, vendar smo prve kmalu razbremenili in vsak je naložil nekaj, tako je bilo vsem lahko. Dobili smo tudi požirek žganja in krenili smo na pot.

Pri napadu je sodelovalo 54 ali 55 borcev. Akcija ni popolnoma uspela, ker so izdajalci takoj po prvih streljih izginili in smo dobili samo enega, vendar je sam napad na Šoštanj napravil velik vtis na ljudstvo — posebno pa še na švabe, saj so govorili, da nas je bilo vse črno. Bilo pa je res imenitno, saj so to moč prvič držali partizani v svojih rokah mesto in to skoro pet ur.

Potovali smo nekaj ur, nato pa se z dnev utaborili v nekem gozdu pri Belih Vodah. Dan smo preživeli v popolnem miru, dobili smo sporočilo, da je večja kolona Nemcev krenila iz Šoštanja po naši sledi — vendar nas niso našli. Obed in večerja sta bili izdatni in tako smo zvečer krenili na pot v smeri proti Dobrovrljam. Hodili smo vso noč in zjutraj nas je sprejelo zopet staro taborišče na Creti.

in drugih stvari. Za akcijo je bilo vse navdušeno. Razdeljeni smo bili na šest skupin. Prva kot najmočnejša je dobila nalogo za likvidiranje in je dobila tudi svoje vodiče, druga pa je šla v zasedo v Družmirje, da bi preprečila morebitno pomoč iz Velenja, tretja je imela nalogo vreči v zrak most in držati zasedo na cesti Smartno — Šoštanj v tej sem bil tudi jaz — četrta je imela nalogo zažgati žago — peta je bila poslana z mitraljezom pred nemško žandarmerijo z nalogo, da prepreči morebitni napad žandarjev in šesta je bila poslana tudi v neko zasedo. Napad je bil določen točno ob enajsti uri.

Vsaka skupina je dobila svojega vodiča do mesta, za konec akcije pa je bil določen znak — zvonjenje zvonov v cerkvi v Šoštanju, kamor sta bila odre-

pričelo pokati po Šoštanju. Strelji so odmevali daleč naokoli in tako prijetno je bilo poslušati te glasove, ki so se odbijali od vseh strani. Iz mesta samega se je čulo vpitje, ki pa je kmalu pomehalo. Pokanje je trajalo skoraj eno uro.

Kmalu po glavnem napadu na mesto je tudi močno zaropotalo pred žandarmerijo, kjer je bil z mitraljezom tov. Lojze. Pribežali so namreč vsi hitlerjanci iz mesta in iskali zavetje na postojanki. Lojze pa je vžgal in podrl enega od glavnih izdajalcev, ostali pa so se razbežali nazaj in se poskrili, kamor je pač kdo vedel. Cim je Lojze vžgal, se je oglasil z okna postojanke nek nemški žandar: »Kameraden, nicht schiessen!« Lojze pa se je samo zadril: »Marsch zurück!« — in s tem smo ta večer napravili takšno neumnost, da

Dvajset let je minilo, kar so se dogajale te stvari. Morda smo nekaj že pozabili, toda to ne bi bilo prav. Nikoli ne smemo pozabiti, kako je bilo, ko so Nemci ukazovali, da mora biti tako, naši ljudje pa so odgovarjali, da tako ne more biti. To se ni moglo dopovedati z besedami, kajti tujci našega srca, naše ljubezni niti niso hoteli niti niso mogli doumeti. Dopovedovati jim je bilo potrebno s pestjo. Naši ljudje so vedeli, da tako ne more biti.

ZBIRAJTE OROŽJE!

Kraljeva vojska je razpadla. Vojaki so zapuščali edinice in se razkropili na vse strani. Tik pred Podčetrtnom se je ustavila večja enota in zakopala ob robu gozda baterijo topov. Poročnik Tone Štih je rotli vojaške, naj branijo domovino. Težko je reči, kaj je mislil mlad poročnik. Na kralja verjetno ne. Vojaki so se razbežali, poročnik pa je stal pred topom s pištolo v roki. Od Podčetrtna sem je pribrnel prvi nemški tank. Poročnik je gledal s srepm pogledom in ni mogel verjeti, da je sovražnik v tanku močnejši. Zadnji trenutek se je zavedel, da je vendar boljše živeti, ker ni še vsega konec. Pri bližnjem kmetu je zamenjal oficirsko obleko za civilno in se umaknil v hribe.

Tudi Andej Kolar, ki so ga klicali stric Andrejček, se je prebil do doma v Lesičnem s skupino jugoslovanskih oficirjev. Z njim sta bila tudi Ciril Kočevar in Branko Luše iz Maribora. Skrila sta se pri Kolarjevih, ker domov nista mogla. Mariborski nemškutarji so ju že dolgo mrzili, ker sta bila zavedna slovenska učitelja. Niti odpočili se niso dobro, ko je stric Andrejček že naročil svojim fantom: »Pojdite, zbirajte orožje in ga spravljajte na varno! Potrebujemo ga bomo kmalu!« Slavko, Marjan, Albin, Mihec in sosedov Tonček so se takoj lotili nevarnega dela. V Kozjem so se že šopirili Nemci, ki so ukazali, da morajo vsi oddati orožje, sicer bodo kaznovani s smrtjo. Fantje pa so staknili češko zbrojevko, več pušk, pištol, ročnih bomb in zabojev streliva. Stric Andrej-

ček je naročil: »Vse spravite v našo zidnico v Zečah. Tudi vidva, Ciril in Branko, se preselita tja. Menim, da bo tam varneje, kakor je tu ob cesti.« Tako so tudi storili. Polovili so celo nekaj konj, ki so taval naokrog, odkar se je stara vojska razbežala. Ponoči so znosili vse zbrano orožje v vinograd v Zečah, kjer sta ga Ciril in Branko skrbno očistila in zakopala v hlevu v zidnici. Ravterjev Albin, ki še danes živi v Lesičnem, si je takrat zlomil nogo in je tako položaval na ravni strehi pri Kolarjevih ter obenem sušil municijo, ki so jo fantje pobirali iz ribnika. Na dvorišču in po cesti pred hišo pa so se sprehajali Nemci. Strelivo so skrivali tudi v gnoj. Celu javno tehtnico so uporabil za skrivališče. Ponoči so prežagali lato, odkrili

opeko in zložili strelivo pod streho, da tega nihče ni opazil.

»Bilo je kot v pustolovskem romanu, pravi Kolarjev Mihec, ki še danes živi v Kozjem. »Kaj sem pa vedel, čemu to delam, ko pa sem bil 16-leten pobec? Samo, da bi Nemcem pokazali, da se ne damo. Komaj sem čakal, da bi nekje počilo.«

Častnika sta ždela v zidnici. Učiteljica Adela in Kolarjeva Danica, korajžno dekle, sta skrivaj prinašali hrano. »Kaj bo?« so se spraševali. Nemci so se brezskrbno košatili naokrog in kaj lahko bi se našel izdajalec, ki bi odkril skrivališče na Zečah. Posebno nevaren je bil bivši orožnik Adrinec, ki je pozneje jetnike pretepal in z Nemci hodil v hajke.

PRVI POMENEK

Konec aprila 1941., dneva ne vemo zagotovo, je stric Andrejček sporočil dr. Mozarju v Kozjem, da bi se bilo potrebno pomeniti. Ta se je povezal s Capordom, ki je že baje v stari Jugoslaviji bil komunist, z orožnikom Sovičem, ki je bil nekdanji španski borec, z Bizjakom, Levšnikom, Kunejem, Oprešnikom, Mačkom, Sotoškom, Podlinškom, Karlinom in še z drugimi. Vsi navedeni so prišli že drugi dan na sestanek h Kolarjevem v Lesično. Tudi častnika iz skrivališča v Zečah in Ferdo Zlender so bili tam. Sestanek je vodil Sovič, ki je kot španski borec imel največ izkušenj. Domenili so se, da je potrebno razširiti omrežje aktivistov, zbirati orožje in poiskati zvezo še z ostalimi kraji.

»Spominjam se, da so se večkrat sestajali, pripoveduje Mihec. »Dobro še vem, da sem slišal, da bi bilo potrebno dobiti zvezo s Savinjsko dolino. Nemci so zvalili, da se pri nas sestajajo neki sumljivi ljudje. Lepega dne, datum sem čisto pozabil, so nas vse, mislim našo družino ter Ravterjevo Adelo in Albina, odgnali v kozjanske zapore, kjer so nas dolgo zasliševali. Ničesar niso izvele, zato so nas spustili. Pa ne vse. Ravterjeva so odgnali v rajhenburško taborišče. Mamo Marto pa so zadržali, ker so iz nje hoteli izvele, česar niso mogli iz nas. Preteпали so jo kot živino, ji grozili, da bodo vse pobili, toda ničesar ni povedala.«

Glas se mu je zlomil, da je umolknil. Kolarjeva mama, ki so jo pozneje ustrelili med prvimi talci v Mariboru, je tako prva začela boj. Pogumno je vzdržala sovražnikovo nasilje in ni klonila nikoli.

Šestnajstleten Kolarjev Mihec, slikan v zaporu v Celju

DROBNE ZANIMIVOSTI

ZDRAVNIK KAVBOJ

Newyorški otroški zdravnik dr. Saunders zdravi otroke obdečen v kavbojsko obleko. Na sebi ima kavbojski klobuk, laso, ob strani dva revolverja in ogromen nož. Otroci ga poslušajo brez besed, požirajo grenka zdravila in ne protestirajo niti takrat, ko jim daje injekcije

ISKANA »OSEBA«

Vdova iz Amsterdama Fanny Bingold je objavila preko časopisa oglas, da bi se želela spoznati z »bitjem«, ki prezira nikotin in alkohol, ki ljubi mleko in rano vstaja. Namesto odgovora je dobila od nekega vdovca košarico z listkom, na katerem je pisalo: »To odgovarja vašim zahtevam. V košarici je bil mlad maček.

112 CVITKOVICEV

V bližini Novega Vinodola je najbolj čudna vas v Jugoslaviji. V 25 hišah stanuje 112 ljudi, ki se vsi pišejo Cvitkovič. Vsi so ribiči in vsi veliko zaslužijo. Inventar zadruga »Udarnik« v kateri so vključeni vsi Cvitkoviči, vreden danes okrog 80 milijonov dinarjev. Pravijo, da so danes vsi Cvitkoviči milijonarji.

RIŠE:
VLADO PIRNAT

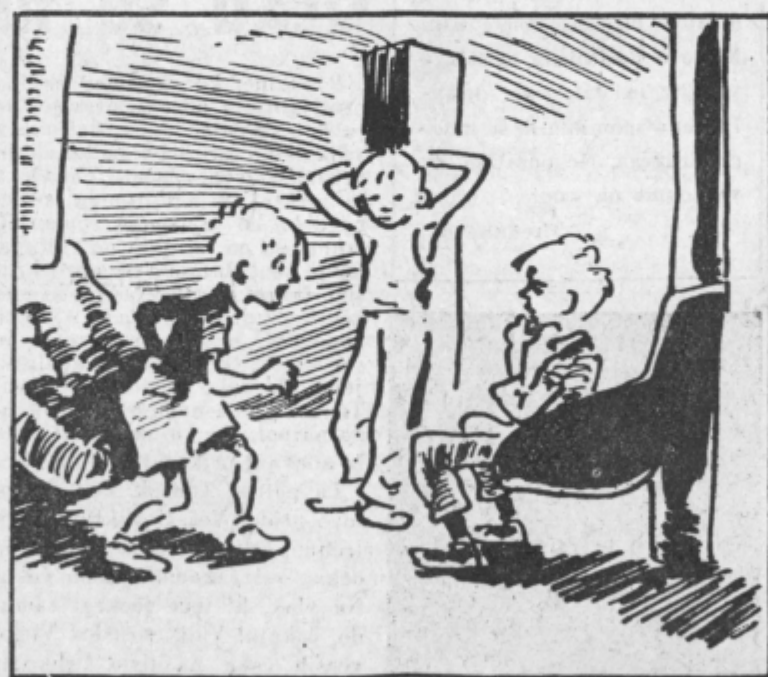
Zemljini rešitelji

PIŠE
JOŽE JESIH

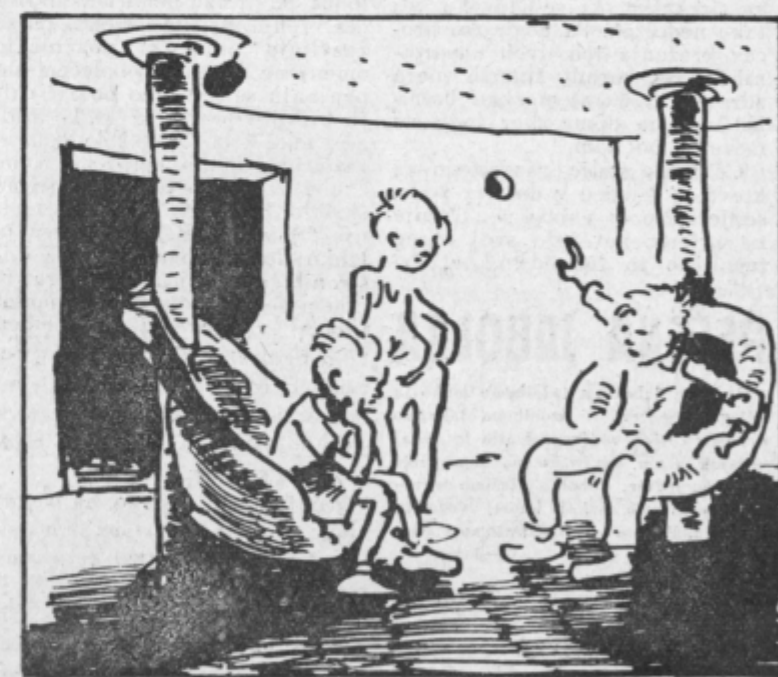
43

Po serpentinastih stopnicah so prišli do velike dvorane. »To je moje stanovanje,« je pojasnil Peter. Sedli so v naslonjače, ki so bili pritrjeni na koncu kovinastih drogov. »Kako sta pa vidva prišla na Tupos?« je vprašal Peter. »Neki pritlikavci so naju ugrabili, svetlobni stolp na srednjem otoku pa nas je pritegnil.«

44

»Ko smo pristali, so priletele tri rakete in postrelile vse pritlikavce, naju pa odvedle na ta otok,« je pojasnil Vili. »Pritlikavce, pravita? Mhm. To so bili gotovo Otošani, s katerimi so Tupošani v zagrizeni vojni,« je otožno pojasnil Peter.

45

»Kaj pa je na levem otoku?« je vprašal Janez, ki je v glavi že sestavljal rešilni načrt. »Tam so prebivališča Tupošanov in raketni hangarji.« Janez ga je prekinil. »Si morda opazil, česa se najbolj bojijo?« Peter se je podrgnil po glavi. »Zdi se mi, da imajo poseben strah pred dimom.« Janez je veselo plosknil z rokami. »To moramo izkoristiti.«

Plenum Občinskega sindikalnega sveta Pred polletnimi občnimi zbori

V torek popoldne je bil v Celju plenum Občinskega sindikalnega sveta, na katerem so zlasti obravnavali vprašanje razvoja gospodarskih organizacij, govorili pa so tudi o nekaterih aktualnih problemih poglobljanja delavskega samoupravljanja.

Člani plenuma so analizirali nekatere slabosti v pripravah raznih meritvenih elementov v gospodarskih organizacijah, ki se navadno odražajo v pasivnosti v pripravljenem obdobju in v »čakanju«. Ta pojav so na plenumu ostro obsodili, kajti gotovo je, da so ekonomske priprave temelj za nadaljnje poglobljanje samoupravljanja. Pri tem so zlasti opozorili na pojave neaktivnosti sindikalnih podružnic v nekaterih, kolektivih ki se kratkoma ob tej pomembni nalogi niso znašle. Zato je plenum podrobno obravnaval vprašanje, kako in na kakšen način je potrebno pristopiti k krepitevi sindikalnih podružnic v nekaterih kolektivih. Namreč, tako kot je

nujno ob nenehni spodrseljajih nekaterih podjetij, ki izvirajo iz subjektivnih slabosti, postaviti v ospredje vprašanje odgovornosti in sposobnosti vodilnega kadra — tako je tudi nujno postaviti to vprašanje v onih sindikalnih podružnicah, kjer ni možno zaslediti potrebne politične živahnosti v sedanjem obdobju.

Člani plenuma so se podrobno zadržali tudi pri vprašanju razčiščenja pojmov gospodarske krepitve in poglobljanja samoupravljanja. Nemalokrat se dogaja, dia v kolektivih ta pojma enačijo in potem seveda prihajajo do dokaj zgrešenih stališč, ki lahko gospodarstvu škodujejo. Nujno je namreč, da vsak kolektiv teži k vse večji ekonomski moči lastnega podjetja, vzporedno pa mora upravljanje prilagoditi težnji, da naj bo sleherni proizvajalec tudi upravljalec.

Ko so o teh problemih govorili, so člani plenuma trčili na

vprašanje utrjevanja sindikalnih organizacij, ki morajo postati živa in gonilna sila v kolektivu. Skratka, sila, ki bo sposobna politični del nalog, ki streme k istemu cilju — uspešnejše gospodarjenje, tudi uresničiti. Zaradi tega je dokaj jasno, da o sindikalni organizaciji sedaj ne moremo več govoriti s starihim akcentom »to bo že sindikat«, temveč je dejansko potrebno sindikalne organizacije utrditi do take mere, da bodo dejansko kos tem nalogam. Zaradi tega se tudi dokaj čudno sliši, da v nekaterih gospodarskih organizacijah še vedno »prošajo« ustrezne tehnične in računovodske službe za posamezne analize poslovanja in gibanja gospodarstva v zadnjem obdobju. Plenum je na tej seji enotno in dokaj energično začel stališče, da sindikalna organizacija v podjetju ni dolžna prositi, temveč lahko zahteva podatke, ki jih potrebuje.

Ob prerani smrti Francija Otorepca

Težko je verjeti, da vedno nasmehanega in vedro razpoložena Francija ni več med nami. Pri tragični avtomobilski nesreči v križevskem klanu na glavni cesti Celje—Slovenske Konjice je dne 12. septembra ponoči izgubil življenje, star komaj 31 let.

Pokojni Franci Otorepec je že v svojih mladih letih začel delati v družbenih in političnih organizacijah. Bil je aktiven član mladinske organizacije in že takrat je pričel sodelovati pri gasilskih, kjer je deloval tudi njegov oče. Gasilci konjskega društva so kmalu spoznali njegove sposobnosti in so ga izvolili za tajnika društva. To dolžnost je opravljal dobrih 10 let. Ko je bila ustanovljena občinska gasilska zveza, je Franci postal njen tajnik, tako da je obe funkciji v tej organizaciji opravljal vse do svoje smrti.

Za svoje aktivno politično delovanje je bil sprejet v vrste članov ZKS, kjer je v zadnjem letu opravljal dolžnost sekretarja osnovne organizacije. Poleg tega je bil še član občinskega odbora SZDL, rezervni oficirji so ga izbrali za svojega blagajnika, v podjetju »Dravinjski dom«, kjer je bil nazadnje zaposlen kot vodja komercialne, pa je bil član organov upravljanja. Pred to zaposlitvijo je bil več let direktor trgovskega podjetja »Dravinja«, ki je bilo ustanovljeno iz nekdanjih poslovalnic in trgovin bivših kmetijskih zadrug. Vse zaupane in odgovorne naloge je vestno opravljal.

Njegove organizacijske sposobnosti so se pokazale tudi v raznih gospodarskih in političnih akcijah na terenu. Menda ni bilo v Konjicah v zadnjih letih akcije, v kateri Franci ne bi bil sodeloval na ta ali oni način. S svojim vedrim nastopom pa si je znal vedno pridobiti zaupanje med ljudmi.

Kako so ga ljudje cenili, je najbolje pokazal njegov pogreb. Več kot tisoč ljudi iz bližnje in daljne okolice se je od njega poslovilo na njegovi zadnji poti. Prišli so znanci in prijatelji iz Celja, Rogaske Slatine, Oplovnice in številnih drugih krajev. Več kot sto predstavnikov gasilskih društev je v uniformah korakalo za svojim mrtvim tovarišem. Od njega so se poslovili tudi pionirji. Ob grobu se je nad njim v zadnji pozdrav sklonilo 17 gasilskih praporov, sirene pa so s svojimi gasilskimi znaki poslednjič počastile njegov spomin. Kljub svoji mladosti je opravljal veliko dela na raznih področjih, zato se bodo vsi, ki so Francija poznali, še dolgo spominjali kot požrtvovalnega in iskrenega sodelavca, ki je opravljal mnogo več, kot pa je bila njegova dolžnost.

Čitajte »Celjski tednik«

Vaše vestice

Cene - problem št. 1

Brez dvoma je nova samopostrežna trgovina »Kio« v Presernovi ulici posebna pridobitev za Celje. Iste samo po svoji ooliki, notranji ureditvi, temveč tudi po specialitetah, ki jln je to trgovsko podjetje uvedlo (specialna jedila, mrzle malice in podobno). Vendar v tej samopostrežni trgovini nimajo na policah urejenih cen. V mnogih primerih tudi cen ni, tako da človek ne ve kaj bi naredil.

Pred kratkim sem obiskal to trgovino. Vsekakor nekaj posebnega. Motijo pa me je, da sta bili pri zgani pijaci »Maraskino« kar dve ceni, ena nekaj okoli 600 dinarjev in preko 1200 dinarjev. Podobno ni imelo tudi stojalo za bonbone cen za vsako vrsto posebej, isto velja tudi za specialitete, ki jih v trgovini prodajajo in za katere je precej zanimanja.

Na srečo velika večina potrošnikov — Celjanov razume začetne težave tega kolektiva pri poslovanju samopostrežne trgovine. Vendar zaradi pomanjkanja vidno označene cene za vsak prodajni predmet lahko potrošnik zaide v precejšnje težave. Znano je namreč, da je samopostrežna trgovina zelo zapeljiva, in zna se zgoditi, da bo kdo v košarico nađeval precej več stvari, kot je trenutno denarja v njegovem žepu. Menim, da bodo pri »Rio« to slabost odpravili.

Na belih črtah

Po vsem Celju v zadnjem času opažamo bele proge, ki označujejo prostor za prehod pešcev čez cesto. Res je sicer, da mnogi Celjani ne morejo mimo stare navede, da je cesta (ne pločnik) najbolj primeren prostor za pešce. Zaradi tega tudi ni čudno, če mnogi zavijejo čez cestišče kar mimo belih prog. Vendar je to ob zelo hitrem stopnjevanju cestnega prometa dokaj nevarno. To je posebno poglavje.

Zastavlja pa se vprašanje, kako je pešec zavarovan na prostem prehodu čez cesto pred nesrečo. V večini držav, kjer se že več let zaradi visokega števila nesreč s problemom pešcev še posebno ukvarjajo, veljajo pisana ali nepisana pravila, da motorno vozilo čez progast prehod za pešce ne more tako dolgo, dokler je na njem tudi samo eden pešec.

Zal tega pri nas ne moremo zaslediti. Le malo časa je bilo potrebno, da sem se prepričal, da je res tako. Na koncu koncev ostanejo potem na istem — gredo čez zaznamovan prehod ali ne.

Zato menim, da bi bilo prav, če bi prometni organi o tem podrobno seznanili prebivalce. Javno opozorilo bi koristilo pešcem in voznikom motornih vozil.

-ič

Morda velja pripomniti še to, da bi bilo koristno, če bi prodajali tudi kuhane kranjske klobase in hrenovke in se podobno kot v prvi samopostrežni trgovini založili tudi s cigaretami.

SR

Ljudje govore

Da, ljudje pravijo, da Kozje napreduje. No, drži. Ima kinodvorano in kaj vem še vse. Vrli Kozjani si znajo vse urediti. Tako kot se spodobijo in kot jim je všeč. Le nečesa ne zmorejo. Ne morejo se znebiti »popularnega« kozjanskega kruha, ki vsekakor ni najboljši. Že na videz je bleđ, upadel in nezadostno pečen. Če ga poskusiš, pa prekipi razočaranje ljubitelja te vsakodnevne jestvine. Lepljiv in nepčen je, pravijo. Hudomušneži celo zatrjujejo, da ga uporabljajo namesto lepila. Toda to še ni vse. V kozjanskem kruhu najdeš lahko obada, tresko — nekateri pa upajo, da bodo ob srečnem dnevu našli še »Fičotac«.

Kaj svetujete Vi Kozjanim?

Kaj bi jim uredništvo svetovalo, če sami ne najdejo ustrezne rešitve. Morda samo to, da lahko podarijo obade prirodoslovcem, treske naj uporabijo za gradbeni material — če bi pa kdo našel v kruhu avto, ga pa lepo prosimo! naj nam takoj sporoči! Bila bi izvrstna novica za zanimivo stran!

Sončna očala

Celje je zanimivo mesto. Podnevi in ponoči, bolje rečeno zvečer. Ima pa še posebno zanimivost, ki je doslej niste obdelali. Zvečer, ob mraku lahko vidiš na cesti mladeniče s sončnimi očali! Sicer ni kaj reči. Na pogled so simpatični. Toda to je vendar neumnost!

Vaša logika, kar zadeva neumnost, je kar v redu. Zato smo dopis objavili.

Letovanje v Selcah

Mnogim Celjanom bo ob tem naslovu postalo prijetno pri srcu, njihove misli pa bodo pohitele nazaj na čudovite daljetošnje dopuste.

Prihajali smo od vsepovsod, nepoznani med seboj, z različnimi občutki in morda celo s skritimi željami, toda v »Smehe« domu smo postali ena družina. »Lepo je v naši domovini biti mlade, pravi pesem, toda tovariš Smehe je pokrbel, da je lepo tudi tistim, ki so bili mladi (oprostite, zelo mladi). Kako leče je mnogokrat, ko te po uradih, trgovinah in lokalih odpravljajo kot številke. In kako toplo ti je, ko te sprejme nekdo, ki čuti, da si prišel na oddih, ki nikdar ne pokaže, da si mu odveč.

Tov. Smehe, v imenu tistih, ki jim poštena in topla beseda pomeni lepoto življenja, prisrčna hvala!

V RUDNIKU LAŠKO SE PRIPRAVLJAJO NA EKSPLOATACIJO BELE GLINE

Kolektiv rudnika Laško, ki nima zaradi izčrpanja podzemeljskih slojev premoga nekih posebnih perspektiv glede nadaljnega razvoja, je pričel razmišljati, kaj bi pokrenil, da se ne bi zmanjšal narodni dohodek, ki že tako v primerjavi s sosednjimi rudniki ni bil visok. Tako so sklenili, da bodo pričeli z eksploatacijo bele glin, ki je v porcelanski industriji zelo iskana sirovina. Analiza je pokazala, da je tamkajšnja glina odlične kakovosti. Zato je pričakovati, da bo eksploatacija glin vsaj delno krila izpad proizvodnje premoga.

Mopedi za delavce

V tovarni usnja »KONUS« v Slovenskih Konjicah so pred nedavnim nabavili za svoje delavce okoli 70 novih mopedov. Kupili so jih predvsem delavci iz okoliških, nekoliko oddaljenih krajev, ki jih bodo potrebovali za prevoz na delo. Seveda bo večina izmed njih še morala po prej opraviti potrebne izpite, da ne bo kasneje preveč težav na cesti.

LJUDSKI MAGAZIN?

Zadnji sestavek, kjer sem načel nekaj problemov o razvoju dogodkov glede suma, da so nekateri uslužbeni Ljudskega magazina za malverzacijami škusali povečati svoje osebne dohodke, je izval živahne razprave. Večina bralcev je pravilno prebrala sestavek in v njem ni izkala trditve med vrsticami. Ti se popolnoma strinjajo s stališči, ki jih sestavek zastopa. To pričajo tudi pisma, ki sem jih v tem obdobju prejel. To je pozitivno, vsaj po mojem mnenju.

Zal pa so si nekateri Celjani, zlasti oni, ki skušajo med vrsticami najti še kako novo senzacijo (kar pa ni težko), tolmačili sestavek kot rehabilitacijo nekaterih uslužbencev Ljudskega magazina še pred razpravo in domala tudi kot pritisk na javno mnenje, da bi se ta rehabilitacija tudi dejansko izvedla. To pa je velika pomota.

V zadnjem sestavku sem zapisal tole o govoricah v zvezi s priporom nekaterih članov tega kolektiva.

»Preiskovalni organi bodo poiskali resnico, sodišče pa bo odločilo ali gre za krivdo — veliko ali malo, morda pa sploh za nobeno. Vselej je namreč imeti pred očmi, da pred obsodbo in njeno pravomočnostjo človeka ne smemo kriviti za kazniva dejanja!«

To so nekateri »kušali« tolmačiti tako, češ da naš list že sedaj govori o nedolžnosti

priprtih ljudi. Zdi se mi, da je to golo natolcevanje in izkajanje novega gradiva za »hvalečne« govornice.

Vse te ljudi bi rad opozoril na nekaj, kar je v naši zakonodaji bistveno. Postopek obravnavanja kaznivih dejanj namreč strogo loči pojme osumljen, obdolžen in kaznovan. To je namreč tudi edino pravilno, kajti v nešteti primerih se je že izkazalo, da so osumljeni ljudje bili nedolžni in če še s pravnega stališča gledamo na zadevo, moramo tudi vedeti, da so vsi oni, ki niso obsojeni, pravno nedolžni. To pa ne pomeni, da naš list trdi, da v Ljudskem magazinu ni bilo raznih malverzacij in okoriščanj. Toda to je zadeva sodišča, ki bo obtožbe obravnavalo. Mnenje sodišča — obsodba tudi daje dokončno možnost, da govorimo o ljudeh, ki so naredili kazniva dejanja. Razen tega pa je gotovo, da bo razprava o »Ljudskem magazinu« javna. Tedaj si bodo Celjani tudi lahko na jasnem za kaj gre in koliko je krivda posameznikov, pa kako bodo kaznovani.

Zdelo pa se mi je nevzdržno, da nekateri ljudje hodijo tudi no dvakrat v prostoro Ljudskega magazina, da bi bili nenehno na tekočem, kdo je za pultom in koga ni več. To je nesmiselno početje in z morsklega in človeškega stališča zgrešeno.

Ko sem o tem problemu razgovarjal s starejšimi pravniki in sodniki, so mi

dokaj jasno povedali, da je poanta sestavka brezhibna. Kajti v zgodovini prava se je že tolikokrat pripetilo, da so tudi nekatere obsodbe bile napačne, celo to, da so mnogi tudi z življenji plačali kazniva dejanja drugih, ker so pač vsi dokazi obremenjevali obtožbenca. Zaradi tega tudi logično moramo upoštevati pravico vsakega člana naše družbe, da se na obsodbo pritoži, in prav zaradi tega tudi omenjam pravomočnost obsodbe.

Naj vam na koncu povem še zanimiv primer, ki se odvija pred petletanskim senatom. Na Okrožnem sodišču v Celju. Kaznivih dejanj za okoriščanje položaja je namreč obtožena računovodkinja iz nekega podjetja v Zalcu. Gre za skoraj dva milijona dinarjev poverb, oziroma drugih okoriščanj v istem smislu. Če bi tedaj našo uredništvo stalo na stališču, da je potrebno iskati senzacije, bi obtožba te uslužbenke bila brez dvoma primerno gradivo. Toda o tem ne poročamo v tej številki. Preprosto zato, ker obravnava pred sodiščem še nred zaključkom lista ni bila končana. Zaradi tega tudi ne moremo govoriti o veliki krivdi in o njeni krivdi. Ko pa bo sodišče izreklo kazeno, ko bo uslužbenka kaznovana, tedaj bomo o tem pisali. Tedaj nihče niti uredništva niti meni ne bo mogel očitati hlastanja za senzacijami.

M. Iršič

Danes je vse drugače...

avtobus s Kozjanskega. E, pa so ljudje le bili utrjene korenine, da so zmagovali takšne napore!

»Seveda, avtobus je vozil v stari Jugoslaviji, toda samo enkrat dnevno, pa še takrat napol prazen. Kje pa bi ljudje vzeli denar? Se za najnujnejše ga ni bilo, zato so raje pešali!«

Neverjetno! Danes pa so skoraj vsi avtobusi nabiti, da se drenjamo kot sardine v konzervi. Zares so drugačni časi! Ali se mladina zaveda tega? Morala bi se!

»Med vojno pa je bilo hudo,« se je nenadoma še bolj zresnil tovariš Jaka, ki je sicer zmeraj navihnan veseljak. »Okupatorju so se ljudje uprli, pomagali so portizanom in ustaši in Nemci so se kravavo maščevali. Samo v Lesičnem, tu pri nas, vidite, je bilo preko 300 pogorišč. Veliko domačinov je padlo, veliko so jih pobili v zaporih. Le poglejte spomenik v vasi: 52 imen je vklesanih na njem. Za ta mali kraj je to veliko žrtev! Tu ob novi šoli, ko bo zgrajena, bomo uredili grobnico žrtvam; to jim bo najbolj dostojen spomenik! Da, mladina jih naj ima pred očmi, da bo vedela, čemu so se žrtvovali!«

Da, trpko, razbičano in zgarano je bilo staro Kozjansko! Zelene strmine so nehvaležno srkale znoj

in kri, toda vračale zelo malo. Beli kruh tod ni raste! Kozjansko je bilo odrezano od sveta, osamljeno in zapuščeno, dokler se ni umilo v ognju in krvi, da je danes prerajeno v novem času! Spomini ostajajo in to je prav. Pozabiti ne smemo, da bomo znali ceniti, kar imamo in še bomo imeli.

»Danes je drugače, čisto drugače, pa čeprav so hribi strmi kot nekoč,« se je razvedril Jaka. »Svet je blizu, dela dovolj. Vsak dan vozijo vlaki skozi Obsotelje, s Kozjanskega pa avtobusi na vse smeri. Koliko pa je že osebnih avtomobilov in mopedov tod naokrog? Pred dobrimi dvajsetimi leti se nam še sanjalo ni o tem. Pravili so, da je v Ameriki nekako tako! Od tam smo slišali pravljice! Danes pa je pri nas že tako lepo. Pa kaj bi pravil, saj ne moremo primerjati! Radijski sprejemniki igrajo skoraj v vsaki hiši.

No, poslušajte, kaj vse smo že zgradili! Hej, kaj pa se smejiš, Adela! Še enkrat rečem, smo zgradili, ker smo vsi sodelovali, tudi ti in jaz, da veš! Presneto, kolikokrat pa smo pešali! Od bajte do bajte, da smo organizirali akcije, tako smo temu rekli, a? Le poslušajte! Tam, vidite, že raste nov zadržni hlev, šolo smo začeli

graditi zdaj, zadržni dom stoji že od lanskega leta. Ali ni lep? Kmetijska zadruga Kozje, ki zdaj zajema tudi naše območje, zaposluje že 150 ljudi, tekstilna tovarna v Kozjem okrog 100 ljudi; ali je to nekoč bilo mogoče, a? Ne! Komu pa se je sanjalo o črnem ribezu, ki je letos tako obrodil, da se vsi smejimo, krščendusi! E, pa preklinjajo naši fantje tudi ne več tako, kot so nekdaj!« se je med smehom spomnil Jaka, ki ga je navdušenje kar zaneslo. »Včasih so kričali, aufbiks, fantje!«, danes se to poredko sliši! Je pač boljše življenje, pa je še pamet boljša, haha! Mislim pa, da bodo tisti, ki bodo rasli skozi novo šolo, videli še lepše stvari! Rečem vam: starega Kozjanskega ni več! V zadnjih desetih letih se je zgodilo več kot prej v stoletjih, pa čeprav še nismo dosegli tistega, kar imajo drugje, kjer so boljši gospodarski pogoji. Potrebovali bi še kakšen predelovalni obrat za sadje ali kaj podobnega!«

Jaka je navdušeno pripovedoval, vsi smo se od srva nasmejali, verjemite, iskreno in veselo, ker smo ponosni, da je tako, da starega Kozjanskega skoraj ni več. Da, mladina pa naj ve za to. Ve-

liko ji je potrebno pripovedovati! Tovariš Jaka, kar pripoveduj, povsod koder hodiš, še dolgo vrsto let zdrav in krepak!

Predsednik žmarske občine Joško Lojen polaga temeljni kamen za novo šolo v Lesičnem, v ozadju Anton Turnšek — predsednik krajevnega odbora

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

Celjani na BALKANIADI

Praznih rok

V tretjem kolu jesenskega dela tekmovanja v slovenski conski nogometni ligi sta oba predstavnika iz Celja, Kladivar in ZNK Celje, ostala praznih rok. Medtem, ko zmagi Sobote na domačem igrišču proti Kladivarju ni kaj oporekati — glasila se je 2:1 — pa bi si celjski železničarji zaslužili v dvoboju s trboveljskimi rudarji vsaj eno točko. Tako pa so zlasti na račun slabe obrambe domačinov zmagali gostje z rezultatom 4:3.

Po tretjem kolu si je vodstvo na lestvici utrdil ljubljanski Triglav. Tesno za njim, z enakim številom točk (6), je Rudar iz Trbovelj. Moštvo celjskih železničarjev je trenutno na četrtem mestu s prav tolikšnim številom točk ter razliko v golih 10:8. Kladivar je po tem zavrtiljaju zdrknil na spodnji dom, z 2 točkama ter razliko v golih 6:6, zavzema osmo mesto.

V nedeljo, 24. tega meseca, bodo zavrtili četrto kolo. Moštvo ZNK Celja bo zopet igralo doma. To pot bo v goste sprejelo odlično enajstotrico Slovana, ki je trenutno s petimi točkami na tretjem mestu. Celjani bi morali iz tega dvoboja pobrati ves izkupiček, zlasti še, če bodo nastopili z nekaterimi novimi igralci. Kladivar bo odpoštoval v Trbovlje, kjer jih bodo pričakali domači rudarji. Po trenutnem stanju in najbrž po razpoloženju moštev imajo domačini prednost. Po rezultatih, ki sta jih obe moštvi dosegli v medsebojnih srečanjih v lanskem tekmovanju, pa je bojna sreča na strani Kladivarja. Tako se je tekma v Trbovljah končala neodločeno 2:2, dvoboj na Glaziji pa z zmago domačinov 5:1.

Rokomet

Prva tačka

Mlado rokometno moštvo Celja si je šele v tretjem kolu republiške lige priborilo prvo točko, ko je na domačem igrišču doseglo neodločen izid v igri z Ajdovščino. Tekma se je končala z rezultatom 20:20 (8:9). Pri streljanju na gol se je najbolj odlikoval Levstik, ki je kar sedemkrat premagal nasprotnikovega vratarja.

Po tem kolu zavzemajo Celjani osmo mesto na jakostni lestvici z eno točko in negativno razliko v golih 65:71.

Z velikim uspehom za jugoslovanske atlete so bile v nedeljo končane dvajsete Balkanske igre v atletiki. V moški konkurenci je z velikim prednostjo zmagala reprezentanca Jugoslavije, ki je zbrala 164 točk. Ostala mesta so zasedli: 2. Romunija 129, 3. Bolgarija 94, 4. Grčija 79, 5. Turčija 30. Pri ženskah pa so zmagale Romunke s 89 točkami, 2. Bolgarija 85, 3. Jugoslavija 83, 4. Turčija 5.

K velikemu uspehu jugoslovanske atletike in zlasti še k blesteči zmagi moške vrste so v mnogočem pripomogli tudi člani celjskega Kladivarja, ki so nastopili v izbrani državni ekipi. Gotovo je, da bi bil delež celjskih atletov še večji, če bi lahko tekmovanje v deseterboju uspešno zaključil tudi Mirko Kolnik. Žal, pa je moral ta odlični tekmovalce odstopiti že po prvi disciplini, po teku na 100 metrov, ker si je hudo poškodoval nogo. Navzlic temu je v tem teku zmagal s časom 11,1 sekunde.

OREL in VRHOVŠEK na državnem prvenstvu

V soboto zvečer se je v Dubrovniku začelo letošnje državno prvenstvo v plavanju za člane in članice. Žal, je tekmovanje zaradi odsotnosti nekaterih najboljših plavalcev, precej izgubilo na zanimivosti in seveda prav tako na kvaliteti.

V prvem delu sporeda sta startala tudi oba Celjana, Boris Orel ter Dani Vrhovšek. Tako se je Orel na poti 1500 metrov uvrstil na častno drugo mesto s časom 20.48,8. Vrhovšek pa je bil na 200 metrov hrbtno tretji s časom 3:59,8. Medtem, ko je Orel za zmagovalcem zaostal za dve minuti in dve desetinki sekunde, je Vrhovšek dosegel za enajst sekund in dve desetinki sekunde slabši čas od zmagovalca.

V nadaljevanju državnega prvenstva v plavanju za posameznike je Boris Orel zasedel še eno drugo mesto in sicer na 400 metrov prosto v času 4:59,6. Isto mesto je dosegel tudi Dani Vrhovšek na 100 metrov hrbtno s časom 1:10,2.

Ob zaključku tekmovanja je Boris Orel osvojil še tretje mesto v plavanju 400 metrov mešan.

PORAZ v Murski Soboti

SOBOTA : KLADIVIR 2:1 (1:1)

V dvoboju s Soboto je Kladivar poslal pomlajeno enajstotrico. Četudi so zmagali domačini s tesnim rezultatom 2:1, Kladivar ni igral slabo. Nekaj več od igre so imeli gostje iz Celja, zlasti v zadnjem delu igre, ko so z vso silo pritiskali na vrata domačinov. Navzlic tej prednosti ni

Jože Brodnik

Zaradi slabe obrambe

RUDAR : CELJE 4:3 (1:1)

Tekma na igrišču pri Skalni kleti je bila tipično prvenstvena. V dvoboju s celjskimi železničarji so zmagali igralci trboveljskega Rudarja 4:3 in to predvsem po zaslugi slabe obrambe domačinov. Bolj kot zmaga gostov, bi po poteku igre ustrezal neodločen izid. Vendar, to so samo ugotovitve, dogodki na igrišču na so dali drugo odločitev, ki ji seveda ni kaj oporekati.

Prvi gol so zabili gostje, ko so realizirali enajstmetrovko. Rezultat je izenačil Perovič, ki je prav tako uspešno zaključil kazenski strel. V drugem polčasu so najprej povedli Celjani. Zanje je bil uspešen Belcer. To je bilo tudi edino vgdstvo domače enajstotrice. Pet minut zatem so Trboveljčani izenačil re-

zultat na 2:2. Ko je že vse kazalo, da se bo tekma končala z delitvijo obeh točk, so rudarji zabili tretji gol. Celjani jim niso ostali dolžni. Rezultat 3:3 je dosegel Regner. Ko se je spet zdelo, da bo ostalo pri remiju, je napako celjske obrambe spretno izkoristil Opresnik in postavil dve minuti pred zaključkom izredno živahne tekme končni izid 4:3 za Rudar.

V predtekmi so mladinci iz Trbovelj visoko porazili mlado moštvo Celja z rezultatom 10:1. Tehnično vodstvo ZNK Celja je takoj po tekmi vložilo protest. Kajti v ekipi trboveljskega Rudarja je nastopil mladinec, ki po pravilih tekmovanja ni imel pravice do nastopa. Spričo tega kaže, da bo tekmovalna komisija morala registrirati to tekmo v korist enajstotrice celjskih železničarjev.

hokomet med tednom

KLADIVAR A : KLADIVAR B 4:1.
ZNK CELJE : VELENJE 4:2.

Martin Stajner. Prva je postala balkanska prvakinja za mladinke v teku na 100 metrov. Stajner je osvojil kar dve zlati medalji in to v tekih na 800 in 1500 metrov.

Dovolite, da vam oba mlada balkanska prvaka predstavimo:

— Nuša, ne zameri vprašanju, koliko si stara?

— Sedemnajst let.

— Si še dijakinja?

— Da, obiskujem četrty razred gimnazije.

— Če za trenutek prezreva medalji z Balkaniadi, na kateri uspehi si bila doslej najbolj ponosna?

— Na drugo mesto v teku na sto metrov na letošnjem državnem prvenstvu. Dosegla sem čas 12,5; bila sem za Olgo Sikovčev.

— Kako pa je bilo na Balkaniadi?

— V predtekmanju teka na 100 metrov sem v svoji skupini zasedla drugo mesto s časom 12,8. Tako sem se plasirala v finale. Tu sem startala zelo dobro. Zdi se mi, da mi je prav uspešen začetek odločilno pripomogel k osvojitvi prvega mesta. Vso prago sem vodila. Navzlic temu nisem mogla verjeti, da sem osvojila prvo mesto. Sebe, ko mi je ravnatelj kapetan Marko Račič čestital k uspehu, sem se zavedala lepega dosežka. V finalnem teku je bilo edino moje mesto nesporno. Za plasman ostalih tekačev so morali pogledati filmski trak. Tako so Zlinski Serbčevi sprva priznali drugo mesto, ko pa so pogledali filmski trak so ugotovili, da je bila četrta. Moj čas zmagovalke 12,5 sekunde ni bil najboljši. Del krivde za to je imela tudi mehka praga. Za osvojitve prvega mesta sem prejela zlato medaljo ter šopek rozic. Obojega sem bila vesela.

— Kako pa je z nastopi v najbližji prihodnosti?

— Najprej me čaka nastop na tekmovanju republik v Subotici, pozneje pa še nekaj drugih tekmovanj.

— Drugo leto te čaka matura, kaj pa potem?

— Še ne vem. Morda se bom odločila za medicino.

— Na gzdarsko fakulteto.

— Na gzdarsko fakulteto.

— Na gzdarsko fakulteto.

— Na gzdarsko fakulteto.

— Na gzdarsko fakulteto.

— Na gzdarsko fakulteto.

— Na gzdarsko fakulteto.

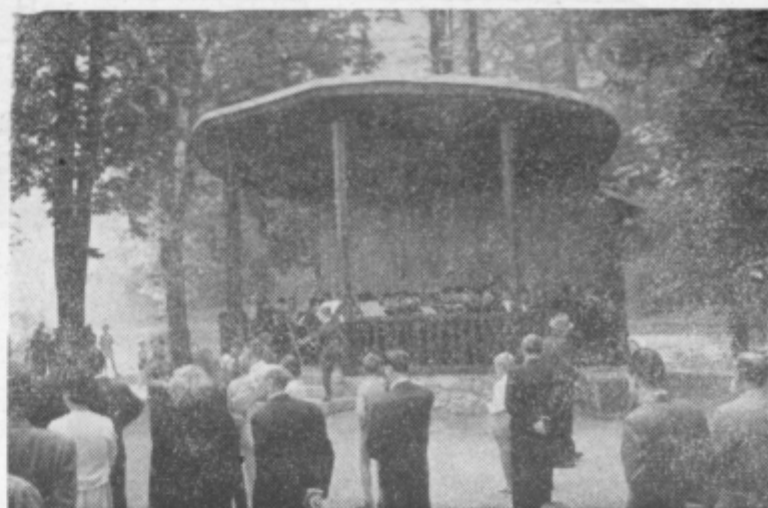
— Na gzdarsko fakulteto.

— Na gzdarsko fakulteto.

— Na gzdarsko fakulteto.

— Na gzdarsko fakulteto.

— Na gzdarsko fakulteto.

ODDIH OB GLASBI

Celjsko turistično in olepševalno društvo je letos priredilo Celjanom že več promenadnih koncertov v Mestnem parku. Preteklo nedeljo so v dopoldanskem času igrali godbeniki rudarske

godbe iz Fohldorfa iz Avstrije. Odlični godbeniki so bili v Celju gostje železničarskega prosvetnega društva »France Prešeren«. Olepševalno društvo namerava za letos prirediti še en tak koncert.

Dr. Franjo Žgeč

3. septembra je v Dornavi pri Ptuj ob udeležbi predstavnikov slovenske javnosti zemlja zasula truplo pomembnega slovenskega pedagoškega pisatelja in misleca dr. Franja Žgeča.

Glavna dejavnost tega moža, ki je bil prisiljen zaradi težke bolezni v letih po zadnji vojni mirovati, sega v obdobje med obema vojnama. Rodil se je v Dornavi leta 1896. Po prvi svetovni vojni ni bil profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

Žgeč je bil profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike, kateri je postal profesor pedagogike, kateri je postal profesor filozofije in slavistike.

bi bila zasnovana na strahu in palici, marveč naj zanimivo podana snov di-jaka pritegne k sodelovanju.

O dr. Žgeču kot osebnosti je dejal njegov prijatelj iz mladih let, dr. Jože Potrč, da se je vedno iskreno boril za res pravične in tovarniške odnose med ljudmi. »Tem idealom je bil naš Franjo Žgeč vedno zvest, delanja in besede so se pri njem vedno skladale in zato je bil njegov vpliv zlasti med mladino in med pedagogi tako globok.«

Končne besede o pomenu njegovega dela bo izrekla zgodovina slovenske napredne pedagogike, s skromnim član- kom pa Celjani pošastimo spomin moža, ki je zadnjo dobo svojega plodnega življenja preživel v našem mestu.

M. V.

CELJE — TRETJE MESTO V SLOVENIJI

Po letošnjem štetju prebivalstva je Celje še v naprej zadržalo tretje mesto med mesti v Sloveniji. Vrstni red pa je takle: 1. Ljubljana 163.117, 2. Maribor 84.973, 3. Celje 26.230, 4. Kranj 21.355, 5. Jesenice 15.637, 6. Koper 10.405, 7. Ptuj 7.783, 8. Novo mesto 7.635, 9. Izola 7. 406, 10. Nova Gorica 7.015, 11. Kamnik 6.749, 12. Skofja Loka 6.711, 13. Murska Sobota 6.562, 14. Kočevje 5.760, 15. Piran 5.464, 16. Postojna 4.848, 17. Bled 4.120, 18. Tolmin 1.970, 19. Bovec 1.312.

Aibanje PREBIVALSTVA

V času od 9. do 16. septembra 1961 je bilo rojenih 26 dečkov in 12 deklic.

POROCI SO SE:

Edvard Medved, strojni ključavničar iz Dobruče vasi in Marjeta Kočak, uslužbenka iz Celja, Jurčičeva ulica 3. Kračovec Franc, frizerski mojster in Alojzija Germek, babica, oba iz Celja, Martin Ločnikar, godni delavec iz Pečovnika in Hilda Jelen, bolnišnica iz Celja, Franc Filej, delavec in Marija Levec, delavka, oba iz Začreta. Anton Schvarz, strojni mehanik iz Metlec, in Smrečnik Ivana, šivilja iz Soštanja. Valter Majer, elektroinstalater iz Zadobrove in Zofija Čekko, delavka iz Celja. Silvester Bednjak, delavec iz Trnovca, in Stanislava Ivanjko, delavka iz Celja. Vladimir Dramec, žerjavovodja iz Loke pri Zmumu, in Albina Kranj, šivilja iz Stor. Franc Cesar, predmetni učitelj in Rozalija Kugonič, medicinska sestra, oba iz Velenja. Anton Zlavs, delavec, in Marija Vengušt, delavka, oba iz Celja.

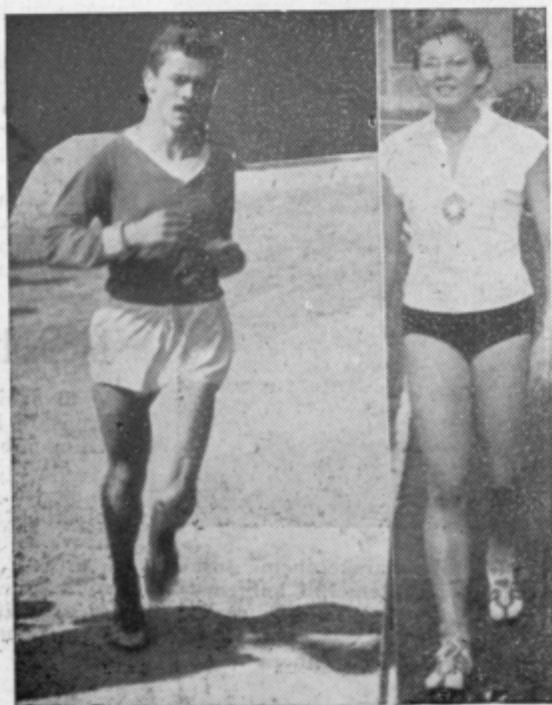
UMRLI SO:

Jožef Tepeš, invalidski upokojenec iz Rusnice, star 40 let. Nikolaj Jug, upokojenec iz Braslovca, star 73 let. Rozalija Rečnik, gospodinja iz Nove vasi — Celje, stara 79 let. Franc Zaveršnik, voznik preglednik iz Celja, star 30 let. Frančiška Rozman, otrok iz Ostrojnega, stara 4 dni. Albert Bokali, upokojenec iz Polja-Zagorja ob Savi, star 61 let. Marija Zupanc, gospodinja iz Celja, stara 89 let.

Srečanje

Razen tekačice Kladivarja Šerbčeve, Kramarčeve, Cedetove in Lubejeve, ki so na nedavnih mladinskih balkanskih igrah v atletiki v romunskem mestu

Cluju zavzele prvo mesto v štafeti 4 krat 100 metrov in s tem zlato medaljo, sta se kot posameznika z enako trofejno vrnila v Celje tudi Nuša Cedetova ter

NUŠA ČEDE

MARTIN STAJNER

z balkanskima prvakoma

Celjska kronika

Otvoritev kulturnega doma so v Jurkloštru združili z uspešnim praznovanjem 20-letnice vstaje. Tudi ta posnetek je s slavnostnega dela zborovanja.

ALI MORDA VESTE?

zakaj v novem gasilskem domu ob Dečkovi cesti vse dni zabava radio okoliške prebivalce? Ti namreč tega ne vedo. Srčno radi pa bi še enkrat poslušali v miru iz svojih lastnih sprejemnikov oddaje, ki so njim všeč. Nesreča je v tem, ker vsi niso večši nemškega jezika, pa bi vsaj nedeljo želeli imeti popolnoma »našo«.

Ce tovariši gasilci nameravajo še dalj časa svoj sprejemnik tako »humano« deliti, naj povedo. V tem primeru bodo ostali svoje odjavili in prihranili si bodo mesečno naročnino.

ALI MORDA NE VESTE

kaj napraviti s čevlji, ki so potrebni popravila? Po mnenju nekoga čevljarkega strokovnjaka sodijo ti le na smetišče ali pa v peč. Prav gotovo pa pri vsem tem ne pomisli, kakšno bi bilo njegovo življenje, če bi vsi ljudje nosili (kot morda on) le nove čevlje.

Zato dragi tovariš, nekaj več obzirnosti in tudi vljudnosti do strank, saj imamo v Celju več čevljarskih delavnic!

ALI MORDA VESTE

v katerem celjskem lokalni se lahko prav udobno odpočijete, ne da bi vas kdo vprašal, po kaj te prišli?

Pojdite k »Zvezdic«. Če boste hoteli kaj naročiti, boste morali prej uporabiti nekaj glasu in potrpljenja. Če se vam bo tovari-

šico »iz rajona« le posrečilo priklicati, bodite pripravljeni na ponovni proces čakanja ob plačilu.

Ce pa postrežbe sploh ne boste dočakali, naj vas to ne moti, saj še tovarišico »iz rajona« ne. Dokaz za to, da ste ji mnogo pomenili bo odgovor na vaš pozdrav, ki ji ga boste ob odhodu iz lokala privoščili. V tem primeru krenite v kak drug lokal, kjer vedo, zakaj ljudje sedijo za mizo.

—O—

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE

Občinski politični forumi v Celju so se skupno z občino domenili, da bodo izdajali preprosto ciklostirano občinsko glasilo, ki bo zajemalo vse važnejše politične probleme mesta in kjer bodo objavljali komentarje k odlokom občine. Občinsko glasilo bodo posredovali vsem političnim funkcionarjem v občini in vsem odbornikom. Tako bo celjska občina še druga za konjiško, ki bo izdajala ciklostirano občinsko glasilo.

Mladinski dom CK LMS (počitniški dom) Bohinj išče za stalno zaposlitev

1 KVALIFICIRANO KUCHARICO

2 POLKVALIFICIRANI KUCHARICI

1 GOSPODINJSKO POMOČNICO

Samsko stanovanje zagotovljeno. Plača po dogovoru. Nastop službe 15. oktobra 1961. Prijave na gornji naslov do zasedbe mest.

SPOŠTOVANI BRALCI!

Sporočate spremembe Vaših naslovov naši upravi, ker s tem:

- olajšate delo poštarjem
- prihranite na času in na jezi
- omogočite točno odpremo našega časopisa

Uprava

Avtobusni promet Celje opozarja prebivalce celjskega in novomeškega okraja na ugodno avtobusno zvezo na relaciji: CELJE—ZIDANI MOST—SEVNICA—KRŠKO—KOSTANJEVICA—SENT JERNEJ—NOVO MESTO in obratno, katera obratuje ob delavnikih po naslednjem voznem redu:

VOZNI RED
za progo stalno
CELJE—KRŠKO—NOVO MESTO

PB D	Km		AVTOBUSNA POSTAJA		PB D
1					2
5.30	—	O	CELJE	P	17.15
5.40	5		Tremarje		17.05
5.49	11		Laško		16.56
5.59	18		Rimske Toplice		16.46
6.10	26		ZIDANI MOST		16.35
6.15					16.30
6.20	28		Radeče		16.25
6.24	30		Hotomež		16.21
6.28	33		Vrhovo		16.17
6.38	41		Boštjan		16.07
6.45	44		Sevnica		16.00
6.51	48		Log		15.54
6.53	50		Impolca		15.52
7.00	52		Blanca		15.45
7.05	56		Gornje Plavsko		15.42
7.08	58		Gmilsa Brestanica		15.37
7.15	62		Krško		15.30
7.19	65		Lekovec		15.26
7.24	69		Velika vas		15.21
7.30	74		Pristava		15.15
7.35	79		Malo Mraševo		15.10
7.40	85		Kostanjevica		15.05
7.50	90		Sentierni		14.55
8.15	108	P	NOVO MESTO	O	14.30

OPOMBA: Na postajo, kjer v voznom redu ni označen čas prihoda, prihaja avtobus vedno 1 minuto pred označenim časom odhoda.

LEGENDA: D = Obratuje samo ob delavnikih.

KJE JE - MORALA?

Kje pa so potemtakem morala? Kje utemeljive za to, da se lahko uveljavi tako očiten eksces? Jih po vsej priliki ni, ne utemeljive in ne MORALE. To pa je tisto. Morala in denar sta sicer dva pojma, morala ni naklonjena denarju in denar ne morali. In v tem je pravzaprav največji problem. Toda tam, kjer ni »regulatorjeva«, ki bi uravnavali odnose med delom in plačilom, tam bi morali biti vsaj moralni odnosi. — med »meno« in družbo!

KDO BO PREDSEDNIK

to je zdaj vprašanje. In kako veliko! Skoraj tako veliko kakor biti ali ne biti. Društvo ljudske tehnike bi moralo izvoliti svojega predsednika, ker imajo pač vsa društva svoje predsednike. Pa je šlo zelo trdo. Od starih tehnikov, ki jim je tako rekoč družba omogočila, da so prišli do tehnikov, se ni nihče »čutil« toliko »sposobnega«, da bi lahko vodil društvo, ki bi po svojem značaju v resnici spadalo v njegovo »resoro«.

Tudi ta primer ima kajpak opraviti z moralno. Samo, ta

morala je malce drugačne narave. »Čutil« sposobnega namreč tu ne pomeni nič drugega kakor čutil moralno odgovornega, da bi v priznanje za to, kar mu je nudila družba, sprejel funkcijo in tako s svojo strokovnostjo pripomogel, da bi nek

družbeni interes, kakršen je navsezadnje društvo, prišel do polne veljave. Mala je pravzaprav ta reč, toda v njej je nekaj tiste mentalitete, v kateri JAZ »pozablja« na svoje obveznosti do skupnosti. dhr

INDUSTRIJA VOLNENIH IZDELKOV »VOLNA« LAŠKO
POTREBUJE SODELAVCE ZA IZPOLNITEV
SLEDECIH DELVNIH MEST:

1. pomočnik vodje prodajnega sektorja
2. prodajalec blaga
3. korespondent v prodajnem sektorju

Pogoji pod:

1. trgovec-manufakturst z večletno prakso;
2. trgovec-manufakturst z nekaj let prakse
3. administrativna šola in nekaj let prakse.

Ponudbe je dostaviti upravi podjetja do 1. 10. 1961.

OBJAVE IN OCLASI

GLEDALIŠČE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE
CELJE
Sobota: 23. septembra 1961 ob 19. uri: Branislav Nušič: »Gospa ministrica«. Gostovanje v Grižah.
Nedelja: 24. septembra 1961 ob 15. uri: Branislav Nušič: »Gospa ministrica«. Gostovanje v Zrečah.

KINO

KINO UNION
21.—23. 9. 1961 »CAS ZIVLJENJA CAS SMRTI«, ameriški barvni Csc film
26.—29. 9. 1961 »ZASPANA LEPTICA«, ameriški barvni film.

KINO METROPOL
21.—23. 9. 1961 »NEBO KLICE«, ruski barvni film
26.—29. 9. 1961 »SONCE SIJE VSEM«, ruski film

LETNI KINO
24.—26. 9. 1961 »DEKLICA ROSEMARIE«, nemški film
27.—30. 9. 1961 »PODAJ ROKO HUCIČU«, angleški film

KINO DPD »SVOBODA« —
SEMPETER V SAVINJSKI DOLINI
23. in 24. 9. 1961 »JEZ NA PACIFIKU«, italijanski barvni Csc film
27. 9. 1961 »RDEČELASA JULIJA«, francoski film
28. 9. 1961 »ULICA SRAMU«, japonski film

STANOVANJA

VISOKO nagrado ali posojilo nudim za veliko sobo, ali enosobno stanovanje. Ponudbe po »Nujno« na upravo lista. SOBO ali kuhinjo na Jožefovem hribu zamenjam za enako v mestu. Naslov v upravi lista.
ODDAM sobo dijaku za 2.500 dinarjev. Rošja 9, Celje.
MLAD INŽENIR, neporočen, išče opremljeno sobo. Ponudbe na upravo lista pod »Soba-nujno«.
SOBO in kuhinjo v Celju nujno iščem. Plačam leto vnaprej. Naslov v upravi lista.
SPREJMEM dijakinjo na stanovanje. Naslov v upravi lista.

SLUŽBE

KNJIGOVODJO s prakso išče Trgovski šolski center v Celju, Ulica 29. Novembra 12. Informacije v tajništvo zavoda.
GOSPODINJSKO pomočnico k trišlanski družini v Šibeniku iščemo. Vprašati Celje-Otok, Malgajeva 12, pritličje desno.
KUCHARICO samostojno in samsko za gostilno ob morju iščem. Matjaž Milena, Mozirje.
GOSPODINJSKO pomočnico sprejem takoj. Šmrdovnik Ljudmila, Komenda 10 pri Kamniku.
UCENCA ali UCENKO krojaške stroke sprejem. Naslov v upravi lista.

RAZNO

OPOZARJAM vse, ki imajo stike z Jurjevec Slavkom, Kupla, Tabor, naj mu ne dajejo denarja v kakršnikoli namene, ker v nasprotnem primeru ne odgovarjam in ne plačujem zanj. Njegova žena.
PREKLICUJEM izjavo, katero sem izrekel o Gorisčih Štefki, Arja vas 25, Petrovce. Petrovič Jožefa, Petrovce 95.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem za uspešno zdravljenje prim. dr. Sušteršiču, prim. dr. Rojcu, dr. Rebešku, dr. Verdelju, dr. Orlu, Stanku, Tereziji, Elizi, Minki in vsemu strožnemu osebju na kirurškem oddelku — hvaležna pacientka Francka Gajšek.

ZAHVALA

KOTNIK KRISTINA iz Skofje vasi se najtopleje zahvaljuje vsem svojim sosedom, ki so nam lajšali bolečine ob smrti mojega moža. Nadalje se zahvaljujem vsem darovalcem vencev ter cvetja. Upravi podjetja in celotnemu kolektivu Tovarne volnenih odevi Skofja vas, za njihovo vsestransko pomoč ter spremstvu mojega moža na zadnji poti. Dolžnost se mi je zahvaliti še posebej poveljniku zboru Skofja vas za žalostne ob odprtem grobu ter sindikatu TVO Skofja vas, tov. Vračotu za njegov ganljivi govor ob slovesu pri grobu, ter častiti duhovščini.

Skratka vsem, ki so sočustvovali z menoj in mojo družino ob izgubi mojega moža.

Kristina Kotnik

PRODAM

PRODAM ohranjen, levi štedilnik za vžigalnik, z okvirjem za plošče in vodnim kotlom. — Osem novih, železobetonskih stebrov specialno za bradjo ob hiši. Višina 2,8, dolžina roke 1,6 m. Piliš Jakob, Trnovlje 205.

HAZIDALNA parcela v Skofji vasi na prodaj. Naslov v upravi lista.

HISA na lepi legi, blizu avtopostaje in ceste z nekaj zemlje in sadovnjakom ugodno za upokojece, naprodaj. Močnik Ivana, Prevorje, Sentjur pri Celju.

MOTORNO kolo DKW 175 ccm, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v upravi lista.

POSESTVO 9 ha, od tega 2 ha sadovnjaka v bližini Celja na prodaj. Naslov v upravi lista.

CISTOKRVEN nemški ovčar, star 3 in pol leta, naprodaj. Lešnik T. Šmarje pri Jelšah.

OSEBNI AVTO DKW Meisterklasse, kabriolet, v prav dobrem stanju in registriran za 260.000 din prodam. Vzemem v račun tudi moped. Založnik Franc, Selee 2, Strmec.

NOVEJŠA enodružinska hiša v Celju s 5 sobnim komfortnim stanovanjem (trofazni električni tok, kleti, vrt) vse. Ilija, naprodaj. Informacije daje: Koštomaj Anton, Celje, Na Golovcu 5.

SPALNICO orehovo in kuhinjsko pohištvo prodam. Veselova 9 (mansarda).

HLADILNIK »TOBE«, 50 litrski in žensko kolo »Rog-Touring«, oboje malo rabljeno, naprodaj. Naslov v upravi lista.

MOTORISTI POZOR! Kdor si kupuje motorno kolo naj gre čimprej na upravo Celjskega teledna, da dobi naslov za motorno kolo 250 ccm štirilistno, letnik 1951., registrirano, cena 150.000. Naslov v upravi lista.

PRODAM večjo stikalnico za sadje. Rak. Gotovlje, Zalec.

PRODAM klavir tudi na obroke. Ponudbe na upravo pod »Brezhibene«.

ES altsakofon, B klarinet, brezhibna, naprodaj. Majerhold, Kersnikova 27, Celje.

MOTOR NSU PRIMA, zelo dobro ohranjen, 8.000 km prodam. Ogled vsak dan od 14. do 16 ure. Končan, Razlagova 3/III.

RAZPISI

Obratna ambulanta Cinkarne Celje razpisuje prosti delovni mesti

1. STOMATOLOGA
2. ZOBNE INSTRUMENTARKE
Plača po Pravilniku o plačah Obratne ambulante Cinkarne. Nastop službe po dogovoru.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Upravi za ceste in kanalizacije v Celju, Ulica 29, novembra številka 2 razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. 2. gradbena tehnika za nizke gradnje,
2. cestnega nadzornika
3. valjerista za parni valjar,
4. pomočnika skladiščnika.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku o plačah zavoda. Vloge z življenjepisom dostaviti upravi do 25. 9. 1961.

RASTIN je mazilo rastlinskih izvlečkov in ne vsebuje nikakršnih kemikalij. Uspešno deluje pri raznih bolečinah mišičnih kakor tudi pri revmi in išiasu. Nudijo ga lekarne.

KMETIJSKE ZADRUGE!

»PO SLOVENSKI KOROSKI« — 3 dnevna ekskurzija z ogledom slovenske kmetijske šole v Podravljah (v okolici Beljaka) itd. Trasa potovanja: Celje — Dravograd — Velikovec — Celovec — Vrbsko jezero — Vrba — Podravlje — Osojsko jezero — Beljak — Gospa sveta — Celovec — Prevalje — Celje. Vse informacije in prijave v poslovalnici Kompas Celje.

GOSTINSKA ZBORNICA LRS organizira v času od 27. oktobra do 3. novembra v Stuttgartu 6-dnevni ogled velike mednarodne razstave celotne opreme za hotele in restavracije. Gostinci! Po hitite s prijavi! Vse informacije in prijave v poslovalnici Kompas Celje.

AVTO-MOTO ZVEZA SLOVENIJE organizira za svoje člane 6-dnevni ogled mednarodne razstave avtomobilov »Autosalon 61« v Torinu. (v času od 28. oktobra do 8. novembra) Vse informacije in prijave v poslovalnici Kompas Celje.

KOLEKTIVI! Po posebnem naročilu delovnih kolektivov in organizacij pripravljamo s turističnimi avtobusi izlete po domovini in v inozemstvo. Zahtevajte programe in ponudbe v poslovalnici Kompas Celje. Poslužujte se modernih »Kompasovih« avtobusov, s katerimi boste potovali udobno in prijetno. Pred vsakim potovanjem obiščite poslovalnico Kompas Celje, kjer boste postreženi z vsemi turističnimi uslugami: Nabava železniških vozovnic, potnih listov in tujih viz, ladijskih avijonskih vozovnic, spalnikov itd. Obiščite poslovalnico Kompas Celje, Tomšičev trg 1, telefon 25-50.

GELEE ROYALE — MATICNI MLECER garantirano znanstveno stabiliziran proizvod Zavoda za čebelarstvo dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki preparata še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji« v Ljubljani.

OBVESTILA

Obveščamo prebivalce mesta Celja, da bo naše podjetje v času od 4. X. do 5. XI. tega leta izvršilo javno deratizacijo (uničevanje miši in podgan) na ožjem področju mesta vključujoči predel Dečkove ceste, Mariborske ceste do Bežigradske nadalje industrijski tir do mesta, Breg, Otok in Teharsko cesto.

Poleg javne deratizacije se bo izvršila tudi po stavbah v upravljanju hišnih svetov in privatnih lastnikov. Radi učinkovitosti te akcije priporočamo vsem hišnim svetom, lastnikom hiš, lokalov, trgovin, delavnic, gostišč ter vsem industrijskim obratom in ustanovam, da naročijo izvršitev deratizacije njihovih prostorov, pri podjetju JAVNE NARAVE Celje, Zidanska 18 že predhodno ali pa ko jih bo obiskala ekipa za izvršitev deratizacije.

Opozarjamo vse lastnike domačih živali, da pazijo na nje da ne bi prišlo do zastrupitve.

Javne naprave Celje
Zidanska 18

Stanovanjska skupnost »Centere Celje

MELBROSIN — preparat cvetnega prahu in matičnega mlečka (GELEE ROYALE) garantirano znanstveno stabiliziran proizvod MELBRO — COOP (Zavod za čebelarstvo — Kalnik) dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki preparata še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji« v Ljubljani.

IZLETNICE

PROGRAM JESENSKIH IZLETOV V INOZEMSTVO:
OBISK V MINIATURNI DRŽAVI — SAN MARINO

Štiridnevni izlet z avtobusom za prosvetne delavce. Trst-Benetke-Ferrara-Ravenna-Rimini-San Marino.

PO SLOVENSKI KOROSKI
Dvodnevni izlet z avtobusom za prosvetne delavce in znanstvene delavce. Ljubljana—Podkoren—Beljak—Vrbsko jezero — Celovec — Velikovec — Jezersko — Ljubljana.

V DOLOMITE
Tridnevni izlet z avtobusom za člane turistično-olepševalnih društev in planinskih organizacij.

V TRST IN BENETKE
Dvodnevni izlet z avtobusom za člane delovnih kolektivov in organizacij.

CEZ GORE IN PRELAZE TIROLSKE
Štiridnevni izlet po Avstriji in Italiji za člane planinskih organizacij. Ljubljana — Beljak — Spittal-Lienz — Grossglockner — Innsbruck — Brenner — Cortina d'Ampezzo — Benetke — Trst — Ljubljana.

V PARIZ
Sedemidnevni izlet z vlakom za gostinske kolektive. Postanka v Milano in Zurichu.

V RIM, NEAPELJ, POMPEJE IN MODRO JAMO NA CAPRIJU.

Sestredni izlet z vlakom za delovne kolektive in društva.

ZAHTEVAJTE PROGRAME!
Prijave sprejema naša poslovalnica, Celje, Titov trg 3, telefon 28-41.

Za cenjena naročila se priporoča IZLETNIK turistična agencija, poslovalnica Celje, Titov trg 3, telefon 28-41.

KUPIM

KUPIM enodružinsko hišo z vrtom v Laškem ali bližnji okolici. Ponudbe pod »Gotovina« na upravo lista.

ENOSOBNO stanovanje ali garsoniero v Celju, kupim. Ponudbe s ceno na oglasni oddelk Celjskega tednika pod »Sodno Ilc«.

VILO ALI STANOVANJE, brezposojno vseljivo, v Celju, kupim. Ponudbe pod »Gotovina Ilc« na upravo lista.

HMELJSKO sušilnico, 9—12 m², kupim. Naslov v upravi lista.

Uredništvo Celje, Titov trg 3 — poštini predal 16 — telefon 25-23 in 24-23 uprava: Celje, Trg V. kongresa 5 — poštini predal 152 — telefon 25-75 in 20-89 — Tekoči račun pri Narodni banki Celje: 605-11-1-656 — izhaja ob petkih — letna naročnina 400, polletna 200, četrtletna 100 din — Inozemstvo 2.400 din — posamezna številka 20 din — rokpišev ne vračamo — sprejem oglašev. razpisov in objav vsako sredo do 12 ure v oglašnem oddelku. Trg V kongresa 5

Informacije o oglaših, razpisih in objavah dobite le v upravi Celjskega tednika!

SVITANJE V ČRNI KENIJI

Po drugi svetovni vojni je dobilo svojo neodvisnost 18 nekdanjih afriških kolonij, protektoratov, in sicer: Egipt, Sudan, Somalija, Etiopija, Tunis, Maroko, Mali, Gana, Gvineja, Togo, Nigerija, Senegal, Francoski Kongo, Belgijski Kongo, Madagaskar, Siera Leone, Dahomey in Liberija... Skorajšnja neodvisnost se obeta Ruanda, Urundi, Keniji, Njasi, Južni in Severni Rodeziji, Ugandi, Tanganiki, Mozambiku in Bečuaniji. Angolci se borijo za svobodo, prav tako ostale male portugalske kolonije. Afrika se silovito otresa kolonializma...

denega) gotovo vsoto »najemni-
ne«.

Kenija obsega 583.000 prostorninskih kilometrov zemlje in šteje okoli 5 milijonov in 500.000 prebivalcev. Belcev je okoli 35.000, Indijcev 100.000, Arabcev 25.000, vse ostalo po so črnici, ki so imeli še najmanj pravic in najslabše pogoje.

kvadratnih kilometrov najboljše zemlje, ki jo namaka dovolj dežja in greje zmerno sonce.

Jasno je, da se Afrikanci niso strinjali s tako diskriminacijo.

Začne se gibanje, ki terja nacionalno, življenjsko in politično enakopravnost. Prvi zavisni parlament iz leta 1919 je imel 11 evropskih, 5 indijskih, 1 arabski in 1 črnski sedež. Leta 1946 dobijo črnici dva poslanca. Toda kot imenovana, jih ljudstvo ni priznavalo.

Leta 1952 se začne gibanje Mau Mau. Belci vztrajajo, poostrijo teror. Vodjo Mau Mau Dedana Kimatha so obesili, vodjo Zveze kenijskih Afričanov Jomo Kenyatta pa so internirali za 9 let.

Toda zgodovina utira svojo pot. Vedoč, da na večno ne bodo vladali deželi, Britanci leta 1947 pristanejo, da v parlament pride 8 Afričanov. Od takrat se pod vodstvom Mboje bije boj proti postopnemu preraščanju parlamenta v korist Afričanov, ki hočejo takoj 15 poslanskih mest.

Zdaj je počila glavna bomba. Popolna nezavisnost je pred vrati. Na svobodi je spet Jomo Kenyatta, ki ga vsi kenijski Afričani priznavajo za vodjo nacionalnih naporov. Zgodilo se bo, kot svet ugiba. Britanci so obratili, črnici bodo obrnili. Kenyatta pravi:

— Kenija bo dežela svobodnih Kenijcev; črnih, belih, rjavih. Kenijcev z enakimi pravicami...

To pa belcem kljub temu ni všeč. Kenijci bi nazadnje še bili, toda izenačeni brez bogastva in ekonomske nadvlade — težko. J. Kr.

Trije milijoni črncev v Keniji imajo komaj nekaj več zemlje kot nekaj tisoč belih farmerjev. Toda na kavinih (na sliki) in drugih plantažah belih gospodarjev delajo črni delavci za nizko mezdo... Koliko večji pa so dobički belcev, ki iz Kenije odvažajo velike množine izbranih kmetijskih pridelkov in rudnin (slika desno).

Britanska kolonija Kenija na vzhodni obali Afrike je ena izmed dežel, ki se ji v kratkem, verjetno že drugo leto, obeta neodvisnost. Za ceno te neodvisnosti je Kenija, zlasti pa njena črnska večina, mnogo pretrpela in plačala.

Podajmo se nekoliko v preteklost Kenije. Podobna je, kot zgodovina večine afriških narodov. Najprej so nekje v 11. stoletju v te kraje prodrli arabski trgovci v lovu za bogastvi in sužnji. V prvih desetletjih 19. stoletja prodrejo tja Portugalci in se utrdijo ob obali. V bojih z Arabci in Osmanskim carstvom so bili premagani in Kenijo privsvoji zanzibarski sultan. To je bilo leta 1857.

Nekako v tem času prodrejo v notranjost dežele nemški misijonarji, za njimi pa britanska družba »British East Africa Company«. Rivalstvo med Nemci (razumljivo, da misijonarji niso nicali le nove vere, temveč predvsem cesarsko oblast Nemčije) in Britanci se konča tako, da Nemci popustijo za ceno otoka Helgoland v Severnem morju v Evropi.

Tako postanejo Britanci gospodarji Kenije in to tako, da

plačujejo zanzibarskemu sultanu (ki je prav tako dedič ukra-

Čeravno sedanji kenijski zakon prepoveduje izvolitev takega človeka v parlament, ki je bil dlje kot tri leta v zaporu, je že danes jasno, da bo Jomo Kenyatta prihodnje leto v kenijskem parlamentu. In to ne samo kot poslanec — temveč kot prvi državljani neodvisne Kenije.

Pomislimo samo, da so črnem, ki jih je 5.140.000, dodelili le 135.000 kvadratnih kilometrov slabše zemlje, medtem ko samo evropski farmerjiasedajo tako imenovane »White Highlands« (Belo visoravan), ki meri 105.000

10 MILIJARD NASELJIVIH PLANETOV

»Vesolje naravnost mrgoli od naseeljivih planetov, katerih cenitev števila z deset milijard gotovo ni previsoka!«

Tako je svoje prepričanje zagovorjal britanski matematik in astronom Fred Hoyle pred udeleženci kongresa družbe za napredek znanosti.

Fred Hoyle, ki pripada takoj imenovani »Cambridge skool«, razvija zanimivo, ne povsem iluzorično teorijo. Pravi:

— Vesolje ni prazen prostor. Naša rimska cesta, kateri pripada tudi naš sončni sistem, leži v zelo redkem plinu, ki se sestoji predvsem iz vodika. Tudi prostor med rimbno cesto ali mlečno cesto ter drugimi podobnimi vesoljskimi sistemi je napolnjen s tem plinastim slojem. Če bi potegnili ves ta plin v trdno maso, bi dobili planet, ki bi v velikosti desetstisočkrat prekosil vse zvezde in planete skupaj.

Nadalje razvija profesor Hoyle svoje predpostavke:

— Naše sonce je pred nekaj milijoni leti bilo zvezda, ena izmed dveh zvezd dvojčic, kakršnih je v vesemirju število. Ses-

tra našega sonca je pritegovala preveč vodika iz vesmirskega prostora in nenadoma eksplodirala. To je razvilo strahovite energije, ki so v obliki plina krožile okoli sonca, se sčasoma ohladile in spremenile v trdo maso — današnje planete.

Da je to možno, ni kaj reči, saj astronomi poznajo nešteto primerov, nešteto eksplozij v vesolju in jih imenujejo »Supernova«. Take eksplozije oddajo v nekaj dneh več energije od sebe, kot jo odda sonce v milijonih let.

Na osnovi kompliciranih preračunavanj je profesor Hoyle s svojimi kolegi prišel do naslednjega zaključka:

V času štirih milijard let, kolikor cenijo najstarejše zvezde, je samo v naši rimski cesti eksplodiralo najmanj 10 milijonov zvezd. Od teh je bilo vsaj polovico takih s posledicami nastanka planetnih sistemov. Če naj bo vsak petdeseti planet naseeljiv, sposoben da razvije življenje na svoji površini, potem je

Izdelali so kdo ve koliko atomskih in hidrogenskih bomb. Na Tihem oceanu, v Nevadi, v Sibiriji, Sahari in v Arktiki so se dvigali v nebo gobasti oblaki, ki že samo z radiacijo ogrožajo človeštvo. Atomski »klub« se je razširil: ZDA, Anglija, SZ, Francija, Kanada... Atomsko bombo hoče tudi Adenauer?

Zdaj se je v svet pritihotapila vest o čisti bombi, ki naj bi ne imela nobene rušilne moči več, temveč taka, ki uniči vsako življenje do mikrobov. Pravi cinizem izuma množične smrti brez druge materialne škode.

Nekje v Sibiriji in nad polarnim pasom se znova dvigajo gobasti oblaki. Povečana radioaktivnost v nordijskih deželah in na Japonskem spet trosi grozo. Tretjina atomskih bombnikov NATO pakta stalno kroži v zraku. Sovjeti streljajo z raketami čez ves azijski kontinent in »zgrešijo« cilj v Tihem oceanu za pičel kilometer. Kdo ve kakšne so zaloge atomskega orožja pri obeh strajno pripravljenih blokovskih nasprotnikih. Šestnajst let po dogodku, ki je vsakega razsodnega človeka prepračal, da je vojna z atomsko energijo sredstvo za uničenje človeštva, da ne more biti več sredstvo za nasilno reševanje spornih vprašanj. In vendar???

—ček.

LEPI DNEVI...

Letošnji jesenski topli dnevi so kot oddolžitev prirode za deževno pomlad. V takih dneh se pred opoldansko vročino zatečejo še mnogi meščani v senčnat park na sveži zrak. Tu najde vsak svoj užitek. Otroci gugalnice in zlate ribice v ribniku, upokojeenci v svojem »Monte Carlu« partijo preferansa, a drugi? Kakorkoli že. Lepoto cvetja, zaupan klepet in ne nazadnje — razstavo čednih deklet...

Oboroževanje

Ko je ob svojem obisku v ZDA sovjetski premier Hruščev obiskal privatno svojega znanca, ameriškega tovarnarja Itna, se je razvil takle razgovor:

Itn: Naša vlada bi bila za razo-

rožitev, toda kaj, ko imamo pri nas generale, ki prihajajo pred vlado in terjajo vedno večje vsote za oboroževanje, češ, pazite se! Rusi nas bodo prehiteli.

Hruščev: Gospod Itn, mislite, da je pri nas boljše? Tudi mi imamo generale, ki govorijo enako in hočejo vedno več denarja.

Ta anekdota je resnična, kot je resničen dir za oborožitvijo in kot je žalostno resnična tekma med blokoma.

Koliko stane oboroževanje? Pravijo da od 120 do 150 milijard dolarjev letno. Pomnožite številke z 800, pa boste zvedeli koliko dinarjev.

● En sam Američan v povprečju daje letno za oborožitev Amerike okoli 240 dolarjev.

● Oborožitev stane dnevno en in drug blok skupaj 300 do 400 milijonov dolarjev, na uro pa gre po svetu v kanone, tanke in letala okoli 14 do 18 milijonov dolarjev.

● To si privoščijo razvita severna polobla, ki ima 80 % svetovne proizvodnje, medtem ko južni del globusa in veliko število dežel trpi pomanjkanje.

● In kakšna je pomoč zaostlim narodom, ki jo dajejo razvite dežele preko odborov OZN?

● Letno znaša pomoč nerazvitim od 4 do 5 milijard dolarjev.

● En Američan daje za to pomoč 1 dolar letno.

● Dve tretjine človeštva ima standard, ki mora biti za osebo krit z manjšimi dohodki, kot znaša izdelek Američana prispevek za oborožitev v enem letu.

Hočete še primerov? Prav!

● Cena bi iz izdatki za oborožitev v enem letu pokrila proračun za 100 let ob enkrat višjem standardu svojega prebivalstva.

● En reaktivni lovec stane toliko kot bolnica s 100 posteljami in vsemi modernimi pripomočki.

● S polovico denarja, izdanega za orožje ni stroške armad, bi na svetu na mah izginila lakota kot pojem, kaj šele kot dejstvo.

Se in še bi lahko naštevati, še in še primerjali...

Drobne zanimivosti

— Ali veste, da je azijsko ljudstvo Hiksi uporabljalo 2000 let pred našim štetjem neke vrste bojni voz v bitkah z Egipčani?

— Ali veste, da muhe ne prenesejo plave barve. Zato marsikje, kjer je ta nadloga izredno huda, uporabljajo plavo steklo za okna?

— Ali veste da je komboški suveren princ Norodhom Sihanuh velik prijatelj zabavnih glasbe in da ima v domovini svoj lastni glasbeni ansambel?

— Ali veste, da je bivši britanski premier Churchill, ki se je udeležil burskih vojn, bil v prvi svetovni vojni že pomemben vojščak in je vodil Anglijo v drugi svetovni vojni, dobitnik Nobelove nagrade za književnost — ker je bilo že absurdno, da bi jo dobil za mir.

Obletnica začetka atomske smrti...

Pred šestnajstim leti, 2. septembra je Japonska brezpogojno kapitulirala. Nekaj dni pred tem...

...Samoten vojaški avion je v veliki višini letel nad mestom. Ni bilo vredno dati znak za preplah... Izvidnik ali kaj podobnega...

Potem se je zgodilo... Nad Hirošimo je za trenutek vzplamtel drugo sonce. Silna vročina in eksplozija je v trenutku spremenila mesto v ruševine in pokopališče... Bestialen izum je triumfal:

90.000 mrtvih, 80.000 ranjenih, 90.000 porušenih hiš.

To je bila bilanca prve atomske bombe, prve atomske množične smrti.

Se dolgo potem, pa tudi danes, so umirali na posledicah ran in atomskega žarčenja. Na tisoče žena zaman čaka na potomstvo, rojevajo se spački. Če na Japonskem izgovorite besedi »atomska bomba« se ljudem zmrachi obraz.

Vojne je bilo konec in ob njeni dvajseti uri je človek poiskoval učinek najstrašnejšega orožja. Toda od tistih dni?

Izdelali so že stokrat močnejše bombe. Na atolu v Tihem oceanu so preiskovali učinek vodikove bombe, ki je daleč prekosila pričakovanja njenih konstruktorjev. Tam, kjer je bil otoček, je po eksploziji zijala globoka luknja. Starih ladij, ki so jih nastavili ni bilo več.

Japonci še živijo pod vtisom »atomske smrti«...